

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 482

Poznań, sobota dnia 18 października 1930

Rok XXV

Smutne i radosne

Niezwykle bogatą w treść była wczorajsza nasza krótka wiadomość telefoniczna, otrzymana w ostatniej chwili przed zamknięciem redakcji: „Ks. arcybiskup Twardowski zakazał kandydować ks. Szydelskiemu, który był na liście B. B. na drugim miejscu, jako przedstawiciel Chrześcijańskiej Demokracji we Lwowie; na trzecim miejscu tej listy figurował właściciel drukarni Jaeger, Żyd.” Wiadomość, bogata w treść radosną i smutną.

Zacznijmy od strony smutnej. Niedawno codopiero daliśmy jako katolicy wyraz głębokiemu swemu oburzeniu, że na liście państwowej B. B. do Sejmu kandyduje kapłan katolicki, ks. Zongolowicz, obok Żyda, socjalistów i — dodajmy jeszcze — masonów. W bezpośrednim też sąsiedztwie patentowanego masona, prof. Makowskiego, stoi ks. Zongolowicz na liście sejmowej B. B. w mieście Warszawie. Ledwo się o tych rzeczach dowiedziała opinia publiczna, aż tu ze Lwowa przychodzi nowa „budująca” wiadomość. Otóż i tam na liście „sanacyjnej” stanął kapłan katolicki, ks. Szydelski, obok Żyda Jaegera, i to stanął na liście B. B. z ramienia — Chrześcijańskiej Demokracji!

Czyż może być gorsze monstrum moralne? Czyż może być gorsza ironja losu? Ta sama Chrześcijańska Demokracja, która w niektórych dzielnicach „kwestjonuje” katolicyzm Stronnictwa Narodowego, siebie tylko uważając za „prawdziwie” katolicką, ta sama Chrześcijańska Demokracja stawia we Lwowie księdza obok Żyda! Doczekaliśmy się niezwykłych zaiste stosunków pod wpływem „sanacji moralnej”; nadmienić bowiem należy, że już przy zeszłych wyborach Ch. D. w Małopolsce wschodniej szła razem z B. B., a nieliczni jej tamtejsi posłowie i senatorowie wyszli z listy nr. 1.

Prawdę powiedziawszy, nie można mówić o jednolitem stronnictwie Ch. D. Na Śląsku (są to tam raczej korfanci, czy, aniżeli chadecy), w Małopolsce zachodniej, szczególnie w Krakowie, na Wileńszczyźnie ma Chrześcijańska Demokracja fizjognomję wyraźną, zbliżoną do naszego charakteru politycznego; gorzej jest już w Warszawie, gdzie oportunizm odgrywa w Ch. D. dużą rolę; a w niektórych połaciach kraju Chrześcijańska Demokracja nie wiele różni się od „sanacji”, — dość wskazać na Lwów i na Ch. D. p. Teski u nas, która jedynie z taktycznych względów, licząc się z nastrojem tutejszego społeczeństwa, nie poszła z B. B. w jednym szeregu. Na Pomorzu „sanacja” chwali się już, że przeszła do niej związki zawodowe Ch. D.; czy to prawda, nie wiemy. Oczywiście są i u nas inaczej myślący chadecy, nie mają oni jednakowoż wpływu miarodajnego.

Ten odłam Chrześcijańskiej Demokracji, który się skłania ku „sanacji”, skompromitował się postawieniem we Lwowie na liście B. B. kandydatury ks. Szydelskiego obok kandydatury Żyda — w sposób ostateczny w oczach wszystkich żywiołów z ducha szczerze katolickich i szczerze narodowych. Faryzeu-

Nierozstrzygnięta sytuacja w Brazylii

Lokalne sukcesy powstańców i wojsk rządowych

Rio de Janeiro, 18. 10. (PAT). Według oświadczenia urzędowego na froncie Minas Geraes wojska federalne posunęły się naprzód, zajmując miasta Guarania i Guauko. W stanach Sao Paulo i Parana wojska federalne odparły ataki powstańców, biorąc do niewoli 200 żołnierzy. W Paulo i Rio de Janeiro panuje spokój.

Nowy Jork, 18. 10. (PAT). Jak donoszą z Porto Alegre na podstawie komunikatów powstańczych, 60 kompanii wojsk federalnych w stanie Santa Catharina przeszło na stronę powstańców z bronią i amunicją. W Mi-

neiras 11 p. piechoty pod naporem powstańców kapitulował.

Rio de Janeiro, 18. 10. (PAT). Rząd postanowił wystąpić w drodze dekretu w stanach Pernambuco i Espírito Santo, mianując osobistość, która staną na czele tych stanów i otrzymają odpowiednie instrukcje od ministra spraw wewnętrznych.

Nowy Jork, 18. 10. (PAT). Jak donoszą z Buenos Aires sztab główny powstańców brazylijskich stwierdza, że dowódca wojsk powstańczych Juarez Tavora posuwa się przez stany Alagoas i Sergipe w kierunku portu Bahia.

Uchwały Wielkiej Rady Faszystowskiej

Organizacja milicji faszystowskiej — Sprawa udziału kobiet w sporcie — Pamięci poległych i rannych faszystów

Rzym, 18. 10. (PAT). Wielka Rada Faszystowska zakończyła dyskusję nad projektem ustawy w sprawie statusu prawnego milicji faszystowskiej. Wyszukiwany projekt został przyjęty. Rada przyjęła do wiadomości postanowienie, na podstawie którego „czarne koszule” zobowiązały się spontanicznie, w myśl swych zasad, do zaciągnięcia się na przeciąg 10-ciu lat w szeregi milicji faszystowskiej jeszcze przed zaznajomieniem się z przepisami ustawy, regulującej to zagadnienie. Wyrażona została pewność, że przyjęte przepisy będą stanowiły o wydatnym postępie w dziedzinie zaciągania się w szeregi milicji i zapewnią na przyszłość potęgę ojczyzny.

W dalszym ciągu Rada poleciła przewodniczącemu włoskiego komitetu olimpijskiego zbadać rozwój sportu kobiecego i ustalić jego właściwe dzie-

dziny, a także zakreślić granice sportu, w dążeniu do uniknięcia wszystkiego, co może wpłynąć ujemnie na dziedzinę zasadniczą kobiety — macierzyństwo.

Następnie przyjęto porządek dzienny, w którym Rada składa hołd pamięci faszystów, którzy padli, jako ofiary nienawiści i wystąpienia antyfaszystowskich (34 zabitych, 23 okaleczonych i inwalidów i 189 rannych). Przesłano też pozdrowienie faszystom zagranicznym, którzy, szanując ustawy krajów, w których mieszkają, stawiają czoło grożącym im niebezpieczeństwom ze strony nieprzyjaciół rewolucji faszystowskiej. Rada wyraziła uznanie dla działalności włoskich kolonij lotniczych, dla dzieci robotników Włochów, zamieszkałych zagranicą. Powierzono także związkom faszystowskim zagranicą opiekę moralną i materialną nad emigrantami włoskimi.

Żydzi organizują dezercję rekrutów do Niemiec

Sosnowiec, 18. 10. (PAT). Policja tutejsza aresztowała poszukiwanego od dłuższego czasu przez władze śląskie właściciela składu owocowego w Sosnowcu Szlamę Kalkopfa w el Salomona Beczkę, który nielegalnie przemycił wielu mężczyzn w wieku poborowym z Sosnowca, Radomia i War-

szawy przez „zieloną granicę” do Niemiec. 6 mężczyzn, z pośród przemycanych przez Kalkopfa zostało przez policję niemiecką aresztowanych. Dochodzenie ustaliło, że Kalkopf pobierał od każdego z poborowych po 40 zł. Kalkopfa przekazano władzom sądowym w Katowicach.

Żydowska afera oszukańcza w Nowej Wilejce

W i l n o, 18. 10. (PAT). Przed kilku dniami donosiliśmy o wykryciu panamy bankowej w Nowej Wilejce, gdzie w ciągu kilku miesięcy fikcyjny bank, p. n. Żydowskiej Kasy Pożyczkowej, dopuszczał się nadużyć. Otóż w toku dalszego dochodzenia wyszło na jaw, że w aferę tę był zamieszany ku-

szawski przez „zieloną granicę” do Niemiec. 6 mężczyzn, z pośród przemycanych przez Kalkopfa zostało przez policję niemiecką aresztowanych. Dochodzenie ustaliło, że Kalkopf pobierał od każdego z poborowych po 40 zł. Kalkopfa przekazano władzom sądowym w Katowicach.

szowska obłuda zdemaskowała sama siebie.

O ile smutną była wiadomość o fakcie kandydowania ks. Szydelskiego z ramienia Ch. D. obok Żyda Jaegera, o tyle radosnem było doniesienie o zakazie kandydowania, jaki ks. Szydelski otrzymał od ks. arcybiskupa Twardowskiego. Zakaz ten niewątpliwie przeczyszcza atmosferę i będzie dla ludności katolickiej jasnem wskazaniem, co jest zgodne z interesem Kościoła Katolickiego, a co jest mu przeciwnie.

Tu już nie chodzi tylko o wynik wyborów, o takie czy inne stronnictwo; tu chodzi o podstawy moralne społeczeń-

stwa na całą jego przyszłość i o rolę duchowieństwa polsko-katolickiego w jego zbiorowym życiu duchowym, życiu społecznym i państwowym.

Dlatego uważamy czyn ks. arcybiskupa Twardowskiego za tak ważny, za rzucający w duszę Polaków-katolików promienie światła, za podtrzymujący ich moralnie w dzisiejszych niemoralnych czasach.

Prasa Ch. D. p. Teski („Nowy Kurjer” i „Dziennik Bydgoski”) zapowiedziała przed kilku dniami, że pojawi się oświadczenie pp. dr. Tłoczyńskiego z Świerkowa i Tyleczyńskiego z Poznania, przeczące naszemu doniesieniu, że

przedstawiciele ci tutejszej Ch. D. nakłaniali nas usilnie do pójścia wspólnie z „centrolewem”. Oświadczenie takie, mimo upływu kilku dni, nie pojawiło się. Ze swej strony podtrzymujemy w całej pełni nasze twierdzenie.

Zmiana rządu w Rumunji

Rząd Mironescu jest pierwszym rządem rumuńskim, który wyszedł z łona większości parlamentarnej. Po podaniu się do dymisji premiera Maniu, król Karol zwrócił się do jednego z szefów tej samej partii, która tworzy obecnie większość parlamentarną i rządową, t. j. do partii chłopskiej i wskazał na p. Mironescu, jako przyszłego premiera. Tak, iż rząd obecny, utworzony przez premiera Mironescu, składa się z osobistości, należących do partii chłopskiej. Z małemi zmianami jest to ten sam prawie gabinet, któremu przewodniczył premier Maniu.

Przesunięcia w składzie personalnym nowego rządu rumuńskiego, wywołane dysonansami między królem a p. Maniu, są tego rodzaju, iż nie wpłyną one zasadniczo na zmianę kierunku w polityce wewnętrznej. Na miejsce b. ministra Vaida-Voevody wstąpił do gabinetu wiceprezes partii narodowo-chłopskiej, Mihalache, jedyną z najwybitniejszych jednostek w życiu politycznym Rumunji. W ciągu dziesięciu lat wybił się Mihalache dzięki swym wyjątkowym zdolnościom i niesłychanej pracowitości na pierwsze miejsce w szeregach działaczy politycznych swego kraju, a zaczął wszak od posady nauczyciela ludowego.

Przedtem piastował Mihalache tękę ministra rolnictwa, na którym to stanowisku bronił interesów stronnictwa i szerszych mas chłopskich. Obecnie obejmuje on urząd ministra spraw wewnętrznych, do którego ciężkich zadań należy utrzymanie spokoju w kraju.

Na politykę zewnętrzną Rumunji wywierać będzie znaczny wpływ nowy premier, który dał się już poznać na szerokiej arenie światowej polityki w Genewie, jako człowiek nauki i nieprzeciętnych zdolności dyplomata. Premier Mironescu, z zawodu prawnik, profesor prawa na uniwersytecie w Bukareszcie, jest w polityce zagranicznej zdecydowanym zwolennikiem utrzymania dotychczasowych węzłów solidarności i przyjaźni, łączących Rumunji z jej sojusznikami z r. 1914/18. To też pewne, zbyt optymistyczne nadzieje i horoskopy, jakie żywiła, w związku ze zmianą rządu w Rumunji, prasa i opinia węgierska mogą być śmiało uznane obecnie za przesądzone i nieścisłe.

Jasną jest rzeczą, iż Rumunja przy rządzie obecnym będzie kontynuowała politykę zagraniczną, odpowiadającą w treści i formie zarówno wskazaniami traktatu wersalskiego, jak i sojuszu z Francją.

Jeśli zaś chodzi o politykę wewnętrzną w Rumunji, nie ulega kwestji, iż rząd Mironescu będzie kontynuował w ogólnych zarysach program działalności wytyczony przez poprzednika swego.

Król Karol, rozwiązując sprawę zmiany rządu tak, jak ją rozwiązał przyczynił się do utrwalenia istniejącego w kraju spokoju i ładu, które, w okresie kryzysu rolnego, odbijającego się dotkliwie na rolnictwie w całej Europie a tembardziej w Rumunji, są niezbędne w celu przeprowadzenia i pogłębienia tych reform, jakie mogą ugruntować i wzmocnić zarówno finanse jak i gospodarkę Rumunji.

W. W.

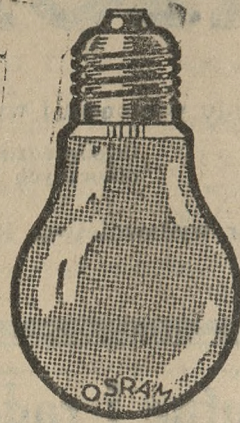
KUPOJMY CEGIELKI NA BURSE
RZEMIEŚLNICZĄ (P. K. O. 212 664)

Wysokowartościowa praca — możliwa jest tylko przy dobrem oświetleniu warsztatu.

Precyzyjną pracę rąk i maszyn ułatwia niezmiennie — dobre i obfite oświetlenie elektryczne. Każdy kąt naszego warsztatu pracy potrzebuje dobrze przystosowanego światła. Dzięki dobremu oświetleniu zwiększa się wydajność pracy.

Wskazówek, dotyczących racjonalnego użycia światła, można zasięgnąć w każdym przedsiębiorstwie elektrotechnicznym czy elektrowni.

nr 482

OSRAMÓWKI *we wnętrzu* *matowane* DAJĄ LEPSZE ŚWIATŁO

Prawdziwy program obozu rządowego

Pod wiele mówiącym tytułem: „Decydujący moment w życiu Państwa” ukazał się w warszawskim „Kurjerze Porannym” artykuł p. Antoniego Anusza, wiceprezesa Banku Rolnego i prezesa Związku Strzeleckiego, jednego z najfanatyczniejszych pilsudczyków.

W artykule tym przytoczył p. Anusz w dosłownym brzmieniu wyjątek z przemówienia p. Pilsudskiego, wygłoszonego dnia 13 marca 1928 roku podczas herbatki u p. Sławka do grupy nowoobраниch posłów z B. B. Przemówienie to zarówno ze względu na jego treść, jak i czas, w którym je ogłoszono — oczywiście nie bez zgody autora — zasługuje na bliższą znajomość.

P. Pilsudski uważał wtedy za wskazane dać swojej brygadzie sejmowej pewien program działania. Ogłoszone przez p. Anusza uwagi, dotyczą zagadnienia konstytucji i prac nowego Sejmu.

O pierwszej powiedział p. Pilsudski: „Musicie pójść na rewizję konstytucji, ale to praca bardzo długa, gdyż tam jest tyle zagadnień i spraw, że szybko ich wyczerpać niepodobna”. Jeśli do tych słów dodamy inne, przytoczone również przez p. Anusza: „Konstytucja okrojowana przetrwałaby tylko do mojej śmierci” — to będziemy mieli prawdziwy stosunek p. Pilsudskiego do zagadnienia naprawy ustroju. Teraz zrozumiałem się staję dla wszystkich, dla czego rząd, czyli p. Pilsudski, nie ogłosił własnego projektu konstytucyjnego. Oficjalny projekt rządowy musiałby być traktowany realnie, natomiast projekt B. B. mógł odgrywać rolę straszaka.

Obóz narodowy nawet bez artykułu p. Anusza tak właśnie oceniał sytuację rewizyjną. Tym „sanatorom”, którzy hipnotyzowali siebie samych i otoczenie swoje marzeniami ustrojowymi, artykuł p. Anusza sprawił przykre rozczarowanie. A może nie? Może są oni tak ślepi, jak sam autor artykułu, który pomimo zupełnie wyraźnej intencji przytoczonych uwag p. Pilsudskiego, tłumaczy „olbrzymią doniosłość obecnego momentu w życiu państwa” tem, że „Sejm, do którego kandyduje marszałek Pilsudski, ma dokonać zmiany ustroju”. Z zacytowanego przemówienia wcale to nie wynika, a raczej coś wprost przeciwnego.

Uznawszy rewizję konstytucji za rzecz bardzo długą i skomplikowaną, przeszedł p. Pilsudski do aktualniejszych zadań Sejmu: „Natomiast narażenie najważniejszy jest regulamin, i ten musicie przepracować. Jedną z ważniejszych rzeczy jest ta, by porządek dzienny Sejmu był razem z rządem układany”.

Oczywiście! POCO się męczyć jakas rewizja konstytucji, kiedy wystarczy taka drobna poprawka do regulaminu, aby pozbyć się kłopotu z Sejmem. Niech Sejm robi tylko to, czego chce rząd, a — cytujemy dalej — „o ile Sejm nie będzie chciał z rządem współpracować, to będzie rozpędzony”. Jasno, krótko i węzłowato.

Wynurzenia programowe idą jeszcze nawet dalej. Mówią one także, czego chce p. Pilsudski od Sejmu, a mianowicie: „Ważną rzeczą stanowi kwestia pełnomocnictw, szczególnie, gdy chodzi o nasze traktaty”. „Budżet i pełnomocnictwa, to są sprawy konieczne, inne już bardziej od waszej

(posłów z B. B. — przyp. red.) pracy i woli zależą”.

Program skończony. Sejm musi chwalić rządowi corocznie budżet, oraz dawać mu pełnomocnictwa do zawierania traktatów i wydawania dekretów. Poza tem może się czemś jeszcze zająć, n. b. o ile rząd pozwoli to umieścić na porządku dziennym.

Jaki cel miało ogłoszenie tych rzeczy obecnie przed wyborami? Chyba ten jeden tylko, że program z roku 1928 jest i dzisiaj aktualny dla obozu rządowego. Okres wyborczy nie jest przecież porą na historyczne opowieści o rozmówkach przy herbatce.

Dlaczego zamiast wywiadu p. Pilsudskiego mamy artykuł jego wyznawcy, dlaczego z tych i innych uwag przytoczono rzeczy stosunkowo bardzo spokojne — na te pytania odpowiedź tkwi w rachunkach p. ministra skarbu. Trochę się znamy na tem.

Streszczając i komentując przytoczone za pośrednictwem p. Anusza poglądy p. Pilsudskiego na konstytucję i zadania Sejmu, mieliśmy głównie na celu wykazać jeszcze raz opinii publicznej, że informaliśmy ją trafnie. Dla naszych czytelników to, co przytoczyliśmy, nie jest żadną nowością. Mówiliśmy to samo konsekwentnie od

kilku lat, choć nie byliśmy na herbatce u p. Sławka.

Może wspomnienia p. Anusza wywołają czad ustrojowy z głów niektórych rewizjonistów „za wszelką cenę”? M. K.

Bez zgody ks. Prymasa

W okręgu bydgoskim — jak nam donoszą — figuruje na pierwszym miejscu listy „sanacyjnej” nr 1 ks. prob. Czaplewski z Byszewa. Jeżeli tak jest, musiało się to stać bez zgody ks. Prymasa zwierzchnika archidiecezji gnieźnieńskiej.

Byszewo należy wprowadzić do tych gmin w województwie poznańskim, które wchodzi pod względem kościelnym w skład diecezji chełmińskiej, jednakowoż obszar bydgoskiego okręgu wyborczego stanowi część archidiecezji gnieźnieńskiej. Dlatego jest dla nas rzeczą niezrozumiałą, że ks. prob. Czaplewski mógł kandydaturę swą wysunąć w obręb archidiecezji gnieźnieńskiej na tej, czy innej liście bez wiedzy i zgody ks. Prymasa, który oświadczył przedstawicielom wszystkich ugrupowań politycznych to samo, a mianowicie, że w swoich dwóch archidiecezjach nie pozwala kandydować żadnemu księdzu.

Stronnictwo Narodowe zastosowało się do woli ks. Prymasa.

Szczepan, rolnik z pow. warszawskiego; 7) Tański Marceł, rolnik z pow. pułtuskiego; 8) Kosiński Tadeusz, kierownik biura z Błonia.

Województwo lubelskie: 1) Kozicki Stanisław, publicysta z Warszawy; 2) Libiszowski Teodor, rolnik z pow. włodawskiego; 3) Dziemski Bolesław, lekarz z Lublina; 4) Chodorowski Michał, rzemieślnik, prezyd. Izby Rzemieślniczej w Lublinie; 5) Cybula Andrzej, rolnik z pow. łukowskiego; 6) Brzeziński Eugeniusz, urzędnik przyw. z Białej Podlaskiej; 7) Wiśniewski Franciszek, urzędnik przyw. z Garwolina.

Listy wyborcze w okręgach

W okręgu Poznań-wieś, poza naszą czytelnikom Listą Narodową, zgłoszono listy ze strony Chrześcijańskiej Demokracji, „centrolewu”, Wielkopolskiego Stronnictwa Ludowego Piast, B. B. oraz mniejszości niemieckiej. Na czele listy „centrolewu” stoją prof. Michałkiewicz („Piast”) i b. poseł Milczyński (N. P. R.). Na liście B. B. kandyduje na pierwszym miejscu b. poseł Ludwik Boczoń. Z ramienia Chrześcijańskiej Demokracji umieszczono na pierwszym miejscu nazwisko Wojciecha Korfanteo, poczem kandyduje Józef Rzepka z Leszna. Na liście Wielkopolskiego Stronnictwa Ludowego Piast („sanacyjna” dywersja w stosunku do „Piasta” oficjalnego) kandyduje na pierwszym miejscu Stanisław Jaskółka z Krzyżownik. Niemcy wysunęli na pierwszym miejscu nazwisko p. Roberta Feigeo z Leszna.

Do Senatu, poza naszą Listą Narodową, zgłoszono listy: B. B., z czołową kandydaturą p. Karłowskiego z Szelejewy, Chrześcijańskiej Demokracji, gdzie na pierwszym miejscu figuruje nazwisko Wojciecha Korfanteo, poczem kandyduje p. Józef Tyliczyński z Poznania, „centrolewu”, gdzie na pierwszym miejscu kandyduje Wiktor Kulerski (Piast) i inż. Peplowski z Warszawy (N. P. R.). Niemcy wysunęli na pierwsze miejsce nazwisko b. senatora dr. Bussego.

Sojusz B. B. z hodurówcami

W Zamościu miał jakoby w niedziele odbyć się „imponujący wiec” B. B., na którym według „sanacyjnej” „Ziemi Lubelskiej” przemawiał również ks. Krukowski ze Szczepieszyna.

Ponieważ nazwisko takiego księdza nie jest znane w diecezji lubelskiej zwróciliśmy się z zapytaniem do kurji biskupiej, czy ksiądz taki istnieje. Odpowiedziano nam, że nie jest znany.

Chodź tu o hodurówca, który gardłował za B. B. Z jakiej racji jednak pismo „sanacyjne” w błąd wprowadza opinię katolicką, nazywając go księdzem, kiedy jest sekciarzem. Czyżby „sanatorzy” nie mieli odwagi przyznać się do sojuszu z hodurówcami?

1800 licytacji na kresach

Nr. 238 „Monitora Polskiego” z dnia 14 b. m. zawiera na trzydziestu sześciu stronach tabele licytacji nieruchomości miejskich na kresach wschodnich, wystawianych na sprzedaż przez Wileński Bank Ziemski oraz przez likwidatora kilku banków rosyjskich.

Ogółem ogłoszono tylko w tym jednym numerze „Monitora Polskiego” 1.800 licytacji.

Czołowe kandydatury narodowe w innych okręgach wyborczych

Sejm

Okręg nr. 2 (Warszawa, powiat — Radzymin — Mińsk Mazowiecki): 1) Strzelecki Stanisław, redaktor „ABC”, Warszawa; 2) Rowicki Ignacy, b. poseł, Mińsk Mazowiecki.

Okręg nr. 8 (Ciechanów — Mława — Pułtusk — Przasnysz — Maków): 1) Kornecki Jan, b. poseł, 2) Bojanowski Stanisław, rolnik.

Okręg nr. 9 (Płock — Płońsk — Sierpc — Rypin): 1) Rutkowski rolnik, 2) Jaxa — Bąkowski Wojciech, członek Wydziału Wykonawczego Młodych O. W. P.

Okręg nr. 10 (Włocławek — Nieszawa — Lipno): 1) Gruetzmacher, b. senator, 2) Gąsiorowski, adwokat.

Okręg nr. 11 (Łowicz — Kutno — Goścynin — Sochaczew): 1) Topińska M., 2) Pietrzyński, 3) Duch, mjr. rez.

Okręg nr. 12 (Błonie — Skierniewice — Rawa — Grójec): 1) Brzeziński Kazimierz, wiceprezes Centr. Tow. Rolniczego, 2) dr. Bielecki Tadeusz, członek Wydziału Wykonawczego Młodych O. W. P.

Okręg nr. 13 (miasto Łódź): 1) Czajewski Tadeusz, redaktor, 2) Kierzyński Zygmunt.

Okręg nr. 15 (Konin — Koło — Szupca — Łęczyca): 1) Prof. dr. Dąbrowski Stefan, b. poseł, 2) Zawada Stanisław, rolnik, kierownik Powiatowego Wydziału Młodych O. W. P.

Okręg nr. 16 (Kalisz — Turek — Wieluń): 1) Chrystowski, rolnik, oboźny powiatowy O. W. P., 2) Jankowski, nauczyciel.

Okręg nr. 17 (Częstochowa — Radom-

ska): 1) Żaliński Jan, rolnik, 2) Dzierżbicki, właściciel realności.

Okręg nr. 19 (Radom — Końskie — Opoczno): 1) Jakubowski Mieczysław, rolnik, b. poseł, kierownik okręgowy Młodych O. W. P., 2) Zdzitowiecki Stanisław, adwokat, Radom.

Okręg nr. 20 (Kielce — Jędrzejów — Włoszczowa): 1) Ks. Błaszczyk Adam, redaktor, Kielce, 2) Mosdorf Jan, nauczyciel, przedstawiciel Młodych O. W. P., Warszawa.

Okręg nr. 21 (Będzin — Zawiercie): 1) Prof. dr. Rybarski Roman, Warszawa, 2) Michel, prezydent m. Będzina, 3) Chachulak, rolnik z pow. zawierciańskiego.

Okręg nr. 22 (Sandomierz — Stopnica — Pińczów): 1) Przybylski Henryk, redaktor „Słowa”, b. poseł, Radom, 2) Suchański Ludwik, dyr. Banku Ludowego.

Okręg nr. 23 (Ilza — Kozienice — Opatów): 1) Sołtyk Stefan, dyr. gimnazjum, b. poseł, Radom, 2) dr. Bijasięwicz Alfons Wiktor, lekarz, Ilza.

Okręg nr. 24 (Łuków — Garwolin — Puławy): 1) Rettinger Edward, adwokat, Lublin, 2) Lipiński Hieronim, rolnik z pow. łukowskiego.

Okręg nr. 26 (Lublin — Chełm — Lubartów): 1) Prof. Rybarski, Roman, Warszawa, 2) Sachs Henryk, ziemianin, 3) Christians Ludwik, kierownik dzielnicowy Młodych O. W. P.

Okręg nr. 27 (Zamość — Bilgoraj — Tomaszów): 1) Kowerski Stanisław, rolnik, Zamość, 2) Bajkowski Wacław, adwokat, Zamość.

Senat

Województwo warszawskie: 1) Godlewski Stanisław, ziemianin z pow. gostynińskiego; 2) Wasilewski Zygmunt, publicysta z Warszawy; 3) Dobrzyński

Władysław, rzemieślnik z Warszawy; 4) Kiniorski Marjan, ziemianin z pow. kutnowskiego; 5) Płoski Władysław, rolnik z pow. płockiego; 6) Bochenek

Zatwierdzone listy państwowe

Warszawa, 18. 10. (PAT). W nr. 241 „Monitory Polskiego” z dnia 17 października 1930 r. zamieszczone zostało ogłoszenie generalnego komisarza wyborczego, który działając w myśl artykułu 60 ordynacji wyborczej do Sejmu, ogłasza ważne zgłoszone listy państwowe kandydatów do Sejmu i Senatu w formie, ustalonej przez Państwową Komisję Wyborczą.

Ważnie zgłoszone następujące listy:

A. Listy państwowe kandydatów do Sejmu:

- 1) „Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem”.
- 2) „Polska Partja Socjalistyczna, dawna Frakcja Rewolucyjna”.
- 3) „Unieważniona”.
- 4) „Lista Narodowa”.
- 5) „Blok Lewicy Socjalistycznej („Bund” i N. S. P. P.)”.
- 6) „Żydowski Robotniczy Komitet Wyborczy Poalej Sjon”.
- 7) „Związek Obrony Prawa i Wolności Ludu Stronnictw Centrolewu: Polska Partja Socjalistyczna, Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie”, Stronnictwo Chłopskie, Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast” i Narodowa Partja Robotnicza”.
- 8) „Unieważniona”.
- 9) Nie było.
- 10) „Unieważniona”.
- 11) „Ukraiński i Białoruski Wyborczy Blok”.
- 12) „Niemiecki Blok Wyborczy”.
- 13) „Unieważniona”.

Listy kandydackie w Łodzi

Łódź, 18. 10. (PAT). Onegdaj zostały złożone pierwsze listy wyborcze do Sejmu i Senatu okręg nr. 14, m. Łódź: 1) Nr. 2 (P. P. S. Frakcja), 1) Fularski Mieczysław, Płociński Stefan; 2) Nr. 4 (Stron. Narodowe) 1) Czajewski Tadeusz, 2) Kierzynowski Zygmunt; 3)

- 14) „Blok Narodowo-Żydowski w Małopolsce”.
- 15) „Ruska Selańska Organizacja”.
- 16) „Unieważniona”.
- 17) „Blok Obrony Praw Narodowości Żydowskiej w Polsce”.
- 18) „Ogólno Żydowski Narodowy Blok Gospodarczy do Sejmu i Senatu”.
- 19) „Katolicki Blok Ludowy”.
- 20) „Unieważniona”.
- 21) „Monarchistyczna Organizacja Wszechstanowa (M. O. W.)”.

B. Listy państwowe kandydatów do Senatu:

- 1) „Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem”.
- 2) „Polska Partja Socjalistyczna, dawna Frakcja Rewolucyjna”.
- 4) „Lista Narodowa”.
- 7) „Związek Obrony Prawa i Wolności Ludu Stronnictw Centrolewu itd.”.
- 11) „Ukraiński i Białoruski Wyborczy Blok”.
- 12) „Niemiecki Blok Wyborczy”.
- 14) „Blok Narodowo-Żydowski w Małopolsce”.
- 17) „Blok Obrony Praw Narodowości Żydowskiej w Polsce”.
- 18) „Ogólno Żydowski Narodowy Blok Gospodarczy do Sejmu i Senatu”.
- 19) „Katolicki Blok Ludowy”.

Inne listy do Senatu nie były zgłoszone, względnie zostały unieważnione.

Odparty napad na zebranie narodowe

Warszawa, 18. 10. (Tel. wł.). W Kaliszu podczas zebrania komitetu wyborczego Stronnictwa Narodowego banda opryszków „sanacyjnych” naszała salę Towarzystwa Muzycznego, gdzie się toczyły obrady, zaczęła łamać krzesła i rzucać petardy. Zebrani członkowie usunęli bandę, poczem spokojnie obradowali. (w)

Sprawa b. posła Zerbego.

Łódź, 17. 10. (PAT). Wczoraj sąd grodzki rozpatrywał sprawę b. posła Emila Zerbego (Niemiecka Socjalistyczna Partja Pracy), oskarżonego z art. 145 K. K. Sprawa ta pozostaje w związku ze sprawą sądową członków milicji Niemieckiej Socjalistycznej Partji Pracy, oskarżonych o to, że dnia 6 października roku ubiegłego, w czasie zjazdu niemieckich socjalistów, którzy odbywał się w sali Rady miejskiej w Łodzi, siłą zmusili funkcjonariuszy policji politycznej do opuszczenia sali obrad. Akt oskarżenia zarzuca b. posłowi Zerbemu, że usunięcie funkcjonariuszy policji nastąpiło właśnie z jego polecenia i przy jego czynnym udziale. Wczoraj rozpoczęło się przesłuchanie świadków. Sprawę odroczone do czwartku 23 b. m., celem przesłuchania świadków obrony.

Ks. dr. W. Adamski kanonikiem

Ks. dr. Walerjan Adamski, dyrektor Zjednoczenia Młodzieży Polskiej, został zamianowany kanonikiem gremjalnym kapituły poznańskiej św. Marii Magdaleny.

Ks. dr. W. Adamski urodził się 1885 r. Świecenia kapłańskie odebrał 1911 r. Położył wielkie zasługi około zorganizowania katolickiego ruchu młodzieży. Doktoryzował się na uniwersytecie poznańskim. Oprócz licznych prac z dziedziny socjologicznej wydał poważną książkę „Zarys socjologii stosowanej”. Ks. W. Adamski odgrywał zawsze w ideowym ruchu narodowym poważną rolę.

Z racji tak zaszczytnej nominacji przesyłamy ks. kanonikowi dr. Adamskiemu najserdeczniejsze życzenia.

Wyjazd prez. Ratajskiego do Warszawy

W sobotę na jeden dzień wyjechał do Warszawy w sprawach urzędowych prezydent stoł. m. Poznania p. Cyryl Ratajski. ((—ch.))

Ile zarabiają lotnicy-asy transatlantyczne

W wiadomościach o milionowych nagrodach i placach lotników przelatujących ocean mieści się trochę prawdy, ale też i dużo fantazji. Podawano np. wynagrodzenie słynnych zdobywców Atlantyku — lotników Costesa i Bellonte'a na 50 milionów franków. Rzeczywistość jest dużo skromniejsza — de facto otrzymali oni za swój przelot nie więcej jak 2½ miliona franków.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 18. 10. 1930 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany. Obroty naogół małe.

Na rynku papierów procent. koncentrował się dziś cały ruch, gdyż akcje były zupełnie w zaniedbaniu.

Z notowanych papierów poszukiwano 5 proc. pożycz. konwers. po 51 proc. oraz 4 proc. pożycz. inwestycyjną, która notowała 101,50—100.— Z pap. lokacyjnych. Pozn. Ziem. Kred. notowano 8 proc. listy dolarowe (stare) 93 proc. w oddaniu oraz 4 proc. listy zast. konwert. po 38,25 proc. w transakcjach. Mniejsze ilości 6 proc. listów żytnich handlowano po 17,50 w placeniu, bez notowania. Poza tem handlowano jeszcze premj. dolarowe po 58.—59.— w oddaniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu).
5% Pożyczka konwersyjna 51% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 93.— O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 38¼ +

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premj. serja II 58—59.— O.
4% Premj. Pożyczka Inw. 101¼—100.— P.
Tendencja bez zmiany.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.86 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 211.82 do

212.12 zł, gotówką 211.42 zł; za 100 guld. w dewizach 172.92 do 173.18 zł, gotówką 172.58 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 18. 10. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 694.5 gr. (118,2 f. w. h.), b) pszenicy 744 gr. (126,4 f. w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667 gr. (113,1 f. w. h.), d) owsa 468,5 gr. (78,1 f. w. h.).

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto	17,75—18,25
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	24,50—26,25
Usposobienie słabsze.	
Jęczmień przemiałowy	19,00—21,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25,00—27,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	17,00—19,00
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia wł. work. 65%	29,00
Usposobienie spokojne.	
Maka pszenna 65% wł. work.	44,50—47,50
Usposobienie słabsze.	
Otręby żytnie	11,00—12,00
Otręby pszenne	13,00—14,00
Otręby pszenne (grube)	15,00—16,00
Rzepak	45,00—47,00
Groch Victoria	30,00—35,00
Ziemniaki jadalne	2,10—2,40

Ogólne usposobienie spokojne.
Ziemniaki fabryczne bez obrotów.
Sytuacja na rynku zbożowym bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 18. 10. 1930 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.95¼, sp.: 8.97¼, kup.: 8.93¼.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Bukareszt	5,31	5,32½	5,29½
Belgrad	15,82	15,86	15,78
Holandja	359,44	360,34	358,54
Londyn	43,34¾	43,45½	43,24
Nowy Jork	8,912	8,932	8,892
Nowy Jork kabel	8,921	8,941	8,901
Paryż	34,99	35,08	34,90
Praga	26,46½	26,53	26,40
Szwajcaria	173,25	173,68	172,82
Wiedeń	125,82	126,13	125,51
Włochy	46,72	46,84	46,60
Berlin	212,20		

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje.

4% pożycz. inwest.	100,00	101,00
5% pożycz. premj. dol.	57,50	58,00
3% pożycz. bud.		50,00
5% pożycz. konw.		53,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	152,00—152,50
Częstocice	0,00—32,00
Lilpop	0,00—23,00
Ostrowieckie Zakłady	0,00—51,00
Starachowice	0,00—11,00

Tendencja niejednolita.

Komentarz.

Z papierów państw. słabsza 5 proc. pożycz. konw. i 4 proc. inw. Dla listów zast. tendencja słabsza, dla akcji niejednolita. — Z bankowych słabszy Bank Polski, Częstocice mocniejsze. Z metalurgicznych Lilpop, słabszy, Ostrowiec mocniejszy, Starachowice utrzymane.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 18. 10. 1930 r.

Pszenica march. od st. załad.	
75—76 kg.	224,00—226,00
Tendencja stała.	
Zyto march. od stacji załad.	
70—71 kg.	148,00—150,00
Tendencja mocna, przy końcu osłabiona.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	184,00—210,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	166,00—180,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. załad.	142,00—155,00
Tendencja stała.	
Maka pszena	27,00—35,00
Tendencja mocniejsza.	
Maka żytnia przemiał. do 60%	24,00—27,00
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszena	7,50—8,00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	7,25—7,50
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	28,00—32,00
Groch pastewny	19,00—21,00
Peluszka	19,00—20,00
Bób polny	17,00—18,00
Wyka	18,50—20,50
Makuch rzepakowy	9,30—9,80
Makuch iniany	15,10—15,20
Wytłoki suchy paryt. Berlin	5,20—5,60
Sróty Soja	12,60—13,10

Ogólna tendencja niepewna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 18. 10. 1930 r.

Wypłaty na Warszawę	47,00—47,20
Noty wielkie	46,925—47,325

Paul Bourson o rozwoju Gdyni

Podziw publicysty francuskiego

Paryż, 18. 10. (PAT). Specjalny wysłannik dziennika „L'Echo de Paris” Paul Bourson, który objeżdżał w zeszłym i bieżącym miesiącu Polskę, poświęca ostatnią swą korespondencję polskiemu Pomorzu, a specjalnie cudownemu wprost rozwojowi portu w Gdyni. Autor zaznacza, że konieczność budowy tego portu dała się odczuć jeszcze w roku 1920, kiedy to gdańszczanie zaczęli stawiać przeszkody w wyładunku okrętów aljanckich, które przywoziły amunicję dla wojsk polskich. Takie zachowanie się Gdańska było cenną wskazówką dla Polaków,

że budując port na swem wybrzeżu zapewnią sobie swobodę działania.

Dzięki zadziwiającej energii Polaków, port gdyński stał się rzeczywistością. Gdańszczanie, którzy przed 6-u 7-u laty z politowaniem wyrażali się o niebywałym — ich zdaniem — projekcie Polaków, uczynienia z Gdyni dużego, nowoczesnego portu, nie śmieją się dziś więcej, i zarzucają świat cały a zwłaszcza Genewę skargami z powodu Gdyni, którą nazywają mieczem Damoklesa, zagrażającym istnieniu Gdańska.

Kuszenie Francuzów

Nowy sprytny artykuł Rechberga

Paryż, 17. 10. (PAT). Przemysłowiec niemiecki Arnold Rechberg, znany ze swoich wystąpień na łamach prasy francuskiej w sprawach, dotyczących się zapewnienia pokoju w Europie drogą porozumienia między Francją a Niemcami zamieszcza dziś w dzienniku „Ere Nouvelle” nowy list otwarty, poświęcony manewrom moskiewskim w celu wywołania wybuchu nowej wojny w Europie. Autor oświadcza, że plan

Sowietów polega na tem, aby wmówić w Niemców, że armja francuska i polska oraz marynarka angielska zarazem są poważnie bolszewizmem, co oznacza zmniejszenie skuteczności ich wystąpień w razie krwawego konfliktu europejskiego. Zdaniem p. Rechberga, Kreml gorączkowo pracuje nad wywołaniem nowej wojny na kontynencie europejskim.

Władze włoskie nie pozwoliły na otwarcie szkół niemieckich

Wiedeń, 18. 10. (PAT.) Dzienniki tutejsze zaprzeczają doniesieniom prasy niemieckiej, jakoby władze włoskie południowego Tyrolu (Górnej Adygi) pozwoliły na otwarcie prywatnych szkół niemieckich. Prasa faszystowska oświadcza kategorycznie, że po zamknięciu nie-

mieckich szkół prywatnych, które były ośrodkiem propagandy antywłoskiej, nie jest już możliwe ich otwarcie. Dla poprawy stosunków niemiecko-włoskich istnieją inne możliwości, nie należy jednak stawiać nierozumnego żądania co do otwarcia szkół niemieckich.

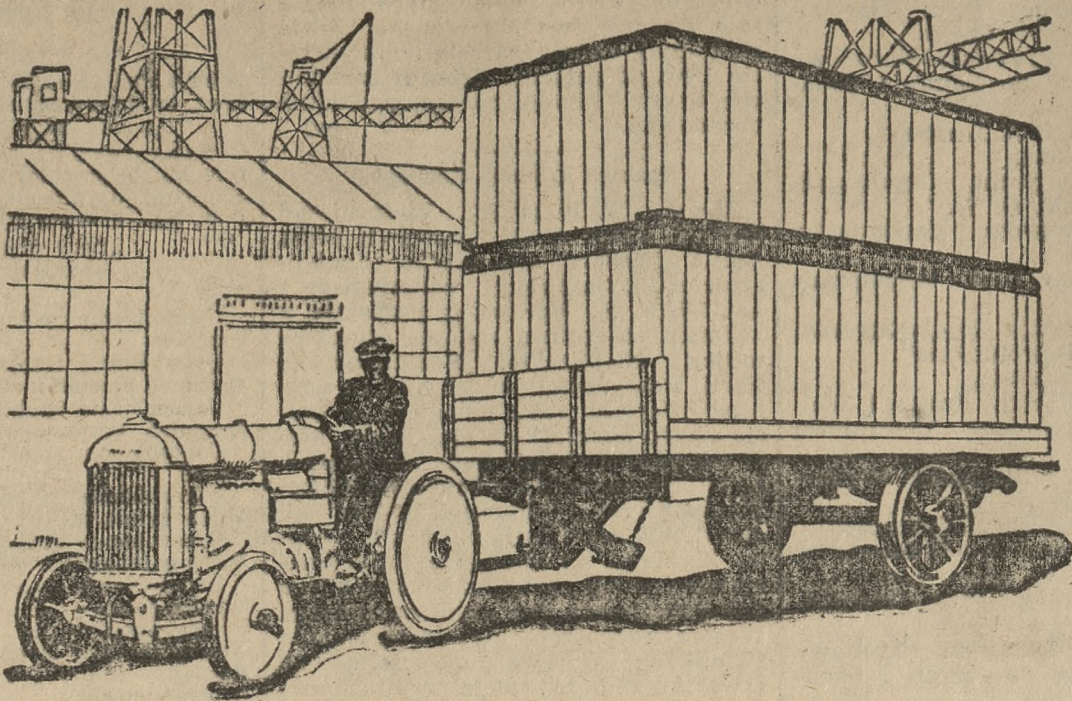
tenwalde” i „Strzelnikien” (Strzelniki) na „Schuetzenau”

„Sokół” w Kole rozwiązany

Warszawa, 18. 10. (Tel. wł.). Starosta w Kole Wojciechowski wezwał do siebie zarząd miejscowego „Sokoła” i oświadczył, że z zarządzenia wojewody łódzkiego towarzystwo „Sokoła” zostało rozwiązane z powodu jakoby bezczynności. (w)

Zacieranie śladów polskości

Berlin, 17. 10. (PAT). Rozporządzeniem ministerjalnem z dnia 28 lipca r. b. przechrzczono nazwę miejscowości Czerwanken (Czerwanki) w powiecie żądzberskim na „Rotenfelde”. W powiecie jańsborskim zmieniono Klein Brzosken (Małe Brzózki) na „Birkental”, Klein Pogorzellen (Mały Pogorzel) na „Brandau”, „Czernien” (Ciernie) na „Dornberg”. Klein Cyprien (Małe Cypriki) na „Kolbitz”, „Neu Uszczany” (Nowe Uszczany) na „Fich-

Praktyczny i oszczędny

GWARANCJA:

Ford Motor Company ręczy za dobroć Fordsona, gwarantując zamianę każdej części, u której zostanie stwierdzony błąd fabrykacji lub wada materiału, przyczem wynagrodzenie przedstawiciela za dokonanie zamiany nie zostaje liczone klientowi.

Przy wszelkiego rodzaju transporcie wielkich ciężarów na mniejsze odległości można osiągnąć oszczędność na kosztach przewozu, używając do tego traktora Fordson, który, przewożąc towary np. z kolei do składu lub odwrotnie, może być zaprzężony do trzech zamiennych przyczep.

Fordson, użyty w ten sposób, przewiezie towar znacznie taniej niż trzy samochody ciężarowe z trzema kierowcami

Fordson

LINCOLN

FORDSON

FORD MOTOR COMPANY.

LW 4490

Uczciwy głos niemiecki

w sprawie Pomorza

Socjalistyczny organ niemiecki, „Volkswacht”, wychodzący we Wrocławiu umieszcza artykuł wstępny p. t.: „Rewizja granic”, pióra Rolfa Reventlova z Wrocławia. Artykuł ten rzeczowością swą i tonem tak odbiega od wszystkich znanych nam wystąpień publicystyki niemieckiej na temat tak zwanego przez Niemców „korytarza”, że na niwie dziennikarskiej niemieckiej jest swego rodzaju białym krukiem.

„Staje się rzeczą konieczną — pisze Rolf Reventlov — by obóz socjalistyczny zajął stanowisko w stosunku do tego oficjalnego już dzisiaj „Ostnacionalizmu”, stawiając zasadnicze pytanie: „Czy rewizja granic drogą pokojową jest wogóle do pomyślenia w sensie realno-politycznym, czy leży ona w interesie niemieckich mniejszości, i czy jest do pomyślenia z punktu widzenia zasady etnograficznej w odniesieniu do narodowo-politycznego stanu?”

Autor na pytania te odpowiada przecząco, stwierdzając, że wobec zgodnej postawy całego narodu polskiego niema mowy o jakiegokolwiek rewizji granic w drodze pokojowej. Autor pisze dalej:

„Należy wczuć się w nastrój ludności państwa, które po 100-letnim

ciężkim okresie niewoli zdobyło znowu niepodległość narodową wraz z własnym organizmem państwowym i które widzi uznanie swych granic jedynie formalne, nie zaś faktyczne — a wtedy zrozumie się, że słowa Treviranusa musiały wywołać takie zdecydowane echo. Hasło rewizji granic, budowa krążowników, które mogłyby w przeciągu kilku godzin zniszczyć młodą marynarkę wojenną Polski — oto są argumenty w stosunku do naszego największego na wschodzie sąsiada, którego armja, jakkolwiek duża i kosztowna, niemniej jednak zawsze jest o wiele tańsza od niemieckiej armji, złożonej ze 100 tysięcy żołnierzy. Czytając prasę wschodniej polski Niemiec, a nawet pozostałej Rzeszy, przeciętny czytelnik wyobraża sobie, że idzie tu — gdy mowa o t. zw. odebranych dzielnicach — o „rdzennie niemiecką” ziemię. Ponieważ prasa ta czuje sama, że dowiedzenie tego byłoby niemożliwe, postępuje tak, jak „Kölnische Zeitung” w numerze z dnia 28 czerwca br., mówiąc, iż ostatecznie nie idzie tu o cyfry, ale o charakter mieszkańców danego obszaru, przyczem należy podkreślić, że Niemcy na terenie „korytarza” i dziś jeszcze stanowią kultu-ralnie przodującą warstwę

„Jest to mniej więcej ten sam argument — pisze tłumym drukiem „Volkswacht” — którym posługiwano się na użytek Europejczyków przy niebywałym wyzysku w kolonjach. Jeszcze niebezpieczniejszym jest, gdy centrale Heimatdienstu w studjum, poświęconem „tradycyjnej” prowincji Grenzmark-Polen-Westpreussen — operują mapą narodowościową, „uproszczającą” zagadnienie „korytarza”, zaliczając słowiańskich Kaszubów do Niemców i w ten sposób osiągnąją rzekome granice narodowościowe w tych okęgach. W ten sposób dochodzi się do wręcz przeciwnych wniosków niż te, do których dojść należy przy obiektywnem rozpatrywaniu stosunków narodowościowych na Pomorzu.

„Korytarz — pisze dalej p. Rolf Reventlov — jest w istocie składową częścią tej linii polskiej, której istnienie stwierdził jeszcze w r. 1907 przyjaciel Hugenerga prof. Ludwik Bernhard, opierając się na urzędowych danych władz pruskich, danych, które wobec polityki wschodniej, uprawianej przez niemiecki sztab urzędniczy i garnizony, nie daly zbyt przyjaznego dla Polaków obrazu co do polskiego stanu zaludnienia nawet w przeważając polskich gminach.

„Skonstatowano już wówczas urzędowo następujący procent polskiej ludności na terenie „korytarza”: Puck 67 proc., Wejherowo 52 proc., Kartuz 67 proc., Starogard 74 proc., Chojnice 56 proc., Tuchola 66 proc., Świecie 55 proc., Grudziądz 42 proc.,

Pw 5 365-62,522

Chełmno 52 proc., Wabrzeżno 65 proc., Libawa 80 proc., Brodnica 65 proc.”

W dalszym ciągu artykułu p. Rolf Reventlov — pisze w sprawie optantów i kończy:

„Optanci wywędrowali jednak, Polacy przybyli i dziś stoją wobec faktu realnego, że w ostatnich wyborach do Sejmu w r. 1928 na niemieckie listy padło w Poznańskim 113.000 głosów, t. zn. 14 proc., na Pomorzu zaś, czyli na terenie t. zw. „korytarza” 52.000 głosów, czyli 15,5 proc.”

Przytoczone powyżej uwagi stanowią głos wyjątkowej uczciwości. Niestety nawet w obozie socjalistycznym głos p. Reventlova jest zupełnie odosobniony.

„Piast” zaprzecza

„Piast Wielkopolski”, oficjalny organ Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast” na Wielkopolskę, zamieszcza oświadczenie prezydium zarządu tegoż stronnictwa, iż komunikat P. A. T-icznej o rozłamie w „Piastie” nie odpowiada prawdzie i że zwłaszcza w dniu, w którym miał się dokonać rozłam, nie odbywał się żaden zjazd wojewódzki tego stronnictwa.

Irytują się...

Cała prasa „sanacyjna”, poczynszy od „Dzienia Poznańskiego” i „Gazety Polskiej”, a skończywszy na organie cizakowców „Zew Pracy” jest mocno niezadowolona z manifestacji antyniemieckich w Poznaniu, co zresztą zgodne jest z jej programowem stanowiskiem wobec Niemiec, które tyle ustępstw uzyskały od Polski w latach pomajowych. Najwięcej jednak irytuje prasę „sanacyjną” to, że zdecydowane stanowisko całego patriotycznego i uświadomionego społeczeństwa poznańskiego świadczy, jak silnie hasła narodowe są wyrte w jego sercach i umysłach. W przededniu wyborów nie jest to miły objaw dla „sanacji”. Czyż więc można się dziwić irytacji jej prasy?

Zakazana sztuka.

Lwów, 18. 10. (Tel. wł.). Starostwo grodzkie we Lwowie zakazało przedstawiania „Cjankali”, przeciwko któremu protestowała młodzież akademicka.

Udrczony człowiek.

Dokucza mu reumatyzm, a w domu niema tabletek Aspiriny. Jeśli jest rozszedny, pomyśli o tem, aby nabyć natychmiast w aptece oryginalnych tabletek Aspiriny, które uśmierzą ból.

Istnieje tylko jedna

ASPIRINA

Każde opakowanie i każda tabletki oryginalnej Aspiriny opatrzone są znakiem BAYER

LW 4408

Jak odtłuścić i ożywić tłustą cerę?

Z dodatnich wpływów ciepła na cerę wymienić należy działanie wyższej temperatury na tłustą cerę. Osoby o tłustej właściwości cery wiedzą z doświadczenia, iż w porze letniej bywają zlagodzone objawy łojotoku twarzy, o ile nie posługują się kremami i nie myją twarzy zimną wodą i mydłem. Ciepło bowiem nie tylko pobudza skórę do żywszej przemiany fizjologicznej, ale przetapia też zalegający w porach twardej tłuszczy na postać oleistą. Jeśli ponadto spłukuje się twarz rano i wieczorem gorącą wodą, myje się proszkiem marmurowym „Miraculum” i odtłuszcza odtłuszczającym pudrem higienicznym Dra Lustra, przeobrazi się tłusta cera w prawidłową. Z ożywczych środków wolno stosować tylko emulsię biokosmetyczną: mleczko — „Lilyte” — którą powleka się twarz na 10 minut przed każdym myciem.

Dr. Zenon B.

Tw 543

Dłaczego przoduje wśród

Dłaczego, że
udokonałone

Śniegowce i kalosze

marki „Pepege”, mimo niskiej ceny, wyróżniają się bardzo gustownym wykonaniem zewnętrznym i długo zachowują początkową wspaniałość formy i barwy. Są pozatem bardzo lekkie i zawsze łatwe do włożenia.

ŻĄDĄCIE WSZĘDZIE
TYLKO Z PODKOWĄ

«PEPEGE»

Zaloty włosko-niemieckie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Berlin, 17 października

Bismarck nazwałby dzisiejszy kurs włoskiej polityki nowym „tour de valse”, gdyż w rzeczy samej zbliżenie włosko-niemieckie ma wszelkie cechy oportunistycznego posunięcia. Niemniej jednak antywiersalski ton prasy włoskiej, inspirowanej, jak wiadomo, przez koła rządowe, która się domaga rewizji granic oraz manifestacje tego rodzaju, jak udział dygnitarzy faszystowskich w rewji koblenckiej, zachęcają Niemcy do coraz ostrzejszych ataków na stan rzeczy, ustalony traktatami pokojowymi. Dodać należy efekt, wywołany zaręczynami córki włoskiej pary królewskiej z królem Borysem oraz pospiech z jakim je ogłoszono w związku z rozpoczynającą się w Atenach konferencją państw bałkańskich. Niemniej znaczące były manifestacje szczególnej przyjaźni rządu włoskiego dla Albanii z okazji uroczystości ku czci króla Zogu.

Ruchliwa polityka włoska działa zatem w dwóch kierunkach: w Europie środkowej i na Bałkanach. O celach włoskiej polityki zagranicznej dużo pisało. Dla zdania sobie sprawy z napętu warto zaznaczyć, iż wpływy koła włoskie dzielą się na wyznawców programu maksymalnego i minimalnego. Pierwsi pragną zyskania dla Włoch: Dalmacji, Tunisu, Korsyki i mandatu kolonialnego. Drugi, skromniejsi, ograniczają się do mandatu kolonialnego, rektyfikacji granicy tunezyjsko-trypolitańskiej oraz nadania przywilejów, o których często była mowa, ludności włoskiej w regencji Tunisu.

Włochy przechodzą dziś ostry kryzys ekonomiczny, który tylko dzięki sprężystości rządów faszystowskich nie przybiera katastrofalnych rozmiarów. Dla tego też dalszy kurs polityki włoskiej zależy w dużej mierze od uzyskania pożyczki zagranicznej. Nie przypuszczam, aby Włochy o taką pożyczkę starały się we Francji, natomiast stan rynku nowojorskiego dopuszcza możliwość pożyczki amerykańskiej. Zazwyczaj, gdy rynek akcyjny się załamuje, publiczność amerykańska darzy większymi względami obligacje (bondy), mające lepsze gwarancje stałości kursu. Zachodzi pytanie, czy Ameryka da pożyczkę państwu, dopuszczającemu możliwość wojny. Odpowiedź, moim zdaniem, jest twierdząca, a nawet trzeba wziąć pod uwagę fakt, iż zaburzenia europejskie mo-

głyby dopomóc Ameryce w obecnym, długotrwałym kryzysie ekonomicznym.

Mimo powyższych uwag stwierdzić trzeba, iż nikt poważny dzisiaj we Włoszech wojny nie pragnie. Zbyt prowokacyjne zachowanie się pewnych kół niemieckich spotkałoby się niewątpliwie z chłodnym przyjęciem odpowiedzialnych czynników włoskich. Panuje we Włoszech przekonanie, że Francja do wojny obecnie jest gotowa, a że czas natomiast pracuje na korzyść Niemiec ni Włoch. Zatem niema się z czem spieszyć. Klucz do sytuacji znajduje się jednak nie w rękach wojowniczych ludzi, którzy wygłaszają mowy i piszą artykuły, chociażby z apobratą Palazzo Chigi, (siedziba włoskiego ministerstwa spraw zagr.), ale w ręku Mussoliniego i dla tego nie należy przewidywać kataklizmów. Wódz narodu włoskiego wie dobrze, że program faszystowski odbudowy kraju i jego instytucji wymaga długich lat pracy i pokoju. Wojnicze jego mowy mają na celu jedynie trzymanie mas ludności w karności i pogotowiu.

Najważniejszym jednak czynnikiem w dzisiejszych flirtach włosko-niemieckich jest moment psychologiczny. Chwilowe potrzeby, czy aspiracje mogą zbliżyć Włochy z Niemcami, ale różnice w usposobieniu i charakterze narodowym są tak znaczne, iż o stałym porozumieniu niema wprost mowy. Między ruchem hitlerowskim a faszystem niema porozumienia, ani nawet wspólności duchowej. Komplementa prasy włoskiej pod adresem Hitlera są obliczone na efekt we Francji tak, jak na efekt w Polsce fałszywie obliczone były komplementa pod adresem Piłsudskiego, które minister Grandi wygłaszał podczas swej podróży do Polski w wilgę mowy Mussoliniego o rewizji granic. Faszystom z Mussolinim na czele nie lubi tych, którzy chcą go przedrzeć, to też nazywają Hitlera niemieckim Mussolinim nie przyczyni się bynajmniej do zbliżenia obu narodów.

Z powyższych krótkich uwag wynika, iż „tour de valse” nie zawiera bezpośredniego niebezpieczeństwa. Należy być jednak czujnym i nie grzeszyć, tak jak to dziś czynimy, nieobecnością w Rzymie. Ruchliwa polityka rządu faszystowskiego zasługuje na większe względy ulicy Wierzbowej w Warszawie.

M. N.

Tajemnica Brześcia

Pod tym nagłówkiem pisze „Gazeta Warszawska”:

Prasa „sanacyjna” raz po raz donosi o zrzeczeniu się kandydatury do Sejmu przez któregoś z więzionych b. posłów. Już się rzec mieli kandydatur pp. Dębski, Witos, Pragier, Lieberman, Ba- giński, Putek...

— Co to znaczy — zapytują nas nieustannie czytelnicy. Bo i słusznie; wszyscy więźniowie brali udział w akcji przedwyborczej, wszyscy przed wyborami oświadczyli swym stronnictwom, że będą kandydować, więcej — niektórzy (jak np. p. Witos) nawet podpisali już przed uwieszeniem deklaracje kandydackie.

To też nic dziwnego, że wieści o zrzeczeniach się kandydatów wybitnych parlamentarzystów wzbudzają niepokój. Nikt nie może dociec, co wpłynęło mogło na tego rodzaju decyzje, jakie czynniki mogły je spowodować. Powstaje też pytanie, kto to przedkłada więzionym deklaracje do podpisu, na których parlamentarzyści wypisują swoje zrzeczenie się kandydatury?

Tajemnicę tej dziwnej sprawy kryją grube mury więzienne „Brygidek” brzeskich. Prędzej czy później poznamy nagą prawdę. Dowiemy się wszystkiego Czas wydrze i tę tajemnicę najbardziej ponurego więzienia w Polsce.

Zebranie przedwyborcze na Jeżycach

Wczoraj w sali p. Kasperkowej odbyło się zebranie przedwyborcze jeżyckiego Koła Stronnictwa Narodowego. Przewodniczył prezes Koła, p. Pawłowski. Na zebranie przybyli bardzo licznie pp. obwodowi i miejscowi zaufania. Referat polityczny wygłosił p. red. Pięstrzyński, który kandyduje do Sejmu z listy nr. 4 w mieście Poznaniu. Prelegent stwierdził, że Stronnictwo Narodowe idzie do wyborów m. in. pod hasłem zagwarantowania w Polsce praworządności, bez czego nie może być mowy o uspokojeniu wewnętrznym, oraz pod hasłem oszczędności w gospodarce państwowej i zabezpieczenia rzetelnej i skrupulatnej kontroli nad wykonaniem budżetu, bez czego nie może być mowy o uzdrowieniu stosunków gospodarczych. Jedyne zwycięstwo tych hasel uczyni państwo nasze zdolne do przetrzymania ataków politycznych na granice oraz ciężkiego kryzysu ekonomicznego, przywracając mu zaufanie zagranicy.

Wywody mówcy spotkały się z zupełną aprobatą zebranych i były gorąco okłaskiwane. Dyskusja wykazała, że Stronnictwo Narodowe posiada poparcie najszerszych mas.

Przy omawianiu spraw organizacyjnych można było stwierdzić, że praca wyborcza w Jeżycach jest doskonale postawiona i opiera się na żywiołowej i bezinteresownej pracy obywatelskiej.

Dziś
w RADJO

Godz. 20.30

Ruda Firkusny
(fortepian)

Stronnictwo Narodowe w Ostrorogu

Ostroróg, 17 października.

Dnia 12 b. m. w sali Domu Katolickiego odbyło się zebranie organizacyjne Stronnictwa Narodowego. Na zebranie, któremu przewodniczył p. Jędrzyk, przybyło około 50 osób, w tem przedstawiciele okolicznych wiosek. Dłuższy referat na temat obecnej sytuacji politycznej w Polsce i programu Stronnictwa Narodowego wygłosił p. Celestyn Graszewicz z Szamotuł. Poza tem przemówił do zebranych przewodniczący Narodowego Komitetu Wyborczego p. Edward Müller, nawołując do podjęcia energicznej akcji wyborczej na terenie Ostroroga i okolicy.

Po wysłuchaniu tych przemówień zebrani postanowili jednogłośnie założyć Koło Stronnictwa Narodowego. Do zarządu weszli pp. Józef Mroczkowski, prezes; Jan Zyszcak, wiceprezes; Bronisław Heckert, sekretarz; Stefan Gumny, skarbnik; członkowie zarządu: p. Michalakowa oraz pp. Dondajewski i Nowacki Stanisław. Równocześnie powołano do życia Narodowy Komitet Wyborczy na Ostroróg i okolice z p. Jędrzykiem, jako przewodniczącym, na czele. W skład Komitetu wchodzi

Chcesz pozostać zdrowym

pij **Kawę Kneippa**

Chcesz
oszczędzać —
dodaj domieszkę
„Prawdziwej
Francka”.

Pw 5840/41-K. 31/32

12 osób, w tem przedstawiciele okolicznych wiosek.

O godz. 13.30, przewodniczący zamknął zebranie, życząc owocnej pracy zarządowi Stronnictwa Narodowego.

Z wielkim entuzjazmem przyjęto do wiadomości fakt powstania nowego pisma lokalnego p. t. „Głos Szamotuł”, redagowanego narodowo. Zebrani postanowili propagować to pismo, abonując je u p. Stefana Szumnego.

Zebrania przedwyborcze w Gnieźnieńskim

W niedzielę, dnia 19 b. m. odbędzie się w następujących miejscowościach powiatu gnieźnieńskiego zebrania przedwyborcze Stronnictwa Narodowego:

Sławno, o godzinie 9.30 rano — prelegencja p. Krzemieniewska i dr. Stefan Pietrowicz.

Pawłowo, godzina 12, w tamtejszym gościńcu — prelegent Jan Przanowski.

Klecko, godzina 1.30, na salce przykościelnej — prelegenci pp. Krzemieniewska i dr. Stefan Pietrowicz.

Gębarkowo, godzina 15, na sali p. Leśnego — prelegent Jan Przanowski.

Fiasko „sanacji” w Bytniu

Dowiadujemy się, że przedstawiciele „sanacji” szamotulskiej udali się do Bytnia celem założenia koła B. B. Ludność bytyńska poznała się jednakże na farbowanych liściach i przyjęła ich wywody przeciągliemi gwizdami. Niefortunni apostołowie „sanacyjni” przykrą naukę wynieśli z Bytnia, nie znajdując posłuchu dla swych wywodów. Panowie „sanatorzy”! Lud nie pozwoli, by go karmiono frazesami i obietnicami. Niechaj będzie to nauczka na przyszłość przy podobnych występach w innych wioskach powiatu szamotulskiego.

Z miasta i portu Gdyni

Gdynia, 18. 10. (Tel. wł.) Tutejszy sąd okręgowy uchylił na wczorajszym posiedzeniu uchwałę sądu I. instancji o obłożenie aresztem kamienicy przy ul. Świętojańskiej, własności p. Jacobiniego. Na rozprawę przybyli przedstawiciele zainteresowanych firm Engler i Messing, zagraniczni kupcy Anglii i Niemiec. S. B.

Gdynia, 18. 10. (Tel. wł.) Wczoraj przybył do portu gdyńskiego statek „Polonja”, wiozący na pokładzie ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej 153 reemigrantów, oraz ładunek cementu i asfaltu. Okręt odbył w tym roku ostatnią podróż. Do maja przyszłego roku stać będzie beczynnie w porcie, gdyż podczas zimy zmniejsza się ruch pasażerski w portach Bałtyku. Transportem pasażerskim podolają statki „Pulaski” i „Kościuszko”. S. B.

Gdynia, 18. 10. (Tel. wł.) W najbliższy poniedziałek przybywa do portu w Gdyni pierwszy próbnny transport bawełny Handson z Teksas na statku duńskim „Magnus”, który przywozi 300 bel bawełny dla łódzkiej manufaktury Ettingtona. Przesyłka, którą przeprowadziła po pokonaniu wielkich trudności firma „Pantarei”, ma zapoczątkować dalsze przesyłki bawełny dla łódzkiego przemysłu. S. B.

Zamach na samochód.

Warszawa, 18. 10. (Tel. wł.) Wracając ze stryja do Drohobycza auto jednej z firm boryslawskich, jadąc nocą, zostało uszkodzone wskutek rozciągniętej na szosie liny stalowej. Planowano zamach na starostę drohobyckiego Porębskiego, który wskutek opóźnienia uniknął katastrofy. (w)

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE
BO ONE KARMIA WSZYSTKICH
GŁODNYCH

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Budowa świątyni na Winiarach

Już rysują się zdala zręby murów — Poświęcenia kamienia węgielnego dokona w dniu 1 listopada J. Em. ks. Kardynał Prymas — Apel do społeczeństwa

Mieszkańcy Winiar nareszcie doczekali się, że w niedługiej już przyszłości posiadać będą własną świątynię, która dla tej dzielnicy jest nieodzowna.

Już w 1923 r. ówczesny proboszcz parafii św. Wojciecha śp. ks. Kościel-ski popierał gorąco myśl budowania na Winiarach kościoła. Za jego to rządów w parafii św. Wojciecha doszło do skutku, że nabyto w 1926 r. od gminy Winiary kostnicę i prosektojum sądowe, które zamieniono na kapliczkę, a poświęcenia dokonał ks. bisk. Łukomski. W ten sposób powstała nowa parafia, której duszpasterzem został ks. prob. Witold Zuchowski.

Kiedy powstała świątynia na Sołacz, obywatele Winiar częściowo przychodzili tam na nabożeństwa, zwłaszcza w niedziele i święta, a równocześnie ksiądz proboszcz Zuchowski wraz z dozorem intensywnie zabiegał o stworzenie własnego kościoła. Wszystko jednak rozbijało się o brak funduszy na ten cel, tembardziej, że parafianie Winiar to przeważnie ludność niezamożna. Ale przy dobrych chęciach i te przeszkody usunęto. Składki oraz dobrowolne ofiary poczęły wpływać i w końcu pozwoliły na powolne realizowanie śmiałych planów.

Projekt nowego kościoła sporządził radca architekt p. St. Celichowski, a budowy podjął się architekt p. Edmund Rychlicki, który, mając dla sprawy wielkie wyrozumienie, czyni to na bardzo dogodnych warunkach. Przystąpiono więc 11 września br. do robót, które postępują tak szybko, że dziś już zdaleka można zauważyć wznoszące się zręby murów. Świątynia z łatwością będzie mogła pomieścić przeszło 2 tysiące wiernych i utrzymana jest w stylu bazylikowym. Nadmienić wypada, że i obecny proboszcz św. Wojciecha ks. Putz bardzo życzliwie odnosi się do sprawy budowy kościoła i chętnie służy radami oraz wskazówkami.

Cała akcja tak już dalece postąpiła, że 1 listopada ks. Kardynał-Prymas o

godz. 10 dokona poświęcenia kamienia węgielnego. Winiary już obecnie szykują się gorąco, by uroczystość wypadła jak najwspanialej. Dla udogodnienia kursować będą z miasta i z wszystkich dzielnic autobusy P. K. E. Przy poszczególnych przystankach informację udzielać będą specjaliści posterunkowi, rekrutujący się z członków S. M. P. parafii winiarskiej, którzy zaopatrzeni będą w przepaskę na rękawie. Wszystkie towarzystwa ze sztandarami i proporcjami zbiorą się przy szosie obornickiej i utworzą szpal, by powitać Dostojnego Gościa. Specjalna bandera konna, złożona ze Sokółów winiarskich będzie towarzyszyła ks. Prymasowi już od mostu kolejowego przy Al. Wielkopolskiej. W pochodzie przy dźwiękach orkiestry i śpiewie uda się Dostojny Gość na miejsce budującego się kościoła, gdzie po uroczystej mszy św. dokona aktu poświęcenia kamienia węgielnego. Po przemówieniu ks. Prymasa zebrane tłumy wiernych odśpiewają „Boże coś Polskę”.

Chcąc złoże dzieło doprowadzić do końca, zarząd kościoła ze swym duszpasterzem apeluje do ofiarności społeczeństwa, aby ono dopomogło przez złożenie odpowiedniego datku na dalszą budowę świątyni. Ofiary złożyć można na ręce ks. prob. Zuchowskiego, w biurze parafialnym ul. Winiarska 52, lub u rentanta p. J. Bocha, ul. św. Stanisława 10, względnie w P. K. O. na nr. 211 290.

Akcja budowy kościoła żywo interesuje się również ks. biskup Dymek, który wczoraj przybył na Winiary w towarzystwie ks. kancel. Jedwabskiego. Ks. biskupa powitali ks. prob. Zuchowski, ks. Rakowski i ks. Józef Szczastny z ziemi Wołyńskiej. Dostojny Gość z wielkim zainteresowaniem wysłuchał relacji ks. proboszcza, poczem obejrzał budującą się świątynię, wyrażając swoje zadowolenie. Następnie udał się do Płakowa, gdzie również oglądał 10-morgowy teren, podarowany przez tamtejszą gminę na cmentarz dla parafii Winiarskiej. (z)

rem dla naszego Sokola, jako uosobienie cnót obywatelskich, ofiarności i poświęcenia dla sprawy. Po odczycie wiceprezes okręgu drh. Bitter dokonał wręczenia ufundowanej przez okręg pięknej nagrody przechodniej, którą gniazdo zdobyło na własność. Ze spraw bieżących należy wspomnieć o zapowiedzianej na dzień 8 listopada zabawie. Ponadto drh. przewodniczący gorąco apelował do zebranych, aby każdy wziął listę składkową i starał się zebrać jak najwięcej ofiar na budowę ćwiczeni sokolej.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Dr. Benesić w Poznaniu.** Dziś, 18 bm., przybył do Poznania p. dr. Benesić, attaché kulturalny przy poselstwie jugosłowiańskim w Warszawie, w towarzystwie ks. red. Kneblewskiego, prezesa Ligi Przyjaciół Jugosławii. Dr. Benesić, długoletni lektor języka polskiego i literatury na Uniwersytecie w Zagrzebiu, przyswoił Ojczyźnie swojej najznakomitsze dzieła naszych pisarzy (Prusa, Sienkiewicza, Przybyszewskiego, a ostatnio p. Nalkowskiej) w znakomitych tłumaczeniach. Przyjęciem miłych gości zajął się tut. Tow. Polsko-Jugosłowiańskie.

— **Pułk. pilot Kosowski,** b. inspektor lotnictwa myśliwskiego, jeden z najlepszych na świecie akrobatów lotniczych, przyleci jutro do Poznania na aparacie inż. Pułaskiego, na którym to niedawno zdobył 1. nagrodę w Bukareszcie. P. pułk-pilot Kosowski wykona szereg popisów lotniczo-akrobatycznych na lotnisku w Ławicy; początek o godz. 14.30.

— **Domy robotnicze.** W dniu 26 października 1930 r. odbędzie się uroczystość poświęcenia domów robotniczych przy ul. Rolnej i Łanowej w Poznaniu, wybudowanych z funduszy Kasy Emerytalnej dla pracowników kolei państwowych. W uroczystości tej wezmą udział ministrowie komunikacji oraz pracy i opieki społecznej. Po uroczystości ministrowie udadzą się na zwiedzenie zakładu przyrodoleczniczego w Miłowodach pod Obornikami, stanowiącego własność tejże Kasy.

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** Przy Al. Marcinkowskiego włamano się do składu futer Joanny Jagz i skradziono futro karakułowe wartości około 3000 zł. Z altany w ogródkach działkowych przy ulicy Chociszewskiego skradziono rewolwer i psa owczarskiego, własność p. Kazimierza Jaszcza. — Przy ul. Stromej 1 włamano się do warsztatu szewskiego p. Jana Morawskiego i skradziono obuwie wartości około 800 zł. — Przy ul. Szkolnej 11 nieznanymi złodziejami włamano się do mieszkania p. Elżbiety Lipińskiej i zabrali 3 ubrania męskie i kapelusz. — Przy ulicy Szewskiej 13 włamano się do jednego z mieszkań i skradziono garderobę męską i damską wartości około 800 zł. — Przy ul. Patr. Jackowskiego 31 z mieszkania Pelagii Nowak skradziono ukryte w łóżku 300 zł. — Również przy ul. Stromej 2 dopuszczono się włamania w mieszkaniu Maksymiliana Kmiecika. Łupem złodziej padła odzież męska wartości około 800 złotych. (z)

— **Kradzież roweru.** Wincentemu Mazurkiewiczowi, zamieszkałemu przy ul. Gen. Kosińskiego 10, skradziono rower męski, pozostawiony przed gmachem sądu powiatowego. (z)

— **Kury wzbudziły podejrzenia.** Na dworcu osobowym w Poznaniu przytrzymał niejakiego Stefana Łuczaka bez stałego mieszkania. Miał on wielki pakunek drobiu, który wzbudzał podejrzenia. Jak się okazało, Łuczak skradł 8 kur u gospodarza w Pamiątkowie w pow. poznańskim. (z)

— **Czyj rower? W komisariacie VI.** P. P. znajduje się rower sportowy, pochodzący niewątpliwie z kradzieży. Dotychczas nie zdołano wypośredkować właściciela. (z)

— **Włamanie.** Przy Grobli 30 włamano się dwukrotnie. Z mieszkania p. Minny Pikar skradziono ręczniki i bieliznę stołową a z mieszkania p. Ignacego Peiserta 5 ubrań męskich, w tem 2 granatowe, wartości około 800 zł. (z)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Po sprzeczce o wypłatę** powstała wczoraj bójka między murarzem Janem Czarnieckim (W. Garbary 52), a Andrzejem Siodłą (W. Garbary 50), z której Czarniecki wyszedł z ciętą raną na głowie, z czem udał się do pogotowia lekarskiego, które ranę opatrzyło. (z)

— **Upadek z wysokości 10 metrów.** Podczas prac instalacyjnych spadł wczoraj z drabiny z wysokości 10 metrów 17-letni pomocnik instalatorski Kazimierz Muszyński, przyczem doznał dołkowych obrażeń; opatrzyło go pogotowie ratunkowe. (k)

— **Zadatek.** Wczoraj wieczorem wzbucha sprzeczkę między parą naręczonych. On, podniecony dużą dawką alkoholu, uderzył swą wybraną Halinę L. bułką w głowę i zranił ją bardzo dotkliwie. Ofiarę nieporozumienia opatrzyło pogotowie ratunkowe. (k)

— **Pod koła wozu** spadł w Psarskiem (pow. poznański) p. Marcin Pawlak i złamał nogę. Ofiarę wypadku przewiozło pogotowie ratunkowe do lecznicy miejskiej. (k)

Przy zepsutym żołądku, zaburzeniach trawienia, niesmaku w ustach, bólu w skroniach, gorączce, zaparciu, stolca wymiotach lub rozwolnieniu, — już jedna szklanka naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa działa pewnie, szybko i skutecznie. Ządać w aptekach i drogeriach. nw 4512

KRONIKA SĄDOWA

— **Za napad rabunkowy.** Robotnik 26-letni Antoni Świerki z Torunia, upiwnowal z niejaką Przybyszową napad rabunkowy na mleczarza Wilemskiego, rozwołającego nabiał z mleczarni Górskiego. Podczas gdy współniczka płaciła Wilemskiemu za masło, Świerki napadł go z nienacką, powalił na ziemię i wyrwał mu torbę z pieniędzmi, z którą zbiegł. Izba karna w Toruniu podyktowała rabusiu, karanie już za podobne przestępstwa, sześć lat ciężkiego więzienia i utratę praw obywatelskich przez lat dziesięć, zaś Przybyszównę skazano na półtora roku więzienia. (x)

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Dzień Harcerza.) Dnia 19 bm. komenda drużyn żeńskich i męskich w Gnieźnie urządza „Dzień Harcerza”. Program jest następujący: O godz. 8.15 zbiórka drużyn w szkole wydziałowej, skąd po raporcie wymarsz na nabożeństwo do Fary. Podczas mszy św. będzie poświęcony sztandar drużyny „Wilcząt”. Potem drużyny udadzą się przed pomnik Bolesława Chrobrego, celem złożenia wieńca, następnie defilada. Po południu o godz. 14 na dziedzińcu szkoły wydziałowej odbędą się zawody w siatkówkę. O godzinie 17 wieczornica na sali Hotelu Europejskiego.

— **Września.** (Uroczystość szkolna.) W niedzielę 12 bm. odbyła się we Wrześni w sali pod Białym Orłem uroczystość z okazji 25-letniego jubileuszu walki o szkołę polską. Program wykonała szkoła powszechna pod kierownictwem rektora Gaweckiego. Dzieci polskie popisywały się ładnymi śpiewami chórowymi pod dyktando p. naucz. Kończala, deklamacją i oraz odegrały utwór sceniczny p. t.: „W starej szkole nowy duch”. Przemowę, zastosowaną do uroczystości, wygłosiła nauczycielka p. Cichomska. Podczas przerwy przygrywała orkiestra gimnazjalna. Wieczornica była starannie przygotowana i wypadła ku ogólnemu zadowoleniu.

— **(Poświęcenie przedsiębiorstwa.)** Rzutki przemysłowiec p. M. Nowicki nabył drogą kupną skład blaszawą i artykułów męskich przy rynku. W tych dniach odbyło się poświęcenie przedsiębiorstwa.

— **(Tow. Przeciwegruźlicze.)** Założono we Wrześni Tow. Przeciwegruźlicze. Głównym zadaniem tego towarzystwa będzie szerzenie propagandy przeciwegruźliczej przez odczyty, ulotki, zebrania członków i t. d. (y)

— **Strzelno.** (Z Rady miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu przyjęto sprawozdania rachunkowe z wykonania budżetu administracyjnego, ręczni miejskiej oraz gazowni i wodociągów. Po wysłuchaniu poszczególnych sprawozdań rachunkowych, Rada Miejska udzieliła Magistratowi jednogłośnie absolutorium.

— **(Pomnik Serca Jez.)** Sprawa budowy pomnika Najśw. Serca Jezusowego dzięki nieustrudzonej pracy Komitetu budowy z ks. prałatem Czechowskim na czele, postąpiła tak dalece, że pomnik ten, jako znak widomy wdzięczności dla Opatrzności Bożej za otrzymaną wolność i niepodległość będzie wykonany przy końcu października. Dnia 26 bm., t. j. w święto Chrystusa Króla, nastąpi poświęcenie. Ponieważ brak jeszcze 4000 zł, odbędą się w październiku składki na rzecz pomnika oraz w niedzielę dnia kwiatka.

— **(Z parafii.)** Odbyło się zebranie reprezentacji kościelnej na salce parafialnej pod przewodnictwem ks. prałata Czechowskiego. Drogą tajnego głosowania wybrano większość głosów przewodniczącym zarządu reprezentacji kościelnej p. Franciszka Wesołowskiego, zast. przewodniczącym p. Antoniego Konkiewicza, sekretarzem p. Jana Dalkowskiego. Członkiem Rady Parafialnej na miejsce śp. dr. Jakóba Cieśliewicza wybrano większość głosów p. Edwarda Budzyńskiego, kupca. (mc)

— **Kruszwica.** (Jubileusz cukrowni.) Dnia 9 bm. o godz. 1 po południu odbyła się uroczystość jubileuszu 50-lecia Cukrowni Kruszwickiej. Po poświęceniu rozpoczęcia kampanii przez ks. prob. Schoenberna p. dyr. Krzymuski w przemówieniu zaznaczył, że kampania bieżąca jest wobec 50-lecia istnienia zakładu „kampanią złotą”. O godz. 2-giej uruchomiono maszyny i rozpoczęto prace.

— **(Budowa wodociągów.)** Korporencje miejskie zamierzają rozpocząć budowę wodociągów i kanalizacji. W ubiegłym poniedziałek przybył inż. państw. Instytutu wodociągowo-kanalizacyjnego przystępując do planów budowy. Koszty wodociągów wynoszą około 700 tys. zł. zaś kanalizacji 1400 tys. zł. W pierwszym rzędzie zostanie rozpoczęta budowa wo-

Popieraj przemysł rodzimy A dasz pracę bezrobotnym.

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1

KALENDARZYK

Sobota, 18 października 1930.
Słońce: wschód 6,22 — zachód 16,53 —
długość dnia 10 godzin 31 min.
Księżyc: wschód 1,07 — zachód 15,58 —
po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 9 st. C. Pogodnie. Wiatr południowo-wsch. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 757 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 19 st. C., najniższa plus 9 st. Cels.

Przepowiednia pogody na niedzielę: Na ogół pogodnie, nieco chłodniej, miejscami lekkie zachmurzenie.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś plus 2,06 m.

Kal. rz.-kat.: Łukasz Ew. — jutro Piotr z Alk.

Kal. słow.: Bratumiła — jutro Ziemowit Bł.

Nocna służba aptek

w czasie od 18—24 bm.
Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37.
Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31.
Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Krzeszowskiego 12.
Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Maleckiego nar. ul. Strusia.
Wilda: Apteka pod Koroną, ulica Górna Wilda 61.
W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Komitet organizacyjny zjazdu byłych wychowanków szkoły im. Emilii Plater w Mińsku Litewskim** zawiadamia, że dnia 1 listopada odbędzie się w Warszawie zjazd, który rozpocznie się mszą św. o godzinie 10.30 w kościele św. Anny (ul. Krakowskie Przedmieście 66). Informację udziela dr. Zofia Lejmbachówna, Warszawa, ul. Brukowa 20, mieszkanie 15.

WIECZORY, KONCERTY

— **Wieczorek zapoznawczy Wyższej Szkoły Handlowej.** Agenda rozrywkowa „Bratniej Pomocy Stud. W. S. H.” urządziła dziś, w sobotę, 18 bm. w salach Kasy na garnizonowego (plac Działowy 2) wieczorek zapoznawczy. Początek o godz. 20. strój wizytowy. Bilety wstępu w cenie 2 i 4 zł.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Rekolekcje dla Sióstr Czerwonego Krzyża, absolwentek W. Szkoły Pielęgni. P. C. K. i higienistek,** odbędą się w dniach od 22 do 26 bm. o godz. 7.30 wieczorem w kaplicy SS. Elżbietanek, ul. Łąkowa. — Legitymacje nabywać można bezpłatnie w biurze Czerw. Krzyża — Sekcja Sióstr, Wały Kościuszkowskie 1, II p. oraz w W. Szkole Pielęgniarstwa P. C. K. przy ulicy Grottegera 5, III p.

ZYCIE SOKOLE

— **Plenarne zebranie gniazda Poznań-Jeżyce.** Obrady zajął i przewodniczył im drh. wiceprezes Stelmazyski. Referat o Tadeuszu Kościuszkę wygłosił drh. red. HERNICZEK, podkreślając, że wódz ten bohater narodowy powinien być wzo-

dociągów, zaś w razie uzyskania pożyczki rozpoczęto by również budowę kanalizacji. (m)

— * **Znin.** (Z Tow. Kupców Samodzielnych.) Przed 50 laty handel w Zninie znajdował się przeważnie w rękach żydowskich, istniało tylko 6 firm polskich z branży kolonialnej i wyszynku. Od roku 1890 zaczął się rozwój polskiego kupiectwa, tak że przed wojną światową Znin liczył już ca. 40 poważniejszych firm polskich. Tow. Kupców założone zostało w dniu 5. 11. 1905 r. Pierwszym prezesem był p. J. Smorowski. W czasie wojny światowej Towarzystwo było nieczynne, powtórnie do życia powołano je w początkach roku 1919. Roczne walne zebranie odbyło się w dniu 10 bm. w Domu Polskim. Zagaił je wiceprezes p. T. Kościelecki. Zarząd wybrano następujący: prezes J. Bukowski, wiceprezes Tei. Kościelecki, sekr. J. Wilhelm, zast. sekr. Wł. Schmidt, skarbnik Józef Koczyński, ławnicy Fr. Czabański i Stan. Jurkiewicz. Omawiano sprawę urzędzenia obchodu 25-lecia Towarzystwa, dalej sprawy podatkowe, popieranie wyrobów krajowych, utworzenie spółdzielni budowlanej, obsługi nocnej telefonów i różne inne.

— * **Srem.** (Z parafii.) W niedzielę, dn. 12 bm. odbyła się introdukcja nowego proboszcza ks. dziekana Michalskiego. O godz. 11 przed probostwem zebrał się przedstawiciel władz lokalnych, dozór kościelny i poczty sztandarowe, oraz tłumy wiernych. Wychodzącego z probostwa ks. dziekana powitał w imieniu parafii p. starosta Wilczek. Następnie wyruszyła procesja z probostwa do kościoła farnego. Przed bramą kościelną ks. dziekan Cichowski z Dalewa oddał klucze ks. Michalskiemu, poczem w kościele ogłosił nominację. Nowy proboszcz w przemówieniu swem położył nacisk na potrzebę współpracy parafian z duszpasterstwem w służbie Bożej.

— (Sp. Winc. Kachlicki.) Dnia 12 b. m. złożono na wieczny spoczynek zwłoki znanego i powszechnie cenionego obywatela miasta Sremu ś. p. Wincencego Kachlickiego. Zmarły pracował w różnych stowarzyszeniach, był honorowym członkiem Bractwa Kurkowego, członkiem Cechu obywatelskiego, Straży pożarnej, Tow. Przemysłowców, Chóru Kościelnego i Koła śpiewackiego oraz Tow. św. Wincencego a Paulo. (cs)

— * **Śmigiel.** (T. C. L.) Święto jubileuszowe Tow. Czytelników Ludowych obchodził Śmigiel w niedzielę 12 bm. Uroczystość, w której wzięły udział wszystkie towarzystwa i organizacje miejscowe, zainaugurowało solenne nabożeństwo kościelne, podczas którego bardzo piękne co do formy i treści, do uroczystej chwili zastosowane kazanie wygłosił miejscowy proboszcz, ks. Nowak. Na zakończenie odśpiewano „Boże coś Polskę”. Po nabożeństwie udano się pochodem do sali w Strzelnicy na uroczystą akademię, którą zagał powiatowy inspektor szkolny p. Kocot. Mówca zakończył swoje przemówienie wstępne okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i jej Prezydenta. Kolo śpiew. „Harmonia” pod batutą swego dyrygenta, p. Obera, wykonało „Gaude Mater Polonia”. Ośrodkiem programu był referat, wygłoszony przez ks. prob. Górskiego z Wielichowa, a straszcący działalność i zadania T. C. L. Dalszą część programu wypełniły deklaracje, wygłoszone przez pp. Nowacką i Sibiłską z Wielichowa, oraz pieśni wykonane przez chór Koła śpiew. „Echo” w Śmiglu pod kierunkiem p. Koźmy. Uroczystość zakończyło wspólne odpiewanie „Roty”. W uznaniu wybitnej działalności około rozwoju Tow. Czytelników Ludowych Komitet Powiatowy T. C. L. przyznał dyplomy honorowe p. Helenie Łukomskiej ze Śmigla i zasłużonemu działaczowi na niwie społeczno - narodowej ks. prob. Górskiemu z Wielichowa. (m. z.)

— * **Kępno.** (Walka o szkołę polską.) 25-lecie walki o szkołę polską obchodzono w Kępnie w niedzielę 12 bm. bardzo uroczystie. Przed południem odbyło się nabożeństwo z udziałem przedstawicieli władz i delegacji miejscowych stowarzyszeń; podczas nabożeństwa okolicznościowe kazanie wygłosił ks. prob. Nowacki. Głównym punktem programu obchodu była popołudniowa akademja w Domu Katolickim. Obszerny ten dom wypełnił się po brzegi publicznością. Po odśpiewaniu przez chór „Gaude Mater Polonia” p. inspektor szkolny Nieborak, w słowie wstępem oddał hołd wszystkim bojownikom w walce o polską szkołę, wznosząc na zakończenie okrzyk na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. Następnie p. starosta wygłosił obszerny referat p. t. „Tajna praca oświatowa w szkołach średnich i wyższych w b. zaborze pruskim”, a p. St. Ptakówna — recytację „Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela” H. Sienkiewicza. P. mec. Zawadzki zobrazował w następnym referacie walkę o szkołę polską na terenie b. zaboru rosyjskiego, a ks. prob. Nowacki odmalował w wzruszających słowach przebieg strajku wrzeszawskiego i procesów sądowych. Wspólnym odśpiewaniem „Nie rzucim ziemi” zakończono tę podniosłą, a zarazem bolesną i smutną w wspomnieniach. uroczystość.

Z POMORZA

— * **Tczew.** (Samobójstwo albo wypadek.) W piątek rano znaleziono na szlaku chojnickim w pobliżu Brus przy kamieniu kilometrowym 36,3 zwłoki pewnej

Sp. Józefat Kozielewski, nac. dyrektor Państw. Zakładów Graficznych w Warszawie, b. szef depart. handl. - przem. w Banku Związku Spółek Zarob. w Poznaniu, zmarł w Warszawie w 52 roku życia.

niewiasty, które leżały przy szynach. Głowa była odcięta. Chodzi tu o 20-letnią robotnicę Stanisławę Kolbiecką z Brus, która była zatrudniona u rolnika Wendego. Władze sądowe skonfiskowały zwłoki, dochodzenia są w toku. (ds)

Z życia towarzystw

Z sekcji kolonialnej L. M. i Rz. W środę w lokalu Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu odbyło się miesięczne zebranie sekcji kolonialnej L. M. i Rz. województwa poznańskiego z następującym porządkiem obrad. Otwarcie, referat p. inż. Krauzego o Indjach holenderskich, dyskusja, sprawy propagandy sekcji i zamknięcie obrad. P. prezes inż. Krauze celem zaznajomienia społeczeństwa polskiego z terenem kolonialnym Indji holenderskich, ich geografją oraz panującymi tam warunkami geograficznymi i ekonomicznymi w porozumieniu z holenderskim Ministerstwem Spraw Zagranicznych przygotował do druku w języku polskim na powyższy temat książkę. W dniu wczorajszym prelegent wygłosił wyczerpujący odczyt, w którym częściowo zaznajomił zebranych z przygotowaną przez siebie do druku pracą. Odczyt wywołał żywe zainteresowanie, które przejawiało się w dyskusji. Po wyczerpaniu dalszych punktów programu zebranie zamknięto.

Następne zebranie odbędzie się w tym samym lokalu 15 listopada o godz. 8 wieczorem. P. inż. Swinarski wygłosił na niem referat na podstawie otrzymanych od swych synów korespondencji, rolnika z Australji oraz inż. wynalazcy, współpracownika firmy Forda, w Detroit. Osoby interesujące się sprawą przyszłych kolonij polskich są proszone o przybycie na zebranie. (ch)

Z Zjedn. Tow. Przemysłowego w Wągrowcu. W niedzielę 5 bm. pod przewodnictwem wicepr. p. Sprutty, odbyło się plenarne zebranie Zjedn. Tow. Przemysłowego.

Po załatwieniu formalności wstępnych, na członków przyjęto pp. Stońskiego Wal. i Kowalewskiego Syl.

Na Zjazd delegatów Zw. Tow. Przemysłowych do Poznania postanowiono wysłać pp. Chrzanowskiego i Bosiackiego. Delegatom poruczono nie wyrażać zgody na przeniesienie okręgu Tow. Przemysłowych z Wągrowca do Rogoźna. Sprawozdanie z zebrania Izby Rzemieślniczej przedstawił p. Zjawinski. Po omówieniu szeregu drobniejszych spraw, solwował przewodniczący obrady. (ek)

Obrzycko. (Z Tow. Przemysłowców.) Plenarne zebranie Tow. Przemysłowców w Obrzycku, odbyło się 8 b. m. w lokalu zebrań p. Sylw. Chmielewskiego przy liczonym udziale członków.

Posiedzeni: zagał prez. p. Brunon Schwartz. Sekretarz p. Szwacki, odczytał protokół, który został przyjęty.

Prezes p. Schwartz wygłosił następnie sprawozdanie z posiedzenia zarządu Towarzystwa. Po odczytaniu przez sekretarza projektu o założeniu przy Związku Tow. Przemysłowych i Rze. i Rzemieślniczych w Poznaniu „Funduszu Zapomogowego” w miejsce dotychczasowych Kas Pośmiertnych otwarto dyskusję, w której przemawiali: p. Józef Brodniewicz domagając się zmiany art. 11 i 19 regulaminu Funduszu Zapomogowego, dalej J. Wład. Owczarak, oceniając doniosłość projektowanego „Funduszu Zapomogowego”. Na stawiane pytania, udzielał prez. stosownych wyjaśnień, poczem uchwalono większością głosów wstąpić do Funduszu Zapomogowego. Na członków tegoż Funduszu zapisało się ogółem 24 członków. Dalej uchwalono po pertraktowaniu przystąpić do związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych w Poznaniu od dnia 1 października.

Skarbnik Tow. p. Józef Brodniewicz odczytał treściwy referat p. t. „O organizacji rzemiosła”, który zebrani wysłuchali z wielką uwagą i zainteresowaniem. W dyskusji zabierało głos kilku członków.

Jako delegata na Zjazd Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych mający się odbyć w niedzielę 26 października b. r., wybrano p. Stanisława Brucha.

W końcu przystąpiono do reorganizacji Tow., a mianowicie na podstawie powziętej uchwały, wykluczono kilku członków z Towarzystwa. Po załatwieniu mniejszych formalności, solwował prez. zebranie hasłem „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć”. Przebieg zebrania b. r. bardzo rzeczowy i ku zadowoleniu obecnych. (os)

Dajcie odzież i buty

Poznański okręg „Caritas” prosi gorąco o przysyłanie używanej odzieży i butów, aby móc odziać najbiedniejszych na czas zbliżającej się zimy.

Szanownych Pp. Kupców prosimy uprzejmie o odzież i rzeczy wycofane z magazynów.

Zgłoszenia na odbiór przyjmujemy codziennie od godz. 8—3 Nowy Rynek 13, lub tel. 55—88.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś premiera nowoczesnej operetki „Orlow”, granej od kilku lat z nadzwyczajnym powodzeniem na wszystkich wielkich scenach.

W niedzielę o godz. 3 popołudniu po cenach znizonych opera Moniuszki „Halka” z pp. Majchrzakówną (Halka), Urbanowiczem, Zathyem, Czekotowskim, Tarnawskim (Jontek), Tylewską i Szpingierem; dyryguje p. Latoszewski. O godz. 8 wieczorem „Manru” Paderewskiego. W naczelnym partach premierowe siły zespołu — pp. Bojar-Przemieniecka, Szafranska, Święcicka, Drabik (Manru), Zathy, Karpacki i Maj. Efektowne tańce góralskie kompozycji baletmistrza p. Ciesielskiego. Wspaniałe to dzieło sceniczno-muzyczne dyryguje z wielką precyzją dyr. Wojciechowski.

— * **Z Teatru Polskiego.** Każdy, kto pragnie zdrowego śmiechu i prawdziwej wesołości, powinien pospieszyć do Teatru Polskiego na przedstawienie niezwykle milej i pogodnej sztuki „Proboszcz wśród biedaków”, którą doszczętnie wypełniona widowia przyjmie huraganowemi oklaskami. Walny swój sukces „Proboszcz wśród biedaków” zawdzięcza wybornemu wykonaniu sztuki i koncertowej grze całego zespołu z przepysznym w roli proboszcza Pellegrin — dyr. Szczurkiewiczem, zaliczającym postać księdza Pellegrin do swych najlepszych kreacji. „Proboszcz wśród biedaków” odegrany będzie w sobotę i niedzielę bieżącego tygodnia. — W poniedziałek piękna sztuka włoska „Pani Bianca” z pp. Zaspianką i Komornikiem w rolach głównych.

W niedzielę popołudniu odegrana będzie w Teatrze Polskim amerykańska komedja „Panna młoda w garsonierze”. — Ceny miejsc znizone.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś po raz 2-gi „Książę Józef Poniatowski” z gościnnym występem znakomitego artysty p. Józefa Węgrzyna. Sztuka ta, przyjęta na wczorajszej premierze z niesłychanym entuzjazmem, jest nowym triumfem mistrza Węgrzyna, który w roli ks. Józefa tworzy postać tak artystycznie skończoną, rozpiętą ja takim ogniem uczucia, że jest to naprawdę arcydzieło sztuki aktorskiej. Porwana wspaniałą grą publiczność darzy go burzą oklasków. Pozatem znakomitego gościa a piękne dekoracje i kostjumy pomysł p. Al. Kobrynja składają się na artystycznie szarmonizowaną całość.

W sobotę o godz. 4 i w niedzielę o godz. 2.30 i 5-tej po południu przepiękna bajka dla dzieci p. t. „Kot w butach”, tak serdecznie przyjęta przez naszą najmłodszą publiczność. Dzieciutki! spieszcie z zakupem biletów, bo w dniu przedstawienia może ich zabraknąć.

Dziś, w sobotę, o godz. 8 wieczorem w auli Uniwersytetu wystąpi najsłynniejszy skrzypek świata **VASA PRIHODA**

VASA PRIHODA, bezsprzecznie najznakomitszy skrzypek współczesny, którego mistrzowską grę krytyka porównuje tylko z grą Hubermana i Kreislera — po dwuletniej przerwie przybył do Poznania i wystąpi jedyny raz w naszym mieście — **dziś, w sobotę, dnia 18-tego października b. r. o godz. 8 wiecz. w Auli Uniwersyt.** VASA PRIHODA w Poznaniu reklamy więcej nie potrzebuje. Kto był przed dwoma laty na koncercie wielkiego wirtuoza — ten na zawsze pozostanie pod wrażeniem jego wielkiej i potężnej sztuki. Wszyscy mamy jeszcze w pamięci ten olbrzymi entuzjazm, jaki ogarnął przepelnioną Aulę już po pierwszych utworach wykonanych przez Mistrza z oszałamiającą techniką i przedziwnym uduchowieniem.

„Prawdziwy demon skrzypiec” pisze entuzjastycznie po koncercie Prihody w Wiedniu w wielkiej sali „Koncerthausu” krytyk „Neue Freie Presse”.

„PAGANINI XX wieku” — pisze jedno myślnie prasa amerykańska po koncertach Prihody w Ameryce, które po koncertach Paderewskiego i swego czasu Ku belika stały największą sensacją głównych **zaint. Ameryki**.

Muzykalny Poznań z wielką niecierpliwością oczekuje dzisiejszego koncertu, — tembardziej, że wielki artysta wykona tym razem wspaniały program, obejmujący najpiękniejsze dzieła: Griega (Sonata C-moll), Czajkowskiego (Koncert skrzypcowy D-dur op. 35), Mendelsohna, Paganiniego (Sonatina Buziniego) i kompozycje własne. Akompaniuje znakomity **pianista francuski CHARLES CERNE** — od lat stały akompaniator Prihody.

Bilety na ten sensacyjny koncert w cenie od 3—10 zł są do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrovskiego ul. Gwarna 20, telefon 56-38, oraz od godz. 7 wiecz. przy kasie w Auli Uniwersytetu zw. 26 128/a

ZYGMUNT ZAWROCKI, artysta Opery, udziela lekcji śpiewu solowego, dykcji i poprawnej wymowy. Metoda włoska, poprawa wadliwej impostacji głosu, przywrócenie lekkości i naturalności dźwięku. Przygotowanie do Opery występów estradowych i filmu dźwiękowego. Zgłoszenia i próba głosu od godz. 2—3, ul. Walw. Zygmunta Augusta 1, II p. pr. zw. 26 038

Genialny francuski pianista ROBERT CASADESUS

wystąpi z jedynym koncertem w Poznaniu w niedzielę, dnia 26 października, wieczorem o godzinie 8 w auli uniwersyteckiej.

Robert CASADESUSA znamy już dobrze z ostatnich dwóch jego występów w Poznaniu. Każdorazowe pojawienie się CASADESUSA na estradzie wywołuje u zawsze licznie zebranej publiczności olbrzymi entuzjazm, co jest zupełnie uzasadnione, ponieważ artysta ten należy do największych współczesnych pianistów francuskich.

Znany krytyk francuski Samazeuilh pisze w „Courrier Musical”: „Usłyszeliśmy artystę wielkiego muzyka, który wielkiej sztuki swojej wirtuozowskiej nie nadużywa dla błahego sukcesu sensacyjnego, lecz służy ideałom najpoważniejszym i potrafi szeroką masę słuchaczy do nich podciągnąć”.

We wspaniałym programie, który wielki artysta wybrał dla Poznania, znajdują się między innymi utwory „clavicinistów”, jak Rameau i Couperin, których niezrównanym odtwórcą okazał się mistrz CASADESUS.

Bilety można nabyć w składzie cygar A. Szrejbrovskiego, ul. Gwarna 20, gdzie przyjmuje się telefoniczne zamówienia pozamiejscowe. Telefon nr. 56-38, zw. 26 940

Teatr Wielki

DZIŚ — „Orlow”, operetka Granichstaedtena. (Premjera).

Niedziela popoł. 3 godz. 19. 10. „Halka”, opera Moniuszki.

Niedziela wiecz. 8 godz. 19. 10. „Manru”, opera Paderewskiego.

Poniedziałek. 20. 10. „Orlow” operetka Granichstaedtena.

Wtorek. 21. 10. „Księżniczka czardasza”, operetka Kalmana.

Środa. 22. 10. „Manru”, opera Paderewskiego.

Czwartek. 23. 10. „Orlow”, operetka Granichstaedtena.

Piątek. 24. 10. „Aida”, opera Verdięgo.

Sobota. 25. 10. „Zamarie oczy” (wzniesienie) opera d'Alberta.

Niedziela. 26. 10. po poł. „Carmen”, opera Bizeta.

Niedziela. 26. 10. wiecz. „Orlow”, operetka B. Granichstaedtena.

Poniedziałek. 27. 10. „Manru”, opera Paderewskiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Przedprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par”, ul. 27 Grudnia 18, od godz. 10 do 17. W niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Proboszcz wśród biedaków”.

Niedziela. 19. 10. o godz. 15. „Panna młoda w garsonierze”. Ceny znizone.

Niedziela. 19. 10. wieczorem „Proboszcz wśród biedaków”

Poniedziałek. 20. 10. „Pani Bianca”

Wtorek. 21. 10. „Proboszcz wśród biedaków”

Środa. 22. 10. „Proboszcz wśród biedaków”

Czwartek. 23. 10. „Proboszcz wśród biedaków”

Piątek. 24. 10. „Proboszcz wśród biedaków”

Sobota. 25. 10. po południu „Staś lotniczek” (przedstawienie dla dzieci).

Sobota. 25. 10. wiecz. „Proboszcz wśród biedaków”

Niedziela. 26. 10. po południu „Staś lotniczek” (ceny znizone).

Niedziela. 26. 10. wiecz. „Proboszcz wśród biedaków”

Poniedziałek. 27. 10. „Pani Bianca”

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia

Teatr Nowy

DZIŚ — popoł. o godz. 4 „Kot w butach”, bajka dla dzieci. — **Wieczorem „Ks. Józef Poniatowski”,** występ gość. J. Węgrzyna.

Niedziela. 19. 10. o godz. 2.30 po poł. „Kot w butach” — bajka dla dzieci

Niedziela. 19. 10. o godz. 5 po poł. „Kot w butach” — bajka dla dzieci

Niedziela. 19. 10. wiecz. „Książę Józef Poniatowski” Występ J. Węgrzyna.

Poniedziałek. 20. 10. „Książę Józef Poniatowski”. Występ J. Węgrzyna.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarlowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

BILANSE LITERATURY

Zdarzyły się nam dwa z datą 1930 r. bilanse współczesnej (powojennej) literatury polskiej. Niedawno ukazało się opracowanie tych czasów prof. Zenona Aleksandrowicza, dodane do nowego wydania (III) „Dziejów literatury polskiej” sp. Konst. Wojciechowskiego (Książnica Atlas); obecnie prof. Stefan Kolaczkowski uzupełnił w ten sposób ósme (!) wydanie „Współczesnej literatury polskiej” W. Feldmana (Krak. Spółka Wydaw.).

Ogół czytający radby się oriento- wać w najnowszej literaturze, która go przytłacza swoją ilością. W wędrówkach po literaturze dawniejszej mamy przewodników, są nimi historycy literatury. Literatura najnowsza pozostawiona jest recenzentom, którzy u progu meldują nowości i tym nielicznym krytykom, którzy ośmielają się z tego świeżego materiału wytworzyć pewne syntezę, klasyfikować, ustawić według szczytów talentu.

A robota to ciężka: wszystko przeczytać, co w nowszych czasach wydano, choćby tylko ważniejsze osobistości poddać sekcji, skonstruować je i wystawić na widok publiczny z wyraźnym obliczem literackim — tego się nie można podjąć za honorarium dziennikarskie, z którego krytyk (nie mający katedry) najczęściej żyje. A przytem, żeby obraz współczesności uczynić poprawnym, nie można się obejść bez własnego studium historycznego nad najbliższą przeszłością. A to już całe dzieło!

Pokolenia pisarskie splatają się jak ręce w pacierzu, trudno więc zaczynać epokę od miejsca, w którym się stoi. Nawet wielka wojna jest tylko pewną pauzą, wielu bowiem pisarzy ją przeżyło i główne wątki pojęć kończą swoją frazę po wojnie. To też do opracowań pp. Aleksandrowicza i Kolaczkowskiego, namówionych przez wydawnictwa, aby zaokrąglił stare podręczniki, nie trzeba przykładać miary, stosowanej do dzieł gruntownie przemysłanych.

Nawet z wielu względów takie dopręganie się do starych podręczników jest nienaturalne. Bo patrzymy: do przemilego tradycjonalisty, zciciela patriotyzmu w literaturze, że przy- lega dobudówka p. Aleksandrowicza, na plan pierwszy i bodaj jedyny wysuwająca grupę „Skamandra” i „Wiedomości Literackich”. Jakby kto do nawy romansowej dobudował — murytańską. W drugim wypadku nie pasują znowu do siebie Feldman z Kolaczkowskim. Feldman był entuzjastą, co pochodziło stąd, że zawsze chciał być prawodawcą mody literackiej, brał do ręki to, co inni chwali- li i przekrzykiwał. P. Kolaczkowski zaś osądza żywych pisarzy, jakby miał ambicję niepopularności. Pod- czas gdy książka Feldmana jest pam- fletem, ocieka miodem a miejscami żółcią, dodatek Kolaczkowskiego ro- biony jest oschle z dużą obiektywno- ścią surowego ale sprawiedliwego egzaminatora.

Kolaczkowskiemu można nawet zrobić zarzut, że jest nieraz zbyt bez- względny w osądach. Należy on do tych krytyków, których byłoby stać na przerobienie całego okresu nowo- żytnego literatury, a jego dzieło za- stąpiłoby z pożytkiem podręcznik Feldmana, widocznie z konieczności — w braku pełniejszego — stale wzna- wiany. Mam jednak sporo wątpliwo- ści, czy praca taka w naszych czasach będzie mogła się ukazać.

Nie bardzo wierzę w siłę twórczą dzisiejszych metod krytyki literac- kiej; potrzebna jest do takiej pracy ożywiająca dzieło żywotna idea. Co- kolwiekby się mówiło o Feldmanie, to jednak do pracy krytycznej, jak do pluga, wprzęgała go idea społeczna; był w literaturze i Żydem i działa- chem socjalistycznym; usiłował pol- ską kulturę i twórczość odpowiednio do swego ideału postawić na kant, ja- ki mu się widział. Dzisiejsza kryty- ka, pozostająca pod wpływem nie- mieckich koncepcji metodologicz- nych, operująca kryteriami czysto e- stetycznymi, nie interesująca się związkami duszy z życiem szerokim i głębokim w rasie, historii i społe- czeństwie, nie ma dostatecznego bodź- ca do podejmowania tak wielkiego trudu. Nie może być mowy o entu- zjaźmie krytyki, przeciwnie panować w niej musi temperatura pesymizmu.

Zimna jest, oschła i podejrzliwa, bo skłonna do pomawiania każdej żyw- szej metody o „partyjność”.

Do literatury w społeczeństwie młodem, jak nasze, gdzie każdy za- czynia od początku, wyrastając niejako z trawy, nie da się skutecznie stosować metod klasyfikacyjnych estetycz- nych i filozoficznych z tym skutkiem, jak w cywilizacjach starych, gdzie li- teratura i sztuka mają życie swoje samoistne, wyrastające z dzieł i tra- dycji artystycznych. W tej gałęzi hu- manistyki daleko lepsze rezultaty można osiągnąć, sięgając do metod raczej przyrodniczych, niż filologicz- no-estetycznych.

Warto przypomnieć sobie, bo to a- kurat sto lat mija, — Maurycego Mochnackiego. Właśnie sto lat temu, r. 1830, z niesłychaną pasją kończył o tym czasie w jesieni rękopis książ- ki: „O poezji polskiej”. Postawił kropkę i — poszedł na Belweder. Ten miał ogień, literatura na coś była mu potrzebna — znalazł i metodę i zapal do pracy. Brzmi nam w uszach jego pełne rozmachu, jakby z bata strzelał, retoryczne pytanie: „Czegoż chcieli ro- mantycy na ziemi Bolesława Chrobrego?”

I dzisiaj p. Aleksandrowicz czy p. Kolaczkowski o to samo właściwie py- ta, ale odrywając sprawę od ziemi, jasnej odpowiedzi nie uzyskują. Same dzieła nie zawsze dadzą odpowiedź, choćby się ich znamięta określało najbardziej naukowymi terminami.

P. Kolaczkowski szuka odpowiedzi na pytanie: Czegoż chcą ekspresjo- nizm i futurizm na ziemi Bolesława Chrobrego? Pierwszy z nią dąży

do rehabilitowania podświadomości i przy- znania jej doniosłej roli. Uzmystawia w swych erupcjach orgazm, szal dionizyj- ski, ekstazę, pragnie te stany podnieść do religii bez Boga i bez wartości moralnych, uprawia mistykę bezprzedmiotową. Or- gizm witalizmu futurystów odpowiada witalizmowi w filozofii, wkraczaniu psy- chologii w biologię.”

Wszystko to jest prawda naukowa, a zwłaszcza to co dalej:

Ekspresjonizm i futurizm w gloryfika- cji biologicznego, psychicznego i społecz- nego żywiołu życia poprzez podniesienie wszelkich objawów życia do jednakich wartości, poprzez niwelowanie ich różnic, spotyka się w nihilizmie moralnym ze skrajnym materializmem i skrajnym in- telektualizmem.

Więc tego chce pisarz polski na ziemi Bolesława Chrobrego? Ano tak. Krytyk przytacza słowa Peipera: „Człowiek dzisiejszy nie ma powodu widzieć w słońcu nic więcej nad zło- tą centkę, ma zaś prawo w guziku od spodni upatrywać zwierciadło swej własnej wielkości”. ówdele zacytuje Tuwima, tam Stonimskiego, stwierdzi w Kadenie-Bandrowskim szarżę, ordy- narną, pustką wewnętrzną, jednym słowem cały „ekspresjonizm niemiec- ki”, w rezultacie bilans wypadu u- jemny: brak arcydzieł. Odchodzi kry- tyka ochota badania gleby i kielko- wań, dochodzi do pesymistycznego po- glądu, że nie wiadomo, czego chce twórczość polska na ziemi Bolesława Chrobrego.

A gdyby zamiast wtłaczania całej literatury w schemat modnych kie- runków zapytać poprostu: czego chcą Żydzi piszący po polsku, lub Polacy myślicy po żydowski na ziemi Bo- lesława Chrobrego? Być może dla szanującego się krytyka tkwiłoby w tem pytaniu niebezpieczeństwo, że sięgnie w zagadnienie kultury, ale ileż obraz literatury współczesnej zyskałby na przejrzystości!

Renesans literatury żydowskiej we wszystkich językach świata jest po wojnie zjawiskiem powszechnym. Ży- dzi w czasie wojny wypoczęli i wzbo- gacili się, co ożywiło ich fantazję. Nie podszycując się pod cudze style, wy- powiadają szczerze własną psychikę. I to jest właśnie ich ekspresjonizm i futurizm. Gdyby więc to nawarstwie- nie odgarnąć i zająć się zjawiskami literatury prawdziwie polskiej, obraz może byłby skromniejszy, ale pogląd mniej pesymistyczny.

Zygmunt Wasilewski.

Warszawa.

ŻYCIE KULTURALNE

TEATR

HOENE-WROŃSKI PO NIEMIECKU

„Prodom” Hoene-Wrońskiego, prze- łożony już na włoskie i na polskie, wyszedł świeżo w przekładzie nie- mieckim p. t. „Prodom des Messia- nismus oder der absoluten Philoso- phie”. Tłomaczenia dokonała p. Elż- bieta Starostowa, nakładu podjęła się firma G. Staling w Oldenburgu.

Genialny Wielkopolek po raz pierwszy doczekał się przekładu nie- mieckiego, mimo że w Niemczech nie był bynajmniej nieznanym. Przed- stawiciele nauki niemieckiej nie raz zajmowali się jego zdobyczami na po- lu filozofii ścisłej, matematyki i a- stronomii (dość wymienić nazwiska takie jak Tennemann, Schweins, Krause, Burkhardt, Dubois-Reymond, Brockhaus i in.) a ponadto słynny muzyk F. Weingartner przełożył stu- djum francuskie o Hoene-Wrońskim, napisane przez E. Britta, pt. „Gamme Siderale et Gamme Musicale”, na podstawie filozofii muzyki Wrońskie- go.

W wydaniu przekładu p. E. Staro- stowej współdziałali niemieccy ucze- ni, jak prof. Wilhelm Paulsen z Ber- lina i dr. A. Buchenau, który zajął się wyszukiwaniem nakładcy. Przejrze- niem rękopisu pod względem języko- wym zajął się p. Bruno Willy, który obecnie przeprowadza w Bibliotece Polskiej w Paryżu studia nad Wroń- skim. (gr)

NAUKA

„Zarys okulistyki”. Ukazało się nakła- dem Książnicy-Atlas nowe znacznie roz- szerzone wydanie znanego dzieła B. Zie- mińskiego. Zawiera ono metody badania, rozpoznawanie, terapię i profilaktykę cho- rob ocznych itd. Dzieło to obejmuje cało- kształt wiadomości o tych chorobach a jest przeznaczone zarówno dla lekarzy, jak dla studentów medycyny. Wyczerpanie poprzedniej edycji jest dowodem, że tra- fiło na duży popyt.

Towarzystwo przyjaciół języków nowo- żytnych powstało w Poznaniu. Na czele stanęli: kurator poznańskiego okręgu szkolnego dr. Namysł (prezes), oraz prof. dr. Adam Kleczkowski i wizytator dr. Wękowski. Celem Towarzystwa jest sze- rzenie znajomości języków nowożytnych i poznawanie kultury duchowej i material- nej narodów współczesnych. W tym celu Towarzystwo będzie urządzało kursa, na- wiąże kontakt z pokrewnymi instytucjami w kraju i zagranicą, będzie organizowało kolonie wakacyjne dla młodzieży zagra- nicznej itd. Działacze będą w porozumieniu ze Związkiem Fabrykantów i Związkiem To- warzystw Kupieckich w Poznaniu.

MUZYKA

Co śpiewają we Lwowie? Piszą nam ze Lwowa: „Megae” i „Wyzwolony” Wie- niawskiego znajdują się dalej na afiszu przyciągają publickę ciekawą treścią oraz świetnością poziomu. Poza tem „Ida” ope- ry repertuaru, więc „Tosca”, „Cygane- rja” itd., z operetk ostatnio wznowiono „Domek trzech dziewcząt” z wielkim suk- cesem, który dla przedstawienia zdobyła w ogromnej części p. J. Fontanówna, dzisiaj już zdecydowana ulubienica naszej pu- bliczności. (lm)

KRAJOZNAWSTWO

Zamki grodzieńskie. Ostatni numer „Ilustracji Polskiej” przynosi interesujący artykuł krajoznawczy pt. „Miasto smut- nych wspomnień. — Zamek w Grodnie, w którym podpisano drugi rozbiór Polski”. Opisując dzisiejszy wygląd miasta autor zaznacza, że Grodno w swym rozwoju nie miało szczęścia. Druga stolica W. Księ- stwa Litewskiego, nigdy nie potrafiło dopę- dzić Wilna. W odrodzonej Polsce jest tylko miastem powiatowym. Do najwa- żniejszych zabytków historycznych należą tu dwa zamki królewskie — stary, wybudowa- nany prawdopodobnie w wieku XII—XIII i nowy, wzniesiony przez Stefana Batorego. W tym zamku obradował ostatni Sejm Rzeczypospolitej, tutaj podpisał abdykację król Stanisław August. Obecnie oba zamki są w dość smutnym stanie, mieszczą się w nich koszary i szpital wojskowy. Re- stauracją i doprowadzeniem zamku do dawnego stanu zajmują się tylko osoby prywatne, a więc rzecz postępuje bardzo powoli. (tk)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Cenna pamiątka po Wyspiańskim. Z Krakowa piszą nam: Wiadomo, że Wy- spiański jako młody student odbył w r. 1890 podróż do Monachjum, Ratysbony, Dreżna, Lignicy i Pragi, a zwiedzał też Po- znań i Gniezno. Podczas tych podróży miał oczywiście ze sobą szkicownik, który zapełnił 85 rysunkami. Album to było własnością radnego miasta Krakowa Zy- gmunta Ehrenpreissa, który obecnie umarł. Wdowa po nim ofiarowała szkicownik do zbiorów naszego Muzeum Narodowego. (ok)

Kraków daje emeryturę aktorom. Piszą nam z Krakowa: Na emeryturę przeszli z obecnym sezonem długoletni zasłużeni pracownicy naszej sceny pp. Sosnowski, Miarczyński oraz p. Kosmowska. W uzna- niu zasług miasto postanowiło przyznać im emerytury, których wysokość już usta- lono na ostatnim posiedzeniu Rady mia- sta. (tk)

„Młody las” w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Sztuka J. A. Hertza „Młody las”, której premiera przypadła podczas okupacji niemieckiej, została wznowiona przez Teatr Narodowy w wyborowej obsa- dzie i reżyserji, aby uczcić rocznicę straj- ku szkolnego w Królestwie przed laty 25. Wybornie zbudowana i efektowna sztuka miała wielki sukces. (tw)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Ziemia gostyńska zyskała nowe grun- towne opracowanie swych nazw topogra- ficznych. Tyle zasłużony badacz ks. dr. Kozierowski w ostatnim zeszycie „Kroniki gostyńskiej” rozpoczyna swą pracę o „Zie- mi gostyńskiej w świetle nazw geograficz- nych i najdawniejszych źródeł średnio- wiecznych”. Pod nazwą wspomnianej zie- mi rozumie czworobok tworzony przez lin- je Krzywii — Bojanowo na zachodzie, Bo- janowo — Jutrosin na południu, Jutrosin — Borek na wschodzie, Borek — Krzywii na północy. W tym czworoboku zbiera wszystkie nazwy topograficzne i omawia je ujmując materiał historycznie tj. obja- śniając w jakim czasie i w jakich warun- kach dana nazwa zachodzi. (j. st.)

REŻYSERZY DLA SCEN LUDOWYCH

Z Warszawy piszą nam: Związek Teatrów Ludowych, który opiekuje się tą ważną gałęzią naszej kultury narodowej jaką są teatry a- matorskie ludowe, przeprowadził ko- respondencyjny kurs teatralny dla kierowników i reżyserów scen ludo- wych. Odbywało się to w taki spo- sób, że wybitni fachowcy w zakresie teatru ludowego opracowywali po- szczególne wycinki tematu, a ich wy- kłady były rozsyłane osobom prenu- merującym, zawiadomionym uprzed- nio o kursie. W ten sposób pp. Wik- tor Brumer, Jędrzej Cierniak (tyle za- służony propagator teatru ludowego), Klemens Derc, Henryk Małkowski, Tadeusz Mayzher i Jadwiga Turowi- czówna opracowali historję teatru, re- pertuar, ogólne zasady reżyserji, wy- mowę i deklamację, mimikę i gest, za- sady charakterystyki, inscenizację ob- rzędów, pieśni i podań ludowych, widowiska regionalne, organizację ze- społów, naukę chóru itd. itd. Osobny dział zajęły ubiory teatralne, opaco- wane przez pp. M. Gerson-Dąbrowską oraz w działach regionalnych (kur- piowskie, mazurskie, krakowskie itd.) przez najwybitniejszych znawców przedmiotu. Ubiory wielkopolskie o- pracowała p. dr. Bożena Stelmachow- ska.

Każdy taki wykład kończył się za- daniem tematów, które uczniowie o- pracowywali i przysyłali. Było ta- kich słuchaczy na odległość prawie trzystu, co świadczy o wysokim zain- teresowaniu kursem oraz o jego po- trzebie.

Kurs ten został obecnie wydany, jako rękopis, w książce, tak że każ- dy ochotny może go nabyć i korzystać z mnóstwa praktycznych wskazówek, jakie w nim znajdzie. Związek urzą- dził nadto temi dniami dwudniowy praktyczny kurs dla reżyserów i kie- rowników scen ludowych. Mimo że warunki finansowe tej sfery pracow- ników są ubogie, przybyło 43 słucha- czy ze wszystkich stron Polski. Na otwarciu kursu zjawili się delegaci ministerstwa oświaty, spraw wojsko- wych i spraw zagranicznych (gdyż te- atry ludowe na emigracji są ważną częścią pracy kulturalnej). Wykla- dy, pomieszczone w kursie korespon- dencyjnym, zostały uplastycznione na ćwiczeniach praktycznych, a kurs za- kończył się wieczornicą o programie zawierającym tańce ludowe, szopkę z laleczkami oraz pogadankę o insce- nizacji obrzędów, pieśni ludowych, bal- lad itd. Sukces był przeto zupełny.

Teatr ludowy, tak jak go Związek rozumie i praktykuje, ma przechować obrzęd, strój, obyczaj i pieśń ludową, oraz szerzyć zamiłowanie do litera- tury, budzącej ducha narodowego. Ważna to praca, dobrze że prowadzi ją siły ze wszech miar fachowe, a w pracy swojej rozkochane. Wyniki są już wielkie i rosną z każdym ro- kiem. (tw.)

Po kongresie radykałów w Grenoble

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Paryż, w październiku. Kongres partii radykalno-socjalnej w Grenoble zakończył się pod hasłem „jedności świeckich republikanów”. Pełni głębokiej dla siebie admiracji, radykałowie głoszą teraz na prawo i lewo, iż pomiędzy nimi panuje jak najzupełniejsza jedynomyślność w odniesieniu do zagadnień, związanych z polityką zewnętrzną i wewnętrzną.

Nieszczęście jednak chce, że w tę jedynomyślność nikt nie wierzy. Sceptycyzm „reakcji”, wyprowadza radykałów z równowagi. Trudno jednak, by było inaczej. Powszechnie wiadomo, że poważnych różnic przekonań i temperamentów, dzielących zwolenników p. Daladier od p. Herriota, pomiędzy którymi znowu w sposób dość przebiegły lawiruje p. Chautemps, nie zdolają wyrównać trzydniowe obrady kongresu. Pewnem natomiast jest, że panuje wśród nich harmonia, objawiająca się we wspólnym dążeniu do obalenia gabinetu p. Tardieu. Pod tym względem jedynomyślność ich, pełna zapалу i entuzjazmu, jest rzeczywiście zupełna.

Jedną z charakterystycznych cech radykałów jest ich zarozumiałość, do której jednak bynajmniej nie upowazniają to stronnictwo bilanse jego smutnych rządów w 1924—26 r. Wydaje im się przedewszystkiem, iż w ich rękach spoczywa monopol pokoju; tak samo, jak przez pewien czas wydawało się im, że bez ich współpracy nie może powstać i utrzymać się żaden rząd. Przejęci pychy, zerwali dwa lata temu w czasie kongresu w Angers, jedność narodową, zorganizowaną pod rządami p. Poincarégo. Ministrowie radykalni z jego gabinetu usunęli się, lecz nowoutworzony rząd doskonale obył się bez nich... Rok temu znowu, w czasie kongresu partii radykalnej w Reims, został obalony gabinet wakacyjny p. Brianda; wszelkie wysiłki p. Daladier, by utworzyć rząd radykalny, speliły na niczem. Przyszedł p. Tardieu. Kiedy zaś opozycja, korzystając z choroby p. Tardieu, wywołała kryzys ministerjalny i postawiła na nogi rząd p. Chautempsa, wówczas tenże w tym samym dniu, w którym stanął przed Izłą, został obalony.

Radykałowie, nadrabiając minami, oświadczyli, iż „kuracja opozycyjna” jest potrzebna dla zdrowia ich stronnictwa. Tymczasem rząd p. Tardieu trwa, a we wszystkich wyborach uzupełniających, dawni wyborcy radykałów przenoszą swe głosy na socjalistów. Ci zaś nie chcą wiązać się z partią p. Daladier żadnym „kontraktem” politycznym.

Krótkie przypomnienie przebiegu tych wypadków jest konieczne, by zrozumieć atmosferę, w jakiej odbywały się obrady w Grenoble. Radykałowie mają już powyżej uszu „kurację opozycyjną”, gdyż formalnie wygłoszeli, palą się do władzy. I dlatego też, w przeciwieństwie do uchwał, powziętych rok temu w Reims, gotowi są teraz do zawarcia kompromisu i do przystąpienia do ewentualnego „koncentracyjnego”, czyli centrowego rządu.

Trzeba oczywiście, by się taka sposobność nadarzyła. Dlatego wypowiedzieli w Grenoble wojnę p. Tardieu. Zarzucają mu brak doktryny, ideału, polityki realistycznej, którą oni rzekomo posiadają w jak najwyższym stopniu; obiecują masom wyborczym, że ich rządy zapewnią Francji pokój na zewnątrz, a dobrobyt na wewnątrz. Lecz większość narodu nie zapomniała jeszcze do jakiej ruin finansowej p. Herriot prowadził kraj, a teraz może stwierdzić, jakie owoce wydała polityka zbliżenia francusko-niemieckiego.

To też, czytając uchwały, powzięte przez radykałów w Grenoble, wybija się na plan pierwszy oświadczenie, iż są zawsze gotowi do podjęcia władzy i do „zrealizowania jedności świeckich republikanów”, równocześnie zaś bronią się, jak djabł od święconej wody przed wszelkimi „przymierzami z prawicą radykalną, nacjonalistyczną i konserwatywną”. Oportunizm z jednej strony, a ostrożność z drugiej w sformułowaniu tego orzeczenia są charakterystyczne. Pozostawia ono otwarte drzwi do aliansu nie tylko z lewicą radykalną, ale nawet z republikanami lewicowymi, t. j. ze stronnictwem pp. Tardieu i Poincaré. Poza tym na uwagę również zasługuje fakt, iż w Grenoble nie było mowy o utworzeniu nowego kartelu lewicowego. Przyjdzie na niego może czas póź-

niej, gdy zawiąda kombinacje rządu centrowego. Narazie, radykałowie dają się nieco na socjalistów, ale wiadomo, że pokażą ich część, z p. Daladier, prezesem partii na czele, ciągnie ku stronnictwu pp. Bluma i Paule Faure'a.

Ciekawe, jakkolwiek, pełne sprzeczności jest orzeczenie kongresu o kwestiach polityki zagranicznej i obrony narodowej. Wyraża ono najpierw hold p. Herriotowi, inicjatorowi „polityki uspokojenia”, z której skorzystała Francja i świat! Radykałowie, jak widzimy, w skromność się nie bawią, a z prawdą historyczną są porządnie poważnieni. Komplementami darzą również p. Brianda, „upartego obrońcę pokoju”. Ale to wszystko stanowi tylko przygrywkę. Ponieważ polityka p. Herriota dała Francji „cenne gwarancje bezpieczeństwa”, ponieważ doprowadziła do układów lokarneskich i postępów w kwestiach arbitrażowych, wobec tego należy w dalszym ciągu pracować nad triumfem demokracji. Do osiągnięcia tego, trzeba, żeby rząd francuski skorzystał ze sposobności podjęcia prac przez komisję rozbrojeniową i przedstawił konkretny projekt, którego przyjęcie przez wszystkie państwa doprowadziłoby do rozbrojenia ogólnego i równoczesnego. Po tej deklaracji, która napewno przypadła do gustu Berlinowi, uchwała oświadcza swoje przywiązanie dla interesów obrony narodowej, ale zgodnie z ewolucją czasów i nauki, a nie na podstawie przestarzałej rutyny! Za rutynę bowiem uważają radykałowie

wie techniczną obronę granic Francji i organizację jej armji.

Chaotyczna redakcja końcowego tekstu kongresu w Grenoble nikogo nie wprowadziła w błąd. W czasie obrad nad polityką zagraniczną, trzech młodych radykałów, a mianowicie pp. Cot, Bergery oraz Kayser oświadczyli bez ogródek, iż dla nich rozbrojenie warunkowoje bezpieczeństwo, że Niemcy mają prawo domagać się ogólnego rozbrojenia, a Francja jest ostatnim narodem, czepiającym się kadłuba zamierających traktatów, zamiast powziąć zaszczepioną inicjatywę „nowego ich przystosowania do rzeczywistości”. Co na to odpowiedział przyparty do muru p. Herriot? Odrzucił naprawdę pomysł rewizji traktatów, ale nie omieszkiał dodać, że istnieje artykuł 19 paktu Ligi Narodów, przewidujący procedurę ewentualnej zmiany. Aby uzgodnić tezę p. Herriota z tezą adwokata Cota, uchwycono się projektu przyspieszenia prac nad rozbrojeniem. Ono bowiem, siłą rzeczy, naruszyłoby traktaty.

Reasumując obrady w Grenoble, należy stwierdzić, iż radykałowie: 1) będą zmierzali wszystkimi siłami do obalenia gabinetu p. Tardieu, do czego starać się będą pozyskać niechętnie mu elementy w senacie; 2) domagać się będą śmiałego rozwinięcia polityki zagranicznej p. Herriota, a kontynuowanej przez p. Brianda, — czyli „szczerego pogodzenia” Francji z Niemcami; natomiast młode i ruchliwe zastępy radykałów zaczynają coraz żywciej zajmować stanowisko względem rewizji traktatów pokojowych.

I. Briares.

O przyszłość Ogrodu Botanicznego w Poznaniu

Na posiedzeniu Deputacji parków i ogrodów miejskich w dniu 10 października b. r., uchwalono prośbę do magistratu, by zechciał zabezpieczyć jako teren wolny od zabudowania wąski pas łąk wilgotnych, położonych między Ogrodem Botanicznym na Jeżycach a torem kolejowym do Szamotuł.

Torfiasty i podmokły ten teren od początku istnienia Ogrodu Botanicznego projektowany był jako konieczny jego uzupełnienie. Obecny Ogród Botaniczny założono bowiem jako fragment, bez granic naturalnych, który tylko w oparciu o tor kolejowy i ulicę Dąbrowskiego stanowił mógł harmonijną i racjonalną całość, tak ze względu na swe zadania specjalne, jak również jako park publiczny dla rozległej i ludnej dzielnicy jeżyckiej.

Po tej myśli szła też uchwała magistratu z przed lat kilku, dotycząca wykupu, lub wymiany bagnistych terenów między Ogrodem Botanicznym a torem kolejowym, co miało nastąpić po Powszechnej Wystawie Krajowej. W dalszej stopniowej realizacji tego planu oddał magistrat pod rozszerzenie Ogrodu Botanicznego tereny po dawnej miejskiej szkółce drzew (tuż za wieżą wodną), na których wrę obecnie w pełnym toku roboty ziemne, pozwalające już dziś na ocenę, jak bardzo wartościowy park publiczny zyskała Jeżyce i cały Poznań. Plany dla całego tego parku, za które dyrekcja Ogrodów zyskała nagrodę na wystawie paryskiej, robione były oczywiście z uwzględnieniem tych łąk przy torze kolejowym.

Tymczasem, dzięki jakimś nieporozumieniom, w ub. roku jak grzyb po deszczu wyrosła nagle na tych łąkach jedna wilka mieszkalka, a dziś słychać, że zamierzona jest podobno budowa dalszych

Nie chce się wierzyć, aby to było możliwe!

Każdy, kto zechce przejść się na miejsce, może naocznie stwierdzić, że dopuszczenie do zabudowania tego terenu byłoby dla rozwoju Ogrodu Botanicznego szkoda niepowetowaną i że niema żadnych osobiwych ku temu powodów.

Te mokre i bagniste łąki są jako tereny budowlane nieodpowiednie i mało wartościowe, natomiast dla pewnych kultur Ogrodu Botanicznego — niezastąpione. Torfiasty grunt i przepływający drobny potok Seganka, stwarzają możliwość utrzymania w hodowli roślin i zespółów błotnych i wodnych, bez których nie może się obejść żaden ogród botaniczny. A ileż straciłaby przez zabudowanie tego skrawka łąk architektura ogrodnicza rozwijającego się obecnie nowego parku Poznania!

Z rozplanowanej już części fronto-

wej przy ul. Dąbrowskiego (za wieżą wodną), rozciąga się piękny, daleki widok, poprzez tor kolejowy na lasy Goleńskie, stanowiące tak odpowiednio dla pejzażowej części parku. Łąki sobie wyobrazić, jak bardzo zmaleje urok i powab tego parku, gdy widok zamknie będąc tyły prywatnych will mieszkalnych! Jak bardzo obcem ciałem będzie tych kilka domków mieszkalnych w wielkiej oazie zielonej, poświęconej wyłącznie dla nauki i dla odpoczynku najszerzych warstw ludności.

Brak planu rozbudowy Poznania, brak planu regulacyjnego okolicy, mści się dotkliwie na logicznym i celowym rozwoju miasta.

Najważniejsze, niemal jedyne miejsce wycieczkowe Poznania, Ludwikowo, zniszczył częściowo Okręgowy Związek Kas Chorych przez rozbudowę olbrzymiego osiedla dla gruźlicznych z całego Pomorza i Wielkopolski (do tej chwili nieogrodzonego!).

Najbliższą śródmieścia olbrzymią oazę zieleni, Cytadę, jakby stworzoną na park publiczny, władze wojskowe pozwoliły zdewastować, a obecnie zezwalają na zabudowę przez spółdzielnię mieszkaniową.

Należy się spodziewać, że magistrat i rada miejska potrafią uchronić od zabudowania przynajmniej bagniste łąki przy Ogrodzie Botanicznym i że celowy rozwój Ogrodu Botanicznego w Poznaniu nie będzie na zawsze zwichnięty.

Poznań, Dr. Adam Wodziezko.

Książka dla wszystkich

Jeśli o której książce można powiedzieć, że jest dla wszystkich, to miejsce się w tem najwyższa dla niej pochwała. Książek takich niewiele, niestety, się pojawia na naszym rynku wydawniczym. W ostatnich jednak miesiącach ukazała się jedna, która zasługuje w całej pełni na polecenie — dla wszystkich. Jest nią „Confiteor — W oryndku Bożym”. Wydana została dla uczczenia pamiętnego I Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Poznaniu, i zawiera utwory pierwszorzędných polskich pisarzy katolickich. Rozprawy naukowe, utwory nowelistyczne i poezje.

Miedzy innymi: Karola H. Rostrowskiego „Confiteor” i „Powrót”. Ks. Józefa Kłosa „Emanuel”, ks. biskupa Lisieckiego „Najśw. Marja Panna a Eucharystja”, ks. Józefa Prądzyńskiego „Wierny przyjaciel”, Józefa Tyszkiewicza „Apostolstwo powszechne a Eucharystja”, Czesława Kędzierskiego „Eucharystja w legendach i podaniach ludu wielkopolskiego”, Józefa Al. Gałuszki „Krzyż”. Stan. Bąkowskiego

„Ukój mnie władco cichości”, Jana Pietrzyckiego „Dam wam za stróża mego anioła”, Kazimierzy Hłakowiczówny „Z opowieści o moskiewskim męczeństwie”, Zofji Kossak-Szczuckiej „W ostatnią godzinę”, Szczepana Jeleńskiego „Woda — wino — krew”, Juliana Ejsmonda „Legenda o drzewach”, Stan. Miłaszewskiego „Kwitnące miasto”, Wandy Miłaszewskiej „Bądź wola Twoja”, Marji Rodziewiczówny „W kościele”, Stefana Balickiego „Modlitwa pośmiertna”, Ludwika Świeżawskiego „Święte dzieciństwo”, Mieczysława Smolarskiego „Gotfryd”, Jana Sztudyngera „Ballada o Panu Jezusie frasobliwym i o pątniku”, Feliksa Konecznego „Kto ocali cywilizację”, Jerzego Gutschego „Zbroja szermierza” K. M. Morawskiego „Przez pokolenia”.

Książka ta wydana bardzo ozdobnie, na pięknym papierze, z dwiema artystycznymi reprodukcjami J. H. Rosena „Ostatnia wieczerza” i Szymona Czechowicza „Ostatnia Komunia św. Stanisława Kostki”. Cena książki naprawdę niebywale niska, bo tylko 3 zł. Znajduje się na składzie głównym w Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu. Nadmienić w końcu należy, że cały dochód z rozprzedaży przeznaczony jest na fundusz budowy pomnika Naisi. Serca Jezusowego w Poznaniu. Nie wątpimy, że „Confiteor” rozejdzie się w krótkim czasie, wzbogacając biblioteki prywatne domów katolickich o dzieło wartościowe, a jednocześnie powiększając fundusz budowy pomnika.

Życie harcerskie

Pierwszy polski obóz harcerski wśród lesistych Wozeczów. Jedną z najpiękniejszych kart życia emigracji polskiej we Francji stanowi młody ruch harcerski, który ogniwa drużyn polskich, — opasał niemal całą Francję, zamieszkałą przez nasze wychodźstwo pracujące. Ostatnio dzięki zabiegom czynników państwowych polskich na emigracji, głównie zaś Ambasady polskiej w Paryżu, został utworzony „Instruktorat Generalny ds. Spraw Harcerskich”, który obok „Komendy Harcerskiej we Francji” ma powierzona sobie akcję rozwoju harcerskiego wśród młodzieży polskiej na emigracji.

Pierwszymi poczynaniami Instruktoratu Generalnego było podniesienie poziomu ideowego harcerstwa, wyszkolenie techniczne instruktorów harcerskich oraz zorganizowanie szeregu obozów i kursów harcerskich.

W dniu 3 września rb dzięki staraniom komendanta hufca na Wschodnią Francję ks. Stanisława Nowickiego, został zorganizowany pierwszy polski obóz harcerski w górach Wozeczach dla młodzieży harcerskiej z terenów Alzacji i Lotaryngji. Kierownictwo obozu zostało powierzone ludziom fachowym, mającym duże doświadczenie pedagogiczne — wychowawcze. — Dział organizacyjny — techniczny prowadził dh. W. Malewski, instruktor na Francję, dział ideologii harcerskiej ks. St. Nowicki, komendant wschodniej Francji. Komendę obozu objął phm. dh. B. Olizar z Warszawy. Obożnym został dh. J. Łukaszek z Paryża. Dział gospodarczy prowadził dh. J. Rumaś z Salamines z Północnej Francji.

Celem obozu było przygotowanie zastępowych do przyszłej służby harcerskiej, jako sił pomocniczych przy prowadzeniu drużyn harcerskich na terenach Wschodniej Francji. Program kursu obejmuje działy: ideologii harcerskiej, techniki harcerskiej, sprawności z zakresu obozownictwa, gry i zabawy na powietrzu, historię ojczystą oraz literaturę polską.

Na szerokiej polanie ustawiono siedem wielkich namiotów w których młodzież ustawiła prowizoryczne łóżka, urządzając skrzętnie wnętrza swych „leśnych izdebek”. W pośrodku namiotów ustawiono wielki maszt, na którym zawieszono chorągiew biało czerwoną, godło i symbol Rzeczypospolitej Polskiej. Obok namiotów, na niewielkim pagórku w półkolu zielonych świerków, został zbudowany ołtarz polowy, przed którym codziennie odprawiała się Msza św., w czasie której na czele z Komendą, młodzież harcerska śpiewała pieśni religijne polskie.

Tuż przy „schronisku góralskim”, na złomach kamiennych umieszczono „tradycyjne ognisko”, gdzie wieczorami zbierali się harcerze koliskiem, by słuchać gawęd i opowiadań starszych harcerskiej oraz śpiewać pieśni polskie i ludowe.

Harcerstwo polskie na obczyźnie, uczy młodzież polską być dobrym Polakiem, wychowuje przyszłe kadry działaczy na wychodźstwie.

Skarbniczka Komendy Chorągwi Żeńskiej Janina Sadowska uprzejmie donosi iż od drużyn miejscowych odbiera opłaty pólkowego i rejestracji zawsze w czwartek, od godz. 6—7 w Komendzie Chorągwi Żeńskiej, ul. Fredry 7. Opłata od każdej drużyny będącej 3 miesiące w drużynie wynosi 20 gr na miesiąc, opłata rejestracyjna 5 zł na rok.

Kapelusz skautowy. Skaut Naczelny w jednej z ostatnich swoich gawęd zwraca uwagę na rozpowszechniający się zwyczaj ukazywania się skautów w miejscach publicznych bez nakrycia głowy. Baden Powell występuje przeciw temu, wskazując, że kapelusz (a i nas kapelusz lub rogatywka) jest istotną częścią skautowego munduru.

Podstępny paryskich włamywaczy

Falszywy alarm. — Łatwowność policji. — Opryszek przy pomocy policji dowiaduje się o przechowywanych kosztownościach poczem je rabuje.

Zaczyna się jak najciekawszy romans Wallace'a. Daniel David, znany policji paryskiej pod zdrobniałą nazwą Dédé, sprytny i sławny włamywacz i złodziej, zeznaje co następuje:

— Przyszna, że chciałem okraść wile „Irene” w Vancresson, własność pewnego rosyjskiego inżyniera. Wiedziałem, że cała rodzina wyjechała na niedzielę. Wiedziałem jak w sobotę wsiadali do samochodu: pana, panią, dwoje dzieci i dziewczynę. Wobec tego wszedłem nocą z podwórza oknem do sklepu. Poszło mi gładko, bo okno było uchylone. Ale kiedy znalazłem się w ciemności, przejął mnie straszny lęk. Ktoś śmiał się przeraźliwie, zupełnie jak obłąkany. Zaświeciłem lampkę elektryczną i ujrzałem nagą kobietę z rozwianym włosiem i koroną złotej na głowie. W tej samej chwili usłyszałem brzęk łańcucha. Była to obłąkana, przywiązana łańcuchem do muru. Przerazony zwałem copędzej.

— Był pan pijany? — spytał komisarz dobrodusznie.

— Dédé zachnął się:

— Ależ panie komisarzu, nigdy nie piję w czasie pracy. W takim razie nie byłbym się zgłaszał u pana. Niech pan się popyta w Vancresson, to pan się dowie, że inżynier ma u siebie skatule z kosztownościami, ongi własność pewnej księżniczki rosyjskiej. Księżniczka przywoziła mu je własnoręcznie, a później zaginał słuch o niej. Gdzie podziały się kosztowności nie wiem, ale teraz przekonałem się naocznie, co się stało z księżniczką. Pan, panie komisarzu, powinien przeprowadzić rewizję w wili inżyniera. Są na świecie jeszcze gorsi ludzie niż włamywacze. Czy pan ma zaufanie do bolszewików? Bo ja nie. W każdym razie proszę o nagrodę, jeśli donos mój się sprawdzi i pan komisarz znajdzie co podejrzanego w wiadomości wili.

— A więc dobrze, proszę iść z nami do Vancresson, — rzekł komisarz, przekonany, że Dédé, usłyszawszy taką propozycję, zwięzie natychmiast. Ale omylił się grubo.

— Czekam tylko na to — rzekł Dédé, i wsiadł ochotnie z dwoma policjantami do samochodu.

Inżynier wrócił właśnie z rodziną do domu, kiedy komisarz z policjantami i Dédé zjawił się u niego i opowiedział mu zdarzenie Dédé'a, prosząc o wytłumaczenie. Rosjanin zdziwił się wielce z powodu łatwowności policji, która wierzy lada donosicielowi. Ale Dédé pewien siebie, zaanimował komisarza do zbadania sklepu. Inżynier wzdrygnawszy ramionami, otworzył drzwi i poprowadził innych, wszedł do piwnicy. Piwnica była i otwarte okno również, ale ani śladu nagiej, obłąkanej kobiety. Łańcucha, przymocowanego do muru nie było również.

— Przekłety oszuści — wyzywał komisarz wściekły na włamywacza, ale niebawem zamilkł, gdyż między słomą i śmieciem znalazł złotą koronę z papy, jakiej używają dzieci na swych zabawach karnawałowych. Teraz i komisarz stał się podejrzanym, tem więcej, że policja francuska od czasu zniknięcia generała Kutie-powa, uważa Rosjan za zdolnych do wszystkiego. Inżynier zapewniał, że nikt z jego rodziny nie chodzi do piwnicy i nigdy tam nie był. Ale nie to nie pomogło. Przeszukano całą wile od strychu do piwnicy, zaglądając w każdy kącik, naturalnie bez skutku.

Komisarz spuścił z tonu i spytał dosyć nieśmiało o historję z kosztownościami księżniczki. Inżynier zdziwił się ponownie. — O księżniczkę nie wiem. O ile zaś chodzi o kosztowności, to miałem je istotnie przez tydzień u siebie — mówił Rosjanin. Ale przed wyjazdem dałem je na przechowanie do znajomego, mieszkającego obok, ponieważ posiada żelazną szafę, a ja nie. Uczyniłem to dlatego, że mamy posługaczkę, której nie bardzo ufamy.

Była więc dostateczna odpowiedź i na to pytanie. Dédé po otrzymaniu odpowiedniej nauki za złyteczne alarmowanie policji, wyniósł się jak niepyszny, a komisarz wysłał się, aby przeprosić dostatecznie obrażonego inżyniera.

Ala to nie zapewniło spokoju w Vancresson, bo już następnego dnia wydarzył się nowy skandal: Rosyjska biżuteria zniknęła z żelaznej szafy sąsiada. Włamanie! Naturalnie, znów Dédé! Ależ nie, to chyba omyłka, Dédé udowodnił, że to nie on. Na to jednak są przyjaciele, którzy czasami wykonują pracę za niego. Tajemnica z Vancresson wyjaśniła się ostatecznie; istnieją tylko wątpliwości co do korony w piwnicy, bo dotychczas nie zostało wytłumaczone, skąd się tam wzięła. Tak przynajmniej wierdzi policja francuska. Dziwnie, że komisarz nie wpadł na to, że to nikt inny, jak Dédé włożył ją tam, aby utrzymać pozory prawdomówności swą zmyśloną historję i zmusić niejako policję do przeszukania mieszkania. Wiedział, że w ten sposób zgada się na temat kosztowności, których szukał napróżno, nie mając pewności, gdzie się znajdują. Przy pomocy fałszywego alarmu opryszek dowiedział się i kosztowności zrabował. (al)

3 miliardy świec

Olbrzymia latarnia Lindbergha zapalona po raz pierwszy przez prez. Hoovera

W tych dniach, jak donosi paryskie wydanie „New York Herald”, prezydent Stanów Zjednoczonych Hoover, zapalił z Białego Domu po raz pierwszy, najwięk-

szą na świecie latarnię, wybudowaną w Chicago. Ceremonja inauguracyjna odbyła się bez większej uroczystości. Złoczyło się na nią jedynie naciśnięcie guzika, przy pomocy którego zapalila się po raz pierwszy nowa „latarnia Lindbergha”, której budowę rozpoczęto wkrótce po pamiętnym locie „samotnego orla” w 1927 r. i dokończono, po trzech latach w pierwszych dniach bież. miesiąca.

Potęża świetlna latarni jest tak olbrzymia, że wieczorem, kiedy ją po raz pierwszy zapalono, mieszkańcy pobliskich miejscowości byli przekonani, że nowa jakaś olbrzymia fala pożarów dotknęła Chicago. Reflektor umieszczony jest na szczycie jednego z najwyższych drapaczy chmur miasta i składa się z dwóch lamp, wyższej, o sile dwóch miliardów świec i drugiej, bezpośrednio umieszczonej poniżej, której siła wynosi miliard i sto milionów świec.

Obliczono, że posługując się zwykłym teleskopem, potężne to światło można by ujrzeć z miejsca oddalonego od kuli ziemskiej około 10 milionów mil. Ponieważ odległość między księżycem a naszą ziemią wynosi 380 tysięcy kilometrów, hipotetyczny mieszkaniec księżyca mógłby zobaczyć nową latarnię, uważając ją za gwiazdę piątej wielkości.

Reflektor ten zbudowano, by wskazywał drogę lotnikom w nocnych lotach, w promieniu 300 mil od miasta. Wiedziałność potężnych promieni okazała się jednak znacznie większą od przewidywanej, gdyż ujrano je na odległości 600 mil. Reflektor podarował miastu wielki uczonej i wynalazca amerykański Elmer A. Sperry, który zmarł nie zobaczywszy tego najnowszego cudu techniki, do którego urzęciwistnienia najbardziej się przyczynił. Koszta utrzymania i budowy wieży pokrył konsern budowlany drapacza chmur. Koszta te są dość znaczne, jeśli się zważy, że stalowa wieża, w której mieszczą się obie lampy, została tak zbudowana, że może stawić opór najsilniejszej nawet wichurze. A w Chicago nie jest wcale rzadkością huragan, którego siła przekracza nieraz 100 mil na godzinę. Węgle lamp zmienia się co półtorej godziny, latarnia zaś bez przerwy palić się będzie od zmroku aż do świtu. Nadano jej miano Lindbergha. S. F.

Uniwersalny człowiek na sprzedaż

Niewolnictwo już oddawna zostało zniesione i zakazane. Nawet w dalekiej Abisynji na żądanie Ligi Narodów zabroniono handlowania niewolnikami. I oto w centrum Europy, w jednym z pism transylwańskich (w Rumunji) ukazuje się następujące ogłoszenie:

„Mam lat 39, jestem wysokiego wzrostu. Gotów jestem sprzedać siebie na przeciąg 6-ciu lat, a właściwie — swe siły fizyczne i umysłowe, temu, kto zaoferuje najwyższą cenę. Prawo własności co do mej osoby przeleję na drodze prawnej. Podejmuję się wykonania robót artystycznych na jedwabiu i skórze, wszelkich prac z zakresu szycia, rzeźby, prowadzenie ksiąg buchaltaryjnych, pisanie poematów, nowel i sztuk scenicznych, układania mów politycznych, pełnienia funkcji prywatnego sekretarza, ułożenia biblioteki, fotografowania i wywoływania, wykonania robót ogrodniczych, hodowli kwiatów, doglądania uli, prowadzenia robót budowlanych. Na żądanie mogę złożyć kaucję”.

Niestety, ogłoszenie nie podaje ceny minimalnej, na jaką oszacował siebie ów uniwersalny człowiek.

Niezbýt wygodny podarek

Delegat chiński w Genewie zawiadomił zarząd biblioteki Ligi Narodów, że rząd jego ofiarowuje tejże bibliotece kompletną encyklopedję chińską. Jakkolwiek dar na pozór zupełnie jest niewinny, okazuje się że jedyna encyklopedja języka chińskiego jest dziełem wydanem przed około 200 laty i składa się z... 800 olbrzymich tomów. Dzieło rozpada się na 6 wielkich kategorii: niebo, ziemia, ludzkość, wiedza, literatura i rząd. Systematyczni Chińczycy wyliczyli, że encyklopedja zawiera ponad 100 milionów chińskich liter. W oddziale wschodnim biblioteki Muzeum Brytyjskiego zajmuje ta encyklopedja 9 wielkich szaf.

Z różnych stron Polski

Nauczyciel — sabotażysta ukraińskim

Policja aresztowała Michała Zaruckiego, nauczyciela szkoły powszechnej w Zapytowie, w powiecie lwowskim. Udowodniono mu współudział w akcji sabotażowej oraz robotę antypaństwową. Zarucki został odstawiony do sądu okręgowego we Lwowie.

Samobójstwo oficera oskarżonego o fałszywą grę

Przed sądem wojskowym w Równem odbywała się rozprawa karna przeciwko porucznikowi Waskalskiemu, oskarżonemu o fałszywą grę w karty. Po odczytaniu wyroku, skazującego porucznika na dwa tygodnie więzienia, oficer wydobyl z kieszeni rewolwer i strzelił sobie w pierś. Przekazany do szpitala zmarł.

O tańsze winogrona

Od szeregu dni toczy się na łamach naszego pisma ożywiona dyskusja w sprawie ceny winogron. Powodem tej dyskusji są zbyt wysokie w Poznaniu ceny tych tak bardzo pożądaných specjalów. W sprawie tej zabierali głos spożywczy, kupcy z branży delikatesowej, detaliści, a w najbliższych dniach pomieszcimy głos kupca hurtownika w tej sprawie. Dyskusja ta zajmująca z uwagi na popularność jaką cieszą się u nas owoce południowe zwłaszcza u dzieci, jest bardzo powszechna. Zrozumiałe to tembardziej, że żywo dyskusja winogronową interesują się szeregi naszej kochanej młodzieży. Być może, że w przyszłym roku winogrona mimo że są zagraniczne nie będą wisieć zbyt wysoko. Kilka zdjęć wykonanych przez na-

szego fotografa, ilustruje niezwykle zainteresowanie z naszego winobrania, oczywiście u kupców.

Na obrazku widzimy przebieganie winogron po nadejściu transportu. Czasami transporty są bardzo uszkodzone. Straty z powodu zepsucia, dochodzą niekiedy do 30 proc., jak to stwierdził przedstawiciel izby przemysł. - handlowej.

Wielkie składnice hurtowni winogron, są „narażone” ponadto na wizyty miłych małych gości, pragnących skubnąć choć po ziarnku z wielkich koszy smacznego owocu. Miłą chwilę „winobrania” przeżywał widocznie nasz fotograf, gdyż rączki małych miłośników winnic, spoczęły, przez chwilę na gronach, jakby z przeżalenia.

Zimowy rozkład lotów na polskich liniach lotniczych

Z dniem 16. bm. wprowadzony zostaje na polskich liniach lotniczych nowy zimowy rozkład lotów, który obowiązywać będzie do 15 marca roku przyszłego. Według nowego rozkładu, samoloty odlatywać będą z Warszawy do Poznania o godz. 12,50, do Bydgoszczy o godz. 13,15, do Katowic o godz. 8,30, do Lwowa o godz. 12, oraz do Gdańska o godz. 12,30. Z Katowic do Krakowa odlatywać będą samoloty o 10,50, oraz o 12,30, z Katowic do Wiednia przez Brno odlatywać będą samoloty we wtorki, czwartki i soboty o godz. 11,15, w poniedziałki, środy i piątki zaś również o godz. 11,15 bezpośrednio do Wiednia. Ze Lwowa do Galacu i Bukaresztu odlatywać będą samoloty w poniedziałki, środy i piątki o godz. 8.

Katolicki uniwersytet robotniczy w Łodzi

Sekretariat Akcji Katolickiej diecezji Łódzkiej, celem szerzenia uświadczenia katolicko - społecznego wśród robotników, zorganizował w Łodzi katolicki uniwersytet robotniczy. Wykłady na tym uniwersytecie odbywają się przez 3 dni w tygodniu po 3 godziny. Uczęszcza na nie dotychczas 300 słuchaczy i słuchaczów. Wykładane są następujące przedmioty: apologetyka, etyka, ekonomja polityczna, polityka społeczna, historia doktryn i ruchów społecznych, historia Polski, literatura, matematyka, przyroda, kalkucja, kultura i higiena. Wykłady objęli profesorowie łódzkiego seminarjum duchownego i profesorowie szkół średnich m. Łodzi. Kierownictwo naukowe spoczywa w rękach sekretarza generalnego Akcji katolickiej, a dyrektorem administracyjnym został mianowany ks. R. Łaski.

Groby poległych pod Warszawą

Tuż za Powązkami pod Warszawą ciągną się naturalne wzniesienia, zwane Górami Szwedzkimi. Znajdowano tutaj często szczątki ludzkie, tak że utarło się mniemanie, iż znajduje się tutaj cment-

rzyzko poległych w bojach, jakie toczyły się dawniej pod stolicą. Mniemanie to w ostatnich czasach istotnie doznało potwierdzenia, gdyż celowe poszukiwania wykazały, że znajdują się tam groby poległych w r. 1831 Polaków i zapewne także i Rosjan. Niektóre groby znajdują się bardzo płytko pod powierzchnią, widocznie wskutek pośpiechu, z jakim chowano poległych.

Poświęcenie nowego gmachu Częstochowskiego Seminarjum duchownego w Krakowie

(KAP) W poniedziałek dn. 6 bm. odbyło się w Krakowie uroczyste poświęcenie nowego gmachu Częstochowskiego seminarjum duchownego. Nowy trzypiętrowy budynek położony u stóp Wawelu obok klasztoru OO. Bernardynów, przedstawia się bardzo okazale i należy bezsprzecznie do najpiękniejszych budowli m. Krakowa. W uroczystości poświęcenia wzięli udział Ks. arcybiskup Sapiecha, Metropolita krakowski, Ks. biskup T. Kubina, z diecezji częstochowskiej, Ks. biskup Rospond, wojewoda krakowski, p. Kwaśniewski, prezydent m. Krakowa p. Rolle, wiceprezydent m. Częstochowy dr. Nowak, przedstawiciele Kapituły krakowskiej, zgromadzeni zakonnych OO. Jezuitów i Bernardynów, w których gościnnych murach mieściło się dotychczas seminarjum częstochowskie, oraz XX. Salezjanów, a nadto stu kilkudziesięciu księży diecezji częstochowskiej.

Nowe gimnazjum państwowe w Tarnopolu

Na miejsce zamkniętego państwowego gimnazjum męskiego z ruskim językiem nauczania w Tarnopolu, zarządził minister oświaty otwarcie w tym samym budynku szkolnym państwowego gimnazjum żeńskiego, z polskim językiem nauczania. W okręgu szkolnym lwowskim daje się odczuć dotkliwy brak państwowych gimnazjów żeńskich, gdyż na cały obszar obejmujący trzy województwa, istnieje załedwie jedno takie gimnazjum we Lwowie.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Coraz nieuczciwsza konkurencja

Typowym następstwem kryzysu zbytu jest wzrost nieuczciwej konkurencji. Wystarczy przejść się przez miasto, aby stwierdzić słuszność powyższego spostrzeżenia. Składy, położone przy głównych ulicach świecą pustkami, mimo rozlicznych „sprzedaży okazyjnych”, „rabatowych”, czy „wyprzedaży”, mających przyciągnąć klienta łatwego na kupna okazjone. W walce o kupującego, przedsiębiorstwa handlowe mają się różnych środków, np. w branży cukierkowej coraz więcej widać dodatków gratisowych, wydawanych przez fabrykę dla zdecydowania spożywcy do nabycia jej wyrobu, a nie wyrobu konkurencji. Zna się i inne wypadki, jak np. obuwnika, zelującego co 25-tą podeszwę za darmo, albo i taksówki, wiozącej co 25 pasażera „za dobre słowo”.

Wszystko to są następstwa kryzysu wprawdzie niepożądane ale — koniec końców — nie zabójcze. Gorszym i naprawdę niebezpiecznym skutkiem depresji gospodarczej jest nieuczciwa konkurencja przedsiębiorstw sprzedających towary pochodzące z licytacji. Specjalizują się w tym rodzaju handlu różne składziki, położone przy bocznych ulicach, cieszące się znaczną frekwencją kupujących. Również nie do rzadkości — niestety! — należą wypadki sprzedaży towarów, szczególnie włókienniczych, pochodzących z przedziwnych oszukańczych manipulacji, których punktem wyjścia jest Łódź. Znana jest nam — dla przykładu — historia ładunku swetrów, „zakupionych” w polskim Manchesterze przez jakiegoś żydka, zdecydowanego do zrobienia „plajty”, który przybywszy do Poznania dla pozbycia się owych swetrów, ofiarował je po 50 proc. niżej kosztów zakupu. Napotkał wprawdzie na kupców, którzy go wyrzucili za drzwi, ale — niezrażając się niegościnnym przyjęciem, wędrując od składu do składu, znalazł wreszcie „amatorów taniości”. Podpadającą rozpiętość cen w naszym mieście tłumaczy się częstokroć tego właśnie rodzaju „okazyjnymi zakupami”, obcemi uczciwemu kupiectwu, za to stanowiącemu chleb codzienny różnych handlarzy z pod ciemnej gwiazdy.

Ala — jeszcze a propos Łodzi. Myliłby się, kto by mniemał, że nieuczciwie konkurują się tylko w handlu. To samo dzieje się i w przemyśle. Wiadomo, że przemysł włókienniczy polski bardzo źle znosi obecną przesilenie. Cała branża wełniana, z nielicznymi wyjątkami, weszła jak gdyby w fazę likwidacji. W bawelnianym przemyśle zakłady, które przez cały szereg dziesiątków lat rozszerzały się i rozwijały, znalazły się w większości wypadków w trudnym położeniu. A jednocześnie z upadkiem wielkiego i średniego przemysłu obserwujemy rozwój chałupnictwa. Zaznaczyć wypada, że ten chałupnik, którego wyobrażamy sobie jako pracującego w chałupie, przy warstwie ręcznym, zmienił zasadniczo swoją fizjonomję. Coprawda jeszcze po małych miastach klekoczą drewniane warsztaty, ale i one wkrótce znikną, gdyż powstał nowy typ chałupnika, który pracuje w fabryce, za własnym mechanizmem, będącym własnością przedsiębiorcy, również chałupnika. Dzieje się to w ten sposób, że w zbiorowych fabrykach pracuje, przypuszczalnie, kilkudziesięciu robotników, ale zatrudnionych przez kilku żydków-przebiegłaków, tak, że na każdego z nich wypada około 3 robotników. Wołec tego „przedsiębiorstwa” nie podlegają kontroli inspektora pracy, a co zatem idzie, nie obowiązują ich przepisy, dotyczące ochrony pracy, nie ponoszą ciężarów społecznych, nie krapują ich ani urlopy, ani 8-mio godzinny dzień roboczy, ani zbiorowe umowy, mają niktę koszty handlowe, a — według wszelkiego prawdopodobieństwa — uchylają się od płacenia podatków.

Rzecz jasna, że konkurencja z tak mało obciążonymi współzawodnikami jest wręcz niemożliwa. Albo — przechodząc do innego problemu — konkurencja z przedsiębiorstwami niemieckimi, zasilanymi tanim kredytem z „Verdraengungsfond”?.. Ale, to już temat do następnego feljetonu.

Przesilenie gospodarcze a nasz handel zagraniczny

Kryzys gospodarczy, jaki Polska przechodzi, nie przeszedł bez śladu nad naszym handlem zagranicznym. Nic dziwnego, kształtowanie się handlu zagranicznego w dobie przesilenia jest do pewnego stopnia sprawdzianem stanu napięcia kryzysu oraz zawiera w sobie różne przejawy, świadczące o tem, czy sytuacja się poprawia, czy pogarsza. Ze względu na to, że równocześnie na całym świecie przebiega depresja gospodarcza, przeto kryzysowe objawy tem mocniej uwidaczniają się w obrocie zagranicznym.

Przedewszystkiem charakterystyczną cechą naszego handlu zagranicznego w dobie obecnej jest spadek obrotów i to zarówno po stronie przywozu, jak i wywozu. A więc ogólny obrót z zagranicą wyniósł w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy r. b. 2.775.060 tysięcy, podczas gdy w analogicznym okresie r. ub. 3.423.812 tys. zł, to znaczy spadek obrotu wyniósł 20 procent. Świadczy to o depresji ogólnie światowej, powodującej zmniejszenie spożycia, a więc i wymiany między państwami.

O kryzysie gospodarczym wewnętrznym świadczy ustosunkowanie się spadku przywozu do wywozu. I tak w okresie pierwszych siedmiu miesięcy r. b. wartość wywozu wyniosła 1.432.987 tys. zł, natomiast w tym samym okresie r. ub. 1.500.314 tys. zł, czyli spadek jest bardzo niewielki, co wynosi zaledwie 5 proc. Przywóz natomiast w tym samym okresie spadł z 1.923.498 tys. zł na 1.342.075 tys. zł, czyli spadek wynosi 30 proc. Cyfry te świadczą wymownie o tem, że zwykłe w okresie kryzysu spadek przywozu jest większy od spadku wywozu, przyczem ten ostatni, jeżeli kryzys nie jest na miarę międzynarodową, wykazywać nawet może wzrost w porównaniu z okresem normalnym, ponieważ kraj dokłada podczas depresji wewnętrznej wszelkich wysiłków, aby zwiększyć swój wywóz. Ostatnie napięcia kryzysu wewnętrznego stanowią spadek przywozu, ponieważ stwierdza on fakt zmniejszenia spożycia oraz osłabienie pracy gospodarczej.

Powstaje pytanie, jaka jest struktura naszego handlu zagranicznego pod względem swego rozmieszczenia. Ciekawe jest to z tego względu, jak się odbił na naszym handlu osłabiony protekcyjizm agrarny największego naszego konkurenta zagranicznego, t. j. Niemiec. I tak przywóz z Niemiec w okresie 7 mies. r. b. spadł w porównaniu z tym samym okresem r. ub. o przeszło 155 milj. zł, co stanowi około 30 proc. wartości przywozu zeszłorocznego. Wywóz do Niemiec spadł w omawianym okresie tylko o 18 proc., jednakowoż jest to spadek daleko większy, niż ogólny spadek naszego wywozu, wynoszący, jak wyżej podaliśmy, zaledwie 5 proc. Jak widać z tego, protekcyjizm agrarny Niemiec dał się nam we znaki, powodując zmniejszenie naszego wywozu do tego państwa.

Wskutek zmniejszenia się naszego wywozu rolniczego spadł również nasz wywóz do Czechosłowacji o przeszło 33 proc., do Austrii o 35 proc.,

wtedy gdy przywóz z tych państw zmniejszył się tylko o 30 proc., t. zn. tyle, ile zmniejszył się ogólny nasz przywóz.

Ubytek na wywozie rolniczym do powyższych stosujących protekcyjizm agrarny państw musiał być powetowany wywozem do innych krajów. I tak wzrósł nasz wywóz do Anglii w omawianym okresie o 15 proc., następnie do Holandji, Danji, Francji, Rosji Sowieckiej, Szwajcarii, Szwecji i innych państw, co wyrównało ubytek wywozu do Niemiec, Czechosłowacji i Austrii. W roku bieżącym udział pięciu najgłówniejszych w naszym wywozie państw uszeregowaliśmy, jak następuje: Niemcy 26 proc. ogólnego wywozu, Anglia 13 proc., Czechosłowacja 9 proc., Austria 9 proc., Rosja Sowiecka 5 proc. Natomiast w roku ubiegłym w omawianym okresie czasu na Niemcy wypadło 30 proc., Czechosłowację 11 proc., Austrię 12 proc., Anglię 10 proc. i Szwecję 3 proc. Rzeczą charakterystyczną w tem zestawieniu jest wysunięcie się naprzód naszego wywozu do Anglii i Sowieców.

Jeżeli idzie o skład naszego obrotu towarowego z zagranicą, to wykazuje on charakterystyczne cechy okresu przesileniowego, szczególnie po stronie przywozu. A więc spadek wywozu przypada głównie na półfabrykaty i produkty gotowe, gdyż np. przywóz metali i wyrobów z nich spadł o 42 proc., maszyn i aparatów o 45 proc., materiałów chemicznych nie organicznych o 50 proc., wtedy gdy produktów spożywczych tylko o 17 proc. i zwierzęcych o 12 proc. Równocześnie powiększył się przywóz jedwabiu o 9 proc., galanterji pozostał na tym samym poziomie, co w roku ubiegłym, a konfekcji zmniejszył się bardzo niewiele. Z tego wniosek, że w obecnym okresie przesileniowym spada przywóz produkcyjny, konsumpcyjny zaś utrzymuje się w wielu wypadkach na poziomie zeszłorocznym, lub też w niektórych wykazuje zwiększenie. Oczywiście zjawisko to jest niepożądane i wykazuje, że w dziedzinie propagandy krajowej wytwórczości w zakresie towarów bezpośredniego spożycia jest jeszcze wiele do zrobienia.

W zakresie naszego wywozu towarowego należy stwierdzić zwiększenie w r. b. wywozu produktów spożywczych, zwłaszcza zbóż, natomiast wywóz zwierząt i drzewa oraz materiałów włókienniczych spadł, a metali i wyrobów z metali utrzymał się na poziomie z roku ubiegłego. Charakterystycznymi faktami, utrudniającymi wywóz są: wspomniany już wyżej protekcyjizm agrarny niektórych państw, dumpingowa konkurencja sowiecka na obcych rynkach oraz ogólne zmniejszenie zapotrzebowania, szczególnie w zakresie surowców przemysłowych, na skutek przeżywanego przesilenia przez świat cały.

Powyższa krótka charakterystyka naszego handlu zagranicznego wykazuje, że aczkolwiek dodatnie saldo naszego bilansu handlowego wyniosło za 7 miesięcy r. b. około 91 milj. złotych, jednakowoż struktura tego handlu nosi charakterystyczne cechy przesileniowe.

Krótkie informacje gospodarcze

— W Warszawie rozpoczęły się obrady Centralnego Związku przemysłu piwowarskiego i slodowniczego. Tematem obrad są aktualne sprawy zawodowe.

— Stan bezrobotnych w Austrii wynosił w połowie września rb. 190 tys., czyli o 55 proc. więcej, niż w tym samym czasie r. ub.

— Deficyt bilansu handlowego Włoch za pierwsze 9 miesięcy rb. wynosi 4 030 709 000 lirów. Suma importu wynosi 13 066 963 000 lirów, suma zaś eksportu 9 036 254 000 lirów.

— Rząd sowiecki zamówił 6 parowych statków wartości 4-ch milj. Rm. Zamówienie to zostało podzielone pomiędzy stocznię, wchodzącą w skład Deschimag - Koncernu.

— Dnia 1 października rb. z pośród 21 największych banków z Now - Yorku 11 obniżyło stopę procentową od wkładów z 4½ do 4 proc.

— Jeden z największych banków na Kubie, Banco del Comercio, zaangażowany w przemyśle cukrowniczym, znalazł się w ciężkim położeniu finansowym. Upadłości zapobiegły Stany Zjedn., które udzieliły większego kredytu sanacyjnego.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Konferencja w sprawie taryfy lewantyńskiej. W drugiej połowie listopada rb. w Państwie Instytucie Eksportowym odbędzie się specjalna konferencja, poświęcona prawom należytego wykorzystania taryfy lewantyńskiej przez kupiectwo polskie. W zapowiedzianej konferencji wezmą udział przedstawiciele zainteresowanych resortów rządowych firm ekspedycyjnych, organizacji kupieckich i Izby przemysłowo-handlowych. Jak wiadomo taryfa lewantyńska pozwala na bezpośrednie nadawanie towarów z Polski przez Rumunję (koleje rumuńskie) i rumuńską linię okrętową do portów Bliskiego Wschodu.

(k) Wszechpolski zjazd piwowarów we Lwowie. Tegoroczny zjazd Związku Piwowarów Polskich odbył się we Lwowie. — Wzięło w nim udział 80 przedstawicieli przemysłu piwowarskiego z całej Polski. Po załatwieniu szeregu spraw wewnętrznych referaty z dziedziny nowoczesnej techniki piwowarskiej wygłosili pp. dyrektor Szkoły Piwowarskiej w Krakowie prof. dr. Krzemecki, prof. politechniki warszawskiej N. Iwanowski i prof. politechniki lwowskiej dr. Jozst. Zarząd obrad w składzie dotychczasowym. Stanowia

go zatem pp.: prezes Edward Chocieszyński, Ostrów, zastępca prezesa Tadeusz Lampe, Warszawa, sekretarz Kazimierz Kaempe, Gniezno, zast. sekretarza Marian Kiwerski, Warszawa, skarbnik Bronisław Kaczmarek, Poznań, zastępca skarbnika Edward Kirschner, Bydgoszcz. Zjazd upamiętniono składką w sumie 500 zł na rzecz budowy pomnika Chwały na cmentarzu Obrońców Lwowa. (m z.)

(k) Ruch w porcie gdynskim. W pierwszej dekadzie października zawinęło do portu w Gdyni 64 statki o pojemności 53 766 t. i wyszło z portu 73 statki o pojemności 63 843 t. Przywieziono w okresie sprawozdawczym 7 901,8 t. towarów i 21 pasażerów, wywieziono 100 393,7 t. towarów i 499 pasażerów. Obrót ogólny w dekadzie wynosił 108 385 t. towarów, 520 pasażerów i 1 126 worków poczty amerykańskiej, wobec 115 915,6 tonn towarów w dekadzie poprzedniej.

(k) W sprawie obrotu drzewem olchowym. Odbijająca się w min. rolnictwa konferencja w sprawie obrotu drzewem olchowym zakończyła pierwszy etap pracy i została odroczone do wtorku. W czasie dotychczasowych narad ustalono stanowisko w sprawie t. zw. kwestji olshyny: Konferencja stanęła na stanowisku, iż nadozskonalnym rozwiązaniem zagadnienia byłaby syndykalizacja zainteresowanych w obrocie olshyną czynników a więc właścicieli lasów, właścicieli fabryk dychty kupców i eksporterów drzewnych. Koncepcja ta w obecnej chwili, jak to stwierdziła konferencja, zrealizować się nie da wobec niemożności zmobilizowania odpowiedniego kapitału dla sfinansowania prac przysługującego syndykatu. Utworzenie takiej organizacji mogłoby nastąpić dopiero po wprowadzeniu zarejestrowanego zastawu drzewa, co pozwoliłoby zgromadzić pewne kapitały. Konferencja zajęła się udoskonaleniem systemu regulacji obrotu olshyną, aby bezpośredni udział w czynnościach regulacyjnych zapewniony był tak właścicielom lasów, jak fabrykantom dycht i kupcom drzewnym.

(k) Bydło polskie na rynku włoskim. Podpisanie konwencji weterynaryjnej polsko - włoskiej wzbudziło w Mediolanie żywe zainteresowanie dla bydła z Polski. Zainteresowani komisjonerzy i poszczególni kupcy wnieśli natychmiast do włoskiego min. rolnictwa prośbę o udzielenie im zezwoleń na przywóz naszego bydła. Liczni kupcy wybierają się na zakup bydła wprost do Polski. Jesienią wrośnie zainteresowanie na bydło rzeźne, szczególnie w Piemencie i w Lombardji, potem na bydło hodowlane w prowincji Emilia, gdzie jedna tylko firma sprowadza 300 sztuk bydła hodowlanego tygodniowo. Wreszcie na bydło chude do tuczu w prowincji Brescia. Byłoby pożądanym, aby, poza Mediolanem, którego targowisko zaopatruje większą część Lombardji, stworzyć drugie środowisko, mogące służyć jako punkt zakupów bydła polskiego dla innych prow. w. tak, jak to się dzieje z bydlętem rumuńskim w Pontebbie. Import bydła żywego do Włoch ma wielokrotnie powodzenia, gdyż z jednej strony długi transport mięsa grozi zawsze ryzykiem psucia się towaru w drodze, a nadto Włosi wolą mięso świeże, uzyskane z uboju na miejscu i a żywy materiał rzeźny płacą wyższą cenę.

Z ZAGRANICZNY

(z) Rumunja otrzymała pożyczkę zagraniczną. Min. skarbu Rumunii, M. Popovici, oznajmił prasie o otrzymaniu przez rząd pożyczki zagranicznej w wysokości 8 milj. dolarów. Pożyczkę tę finansują: Bank Mendelsohn et Co w Amsterdamie w wysokości 2 milj. dol., koncern Kreugera w sumie 4 milj., pozostałe zaś 2 miliony dol. mają być subskrybowane przez jeden z większych banków francuskich. Kredyt ten ma być użyty na cele rolnicze.

(z) Spadek wywozu ze Stanów Zjednoczonych. Wywóz amerykański w sierpniu rb. spadł o 21 proc. w porównaniu z wywozem w sierpniu 1929 r., schodząc na najniższy w ciągu ostatnich lat 5-ciu poziom. Jest to wynikiem osłabienia siły nabywczej krajów europejskich, które po wprowadzeniu nowej taryfy celnej amerykańskiej nie mogą sprzedawać tyle towarów w Ameryce co dawniej. Przez nową taryfę Stany Zjedn. izolowały się niejako od świata i osłabiły gospodarkę inne kraje, które muszą mniej kupować w Ameryce. Narazie więc teza partji republikańskiej, że przez odosobnienie się zapomocą prohibicyjnych cel wwozowych Stany Zjednoczone będą miały zapewniony dobrobyt wewnętrzny nie sprawdza się.

(z) Optimistyczna ocena koniunktury gospodarczej przez prezydenta Hoovera. Prezydent Hoover wygłosił w Cleveland na dorocznym zebraniu bankierów przemówienie na temat koniunktury na rynku amerykańskim. „Odezwaliśmy się — mówił prezydent — silny wstrząs i nasz system gospodarczy został mniej lub więcej dezorganizowany, ale podstawowe aktywa narodu zostały nieknie, Zasób nasze nie zmniejszyły się, a nasze obywateli urządzania i organizacja naszej produkcji wzmocniły się jeszcze w ciągu dwóch lat ostatnich. Depresja obecna ma charakter światowy. Jej przyczyny i skutki tylko w pewnej części tkwią w Stanach Zjednoczonych. Wobec tego nie potrzebujemy czekać aż reszta świata dźwignie się z depresji. Inne narody są w większych niż my, kłopotach. Będziemy musieli znowu im pomagać i współpracować z nimi”.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej

Dlaczego głosują kobiety?

Już tylko cztery tygodnie dzielą nas od wyborów. — Jeżeli się pamięta o tem, że w Polsce kobiet jest dwa miliony więcej niż mężczyzn, wówczas nie dziwi nikogo troska głęboka społeczeństwa, jak ustosunkują się te olbrzymie rzesze kobiety do wyborów i list wyborczych.

Przez współudział w wyborach każda obywatelka wypowiada wolę swoją i życzenia odnośnie do tego jak chce być rządzona wewnątrz kraju, jakich pragnie zmian gospodarczych, jakich praw administracyjnych, jakiej szkoły dla swoich dzieci, jakiego wykładu religii, dalej ochrony własnego mienia i życia, sądów, urządzeń sanitarnych, zabezpieczenia starości itp. itp. Przez współudział swój w wyborach kobieta polska wyraża zainteresowanie dla spraw ogólnie państwowych, dla wielkiej idei narodowej. Wypowiada chęć oglądania Polski pięknej i potężnej na wewnątrz i zewnątrz. Wybory stanowią bowiem o przyszłych rządach a od rządów zależy bezpieczeństwo kraju przed jego nieprzyjawnymi sąsiadami i prestige Polski w całym świecie. Od wyborów zależy to czy chleb i spokój we własnej ojczyźnie znajdą Polacy, czy też lepiej niż nam będzie się tu powodziło Niemcom, Żydom, Rosynom. — Od współudziału kobiet w wyborach zawisł los przyszłych pokoleń, gdyż taką drogą postępować będą mogły dzieci, jaką im utworzą rodzice, co więcej, nie tylko los najbliższych leży w ręku współczesnych, ale nieraz całych pokoleń następnych.

W sposób znamienity zbiegają się w tym roku wybory do Sejmu i Senatu z rocznicą powstania listopadowego. Oby nie odczyły z powrotem wady nasze i winy z przed wieku. Tak wówczas jak i dziś nie staliśmy wobec niemożliwości. Przed stu laty zabrakło wiary w zwycięstwo, dla tego klęska nastąpić musiała, dziś wątpić nam nie wolno, więc musimy zwyciężyć!

Kobiety polskie muszą przede wszystkim zrozumieć, że wybory są czemś w życiu narodowym najważniejszym. Sejm i Senat to najwyższe instancje w państwie, nadające prawa i przeprowadzające kontrolę tych praw. Bez prawa nie może istnieć życie społeczne, podobnie jak żelaznym prawom podlega życie jednostki, i życie przyrody. Prawa nieodpowiednie lub źle wykonywane to początek ruiny życia narodowego. Mawiało się kiedyś „nierządem Polska stoi” a skutek tej potwornej sentencji to wymazanie Polski z karty Europy. Jeśli dziś zechcemy podejmować od nowa szaleństwo bezprawia wówczas sami dobrowolnie zakładamy sobie kajdany na ręce. Racjonalny, zwycięski współudział w wyborach to czyn narodowy, to ratowanie Polski z otchłani. Prócz pilnowania praw drugą ważną funkcją Sejmu i Senatu jest pilnowanie pieniędzy. Każda obywatelka płaci podatki, pośrednio lub bezpośrednio, każda chce i ma prawo chcieć kontrolę nad wydatkami, musi wiedzieć co dzieje się z pieniędzmi społeczeństwa. Z pomocą wyborów bierze więc udział w tej kontroli posyłając do Warszawy posłów, którzy w Sejmie i

Senacie będą czuwać nad budżetem państwa.

Wobec tego więc nierozumne zupełnie jest twierdzenie, że kobietę nie obchodzą nic wybory. Kto wygłasza podobne niedorzeczności tem samem mówi, że kobietę nie obchodzi nic, czy będzie obciążona większymi podatkami czy mniejszymi i czy przedsiębiorstwo jej może się rozwinąć czy też musi runąć, jeśli nie nastąpią udogodnienia i ulgi. Jeżeli kobietę nie obchodzą nic wybory w takim razie obojętnym jest dla niej czy otrzyma pracę, czy nie, czy za pracę swoją zyska odpowiednie wynagrodzenie i czy ciężko ucilał oszczędności nie zdewaluują się jutro. Jeśli kobietę nie obchodzą nic wybory wówczas wszystko jej jedno, czy żyje w państwie uregulowanym i cywilizowanym, czy też może każdego czasu być narażoną na obicie i okradzenie, o które nikt się nie upomni. Jednem słowem niema takiej dziedziny życia jednostkowego, rodzinnego, społecznego i zawodowego, o którym nie stanowiłyby prawa i fundusze publiczne, a że prawo i pieniądze społeczeństwa zależą od Sejmu i Senatu, więc wybory obchodzić muszą każdą normalną i dorosłą obywatelkę Polkę.

Głosowanie jest interesem osobistym i rodzinnym każdej osoby zamieszkałej w państwie, lecz głosowanie jest jeszcze czemś więcej, jest obowiązkiem narodowym!

Nie na to lały krew miliony dzielnych synów i córek Ojczyzny, nie na to starsze pokolenie żyjące dziś jeszcze tęskniło za Polską, nie na to walczyliśmy w powstaniu i wojnie przeciw bolszewikowi, żeby teraz do spraw narodowych odnosić się z obojętnością, biernością, apatią. — Ci, którzy byli przed nami mieli obowiązek nieść pochodnię w ciemnościach i z lochów więziennych wołać, że Nie zginęła, my żyjemy i dzisiaj musimy czuwać przy rozpalonym już ognisku i, dźwierzć mocno w garść co nasze, nie pozwalając sobie wydrzeć niczego.

Głosowanie to obowiązek sumienia narodowego. Czyn nasz dzisiejszy jutro już sądzonym będzie! Kto dziś zaśpi, tego jutro wykreślą z pamięci żywych.

Głosowanie to wypełnienie ciężkiej na nas odpowiedzialności.

Głosowanie to nie uprzejmość względem kogokolwiek, to nie rozrywka, to nie czynność przypadkowa, ale to poważny obrządek narodowy.

Głosowanie to konieczność, od której nikt uchylić się nie może!

I nie wolno nam poddawać się złym podszeptom, które kuszą do lenistwa i bierności, które wmawiają przewrotnie, że wybory nie będą miały znaczenia, że Sejm zostanie rozwiązany. To wszystko są podszepty wywrotowców, którzy innym tak radzą a sami napewno na swoje listy głosować będą.

A więc precz z lenistwem, precz z apatią, precz z defetyzmem. Podnośmy ducha własnego i krzepmy serce w bliźnich.

Głosowanie to czynność radosna, to zwycięskie zespolenie myśli narodowej, to wielki akt twórczy, który nową odwróci kartę w historii.

nim rola gospodyni, rola... pani domu.

Panią domu ją zowią i słusznie, bo ona jest tą, która domem rządzi i w nim panuje, a jednak nazwa ta, zbanalizowana, przestała być synonimem kierowniczej siły, gdyż brak uświadczenia kobiet rządzących domem co do ich znaczenia jest w Polsce większy, niż w wielu innych krajach; także brak przygotowania zawodowego do pełnienia tej zaszczepionej pracy jest u nas bardziej znamienity i powszechny, niż w Czechach, Belgii, Niemczech, Szwajcarii, Danii i Szwecji. Nic dziwnego, że chociaż w tej chwili cały świat przechodzi kryzys ekonomiczny i cały świat łamie się w trudnym zadaniu przewyciężenia powojennych konfliktów, Polska odczuwa je głębiej i boleśniej niż inne narody, bowiem polskie kobiety są mniej przygotowane do przeciwstawienia się spiętrzonemu trudnościom.

W tej chwili osobiście ciężkiej, bardziej, niż kiedykolwiek, wysuwa się, jako jeden z czynników mogących wzmoocnić nasze siły odporne, sprawa porozumienia wszystkich organizacji, któreby w następstwie pomogło do

zrzeszania pań domu tak, jak są zrzeszone gospodynie wiejskie.

W tej myśli zaprojektowany został pierwszy Zjazd w Warszawie, aby złączyć panie domu w zbiorowym wysiłku poszukiwania dróg do zorganizowania się, do przetrwania trudnych warunków bytu, aby przez organizację uświadomić kobiety polskie o doniosłym znaczeniu zawodu gospodyni domu i aby pobudzić je do nauki i postępu w tym zawodzie.

Podobne zjazdy organizują Czeszki rokrocznie. Szwajcarki zdobyły się przed dwoma laty na potężną manifestację, tworząc wystawę zawodowej pracy kobiet, w której na pierwszy plan wysunęła się zawodowa praca pań domu. Niemki mają 400.000 zorganizowanych pań domu i z roku każdym wysuwają się bardziej na przodujące stanowisko w owym postępowym ruchu uświadomionych społeczeństw.

Teraz na nas kolej.

Niech z każdej okolicy Polski znajdzie się na Zjeździe w Warszawie kobieta, przejęta duchem czasu i pełna inicjatywy, niech weźmie udział w naradach i przygotowuje się do czynnej roli w zorganizowaniu pań domu na swoim terenie.

Zjazd Pań Domu odbędzie w Warszawie w dniach 21, 22 i 23 października bieżącego roku i obejmować będzie obrady, pracę w komisji, kursy, zwiedzanie instytucji, pokazy i wspólną kolację.

Projektowany program Zjazdu w głównych zarysach będzie następujący:

Dn. 21. 10. — Pierwszy dzień: Msza św. o godz. 9-tej w kościele św. Krzyża. Otwarcie Zjazdu o godz. 10 w sali Stow. Techników ul. Czackiego 3/5. Referat p. Izy Mandukowej: „Cele i korzyści zrzeszenia się pań domu”. Dyskusja. Po południu: Referat p. Janiny Huberowej: „Instytuty Gospodarstwa Domowego w Polsce i zagranicą”.

Dn. 22. 10. — Drugi dzień: Przed poł.: Komisja Organizacyjna Zrzeszenia. Kursy. 1 godzina: p. Mandukowa „Technika organizowania Kół Gosp. Domowego”. Zwiedzanie instytucji. Po południu: Kursy. 2 godziny p. Ireny Szumakowskiej: „Zasady Organizacji pracy w gospodarstwie domowym”. Przerocza.

Dn. 23. 10. — Trzeci dzień: Przed poł.: Kursy. 3 godziny p. Marji Chmieleńskiej. „O nowoczesnych urządzeniach gospodarskich” z pokazem. Zwiedzanie instytucji. Po południu: Uchwalanie wniosków. Zamknięcie Zjazdu. Wspólna kolacja.

Przewidziane jest zwiedzenie: Instytutu Gosp. Domowego, Seminarjum Gosp. Domowego, Instytutu Higieny, Ośrodka zdrowia i innych.

Udział w Zjeździe mogą wziąć delegatki stowarzyszeń oraz osoby prywatne, interesujące się sprawą gospodarstwa domowego. Delegatki powinny posiadać pełnomocnictwo do decydowania poruszanych na Zjeździe spraw (wspólna organizacja, uchwalanie statutu i t. p.).

Oplata za uczestnictwo w Zjeździe wynosi zł 15, w grupach powyżej 20-tu osób — zł 10. Zgłoszenia zapisów na kolację i opłaty będą przyjmowane w dniu otwarcia Zjazdu.

Zniżki. Dla osób przyjezdnych przewiduje się uzyskanie zniżek kolejowych na powrotny przejazd, zaś dla wszystkich uczestniczek Zjazdu — rabaty w szeregu sklepów.

Sztuka wychowania

II.

Jako bardzo ważny czynnik pomocy wychowawcy w pracy samowychowawczej dziecka, oprócz rozumnego przymusu (raczej moralnego, nie karą), regulaminu w szkole, pewnej organizacji całego dnia w domu, z czego wypływa karność i posłuszeństwo, dr. Jeleńska uważa przyzwyczajanie wychowanka do oceniania i rozważania każdego swego czynu. Wdrażać do tego należy już dzieci malutkie, np. dwuletnie, zwracając ich uwagę na to co zrobiły w dniu dobrego (nie złego) i jakie stąd odczuły zadowolenie. Nieco później należy te dobre uczynki jakoś upamiętnić np. przez naklejanie przez samo dziecko złotych gwiazdek do specjalnego zeszytiku itp. Autorka nie określa bliżej w jakim wieku należy przeprowadzać tego rodzaju zobrażowanie pracy nad sobą. Sądzę, że chyba tylko zupełnie drobna działka

znalazłaby tu zadowolenie, a zastosowanie tej metody do młodzieży mogłoby oddziaływać na nią raczej ujemnie, gdyż oceny tego rodzaju traktowałyby humorystycznie. Co do małych wychowanków p. Jeleńska twierdzi, że przy nalepianiu gwiazdki dziecko będzie myślało o ocenie swego czynu, a nie o tem, że ów znaczek jest dla niego nagrodą. Z moich obserwacji jednak wyciągnęłabym raczej wniosek przeciwny. — Dziecko potraktuje te gwiazdki jako nagrodę właśnie i co gorsza nieraz zatai zły postępek, lub symuluje dobry, aby ilość odznak była jaknajwiększa, szukając chluby w nich, a nie w przewyciężeniu złej skłonności. Zapewne, że małe należycie ochraniać i rozwijany może tę rzecz inaczej pojmuwać, lecz należy tu uwzględnić wpływy środowiska i częstą nieudolność wychowawców.

Zajmuje się też dr. Jeleńska kwestją organizacji szkolnych, mających na celu samowychowanie, a więc i samorządem. Jest temu ostatniemu zasadniczo przeciwna, zamiast niego zalecając wprowadzenie „organizacji rodzinnej”. Nie widzę naprawdę istotnej różnicy pomiędzy obiema instytucjami. Tak jedna, jak i druga będą bezużyteczne i biernie jeśli nauczyciel usunie się od współpracy z uczniami. Omawianie przestępstw dzieci w klasie daje się przeprowadzić w obydwu wypadkach. Co się zaś tyczy urzędów gminnych, to nie wiem dlaczego właściwie większej ich ilości należy unikać. Im każdy funkcjonariusz będzie mieć mniejszy zakres swych czynności, tem dokładniej może i powinien je wykonywać. Przytem poszczególni urzędnicy gminy uczniowskiej kooptują sobie pomocników, więc w mniej licznych klasach, każdy spełni jakieś czynności dla dobra ogółu — jak sobie tego życzy p. Jeleńska. Kwestia wyborów również nie wydaje mi się niebezpieczną. W społeczeństwach demokratycznych mamy ich tak wiele, iż lepiej od dziecka zrozumieć ich istotę, — co zaś uczyni autorka przy rozdawaniu funkcji klasowych na ochotnika w „organizacji rodzinnej”, gdy do pełnienia pewnej czynności głosi się 10 wolontariuszy, a do innej nikt?

Uznaje też ważność regulaminu szkolnego, lecz sądzi, iż konieczność przestrzegania praw nie tylko przyjętych i zrozumiałych, ale przez samą młodzież w gminach ułożonych, sposoby i trudności ich obmyślenia, stosowania i zmieniania posiada wartość pedagogiczną ogromnie doniosłą, zwłaszcza w społeczeństwach parlamentarnych. Co się zaś tyczy obowiązków nauczyciela, a tembardziej opiekuna klasowego w szkołach, czy klasach posiadających samorząd uważam, że są one jeszcze większe i trudniejsze niż tam, gdzie tego niema. To samo jednak odnosi się i do „organizacji rodzinnej”.

Dziecko p. Jeleńskiej przez swe wnikięcie do duszy dziecka, przez obronę jego słusznych praw i wykazywania powszechnie popełnianych uchybień, pomyłek, a nawet wykroczeń względem jego osobowości posiada wartość znaczną i powinno się znaleźć w rękach tych wszystkich, których interesuje przyszłość kraju i losy młodego pokolenia.

Z. S...s k a.

Ze świata

Chińska suknia.

Po postępie, może nieco zbyt szybkim modernizacji, Chiny powracają do dawnych zwyczajów, raczej zacofanych.

Samorząd prowincji Kuan - Tung rozstał okólnik do wszystkich podwładnych mu obwodów, zakazujący używania materiałów wełnianych importowanych z zagranicy. Odtąd suknia każdego Chińczyka i każdej Chińki, winna być tradycyjną suknią jedwabną.

Z Szanghaju potwierdzają również, że także ludność Kantonu otrzymała z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z Nankinu, urzędową wiadomość o powyższym rozporządzeniu. Okólnik oficjalny ułożony jest z właściwym w tym kraju patosem oskarżający imperjalizm obcy, dążący do zniszczenia ekonomicznie przemysłu miejscowego.

Oczywiście, że wytwórcy i handlarze jedwabiu, przejęli z żywym zadowoleniem powyższe rozporządzenie, albowiem znaczna liczba młodych Chińczyków, musiała wyrzucić się sukni jedwabnej zbyt kosztownej, zastępując ją banalnym europejskim ubiorem.

Ponieważ trudno sobie wyobrazić sukni chińskiej bez długiego warkoca, zapewne „Synowie Nieba” zapuszczają długie włosy powracając do odwiecznych swoich strojów.

(md)

Zjazd Pań Domu

Odezwał

Codzień zapala się w Polsce pięć milionów ognisk domowych.

Codzień warzy się na nich pożywienie, które ma dać polskiemu narodowi żywotne siły i twórczą energię.

Ogniska te roznieca ręka kobiety — to pożywienie ona przyprowadza, ona je gotuje, ona niemi zarządza.

Czyż kobieta — gospodyni domu nie jest potęgą, największą siłą Polaki?

Jest nią, ale nieświadomie. Oblicza ona i przelicza tylko ten grosz, który ma wydać ze swej kieszeni; waży tylko ten bochenek chleba, który ręce jej dla rodziny kraju; mierzy tylko ten kawałek materiału, który ma służyć jej domowi. Nie myśli i nie pamięta o tem, że ona jest jeno częścią olbrzymiej całości, która może się stać potęgą z chwilą, gdy ją samą ogarnie świadomość tej zbiorowej siły — tego odpowiedzialnego stanowiska.

Im trudniejsze są warunki bytu narodu, im bardziej są one skomplikowane, tem bardziej ważką staje się w

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Redaktor odpowiedzialny: Stefan Wyrzykowski

Z czym idziemy?

Młodzież narodowa jest kierowniczką życia akademickiego na uniwersytetach polskich. I nikogo nie dziwiłoby to bynajmniej, gdyby inne grupy młodzieży akademickiej — liczące czy nie liczące, to rzecz tu obojętne — walczyły z nią w imię szlachetnych zawsze ambicji zapewnienia idei, której się służą, prymatu na terenie swego działania.

Walka z młodzieżą narodową jest prowadzona istotnie, ale to walka, której daleko do szlachetnych ideałów rycerskich. Dość rzucić okiem na publikacje czy to Młodzieży Demokratycznej, czy to „Myśli Mocarstwowej”, dość posłyszeć echo rozmów ludzi z tych kręgów, by się przekonać, że gwiazdą przewodnią przeciwników młodzieży narodowej nie może być dumny cel zdobycia pierwszego miejsca swoim ideałom, a ślepa, namiętna nienawiść przeciwnika, mało wroga.

Ta biała gorączka nienawiści rozpała do tego stopnia ludzi z tamtego obozu, że nie są w stanie już mówić i pisać o życiu akademickim inaczej, jak tylko opluwając wciąż wszystko to, co ma z młodzieżą narodową związek. Proszę wziąć ich pisma do ręki: dziewięć dziesiątych każdego z nich, to paszkwil na Młodzież Wszechpolską, czy Korporację. A w szeregach młodzieży narodowej jest jedna powność niezachwiana: póki przeciwnik jej nie umie się wznieść ponad ten poziom walki, póty nie jest on niebezpieczny, bo z tej bezdusznej nagonki nie może się zrodzić nigdy żaden porów, któryby zdolen był przeciwstawić się ideałom narodowym.

Czegoż się nam nie zarzuca? I to, że wpływ idei narodowej na uniwersytetach zapewniamy tylko przyziemną intrygą... I to, że jak ślepe stado baranów idziemy tylko za zręcznie przez oszukańcze partie polityczne podawanym lemem... I to, że wykorzystujemy „Bratnie Pomoc” i inne zrzeszenia dla własnych, osobistych celów... I to, że jesteśmy masą, na której duży ciężar jeszcze wciąż, jak kajdany, niewolnicze nalogi z czasów zaborczych... I to, że obce są nam jakieśkolwiek ideały, prócz jednego: pięści... I to, że w metodach naszego postępowania zasadniczym tonem jest podstęp, intryga, pięść... I, zapewne, wiele jeszcze innych, podobnych, czy gorszych zarzutów.

Pomińmy je dziś. Z czym jednak idziemy od szeregu lat, czemu zdziwiamy, że masy akademickie nie im, a nam dają wiarę, że nie garzą się do „Strzelca” akademickiego, że nie kwapią się do „Myśli Mocarstwowej”, a zapelniają szeregi Młodzieży Wszechpolskiej i Korporacji?

Bo młodzież polska, wychowana w polskiej szkole, nie chce mieć nic wspólnego z tem wszystkim, co obija się koło ideologii międzynarodowych i klasowych. Organizacje narodowe zaś za naczelne swe wskazanie w życiu publicznym wysuwają służbę Narodowi Polskiemu i zapewnienie mu raz na zawsze panowania na terenie całego, jego własnego, Polskiego Państwa.

Organizacje narodowe mają oblicze jasne: Ktokolwiek spojrzysz na nie, wiesz, że tam nie może być żadnych wahań, kompromisów taktycznych, żadnych niedomówień i półślówek; że na każde pytanie jednej udziela się odpowiedź: albo: tak, albo: nie; i że odpowiedź ta dawana jest szybko i nieodwołalnie. Ktokolwiek zaś pragnie podniesienia poziomu życia publicznego w Polsce, musi iść za takim stanowiskiem, które walczy ze wszystkim tem, co jest mętne, niejasne i niekonsekwentne. W ciągu ostatnich lat paru jedynie tylko obóz narodowy nie doznał żadnych wahań, nie przeżył żadnego rozłamu, bo niema w nim ludzi chwiejnych.

Młodzież akademicka wie dobrze, że jedyną siłą organizacji narodowych jest siła ich idei; wie dobrze, że na zdobywanie wpływów idei narodowej nie idą szeregi, zbrojne w fundusze dyspozycyjne, że polem walk nie są im herbatki towarzyskie i przyjęcia u dygnitarzy... Ze tym, co wyjdą z szeregów młodzieży narodowej, nie po różnych ściele się droga „karjery”; komu innemu przysługuje dziś w Polsce opieka możnych, dziś, gdy dość być innego zdania i mieć odwagę wypowiedzenia go, żeby groziły kary.

Młodzież akademicka wie wreszcie dobrze, że próżno szukać odwagi cywilnej i mocnych charakterów tam, gdzie najwyższą cnotą jest bałwochwalstwo i schlebienie... Ze zahartować w życiu publicznym może się tylko tam, gdzie — mimo potężnych (acz materialnych) sił, które sprzyjały się na porażkę młodzieży narodowej — to jednak nie ustępuje ona, walczy coraz zawzięciej dla swej idei i — nie ustąpi nigdy.

Z czym idziemy? Idziemy z naszymi metodami postępowania prostymi i niedwuznacznymi; idziemy walczyć o Wielką Polskę, o panowanie Narodu naszego w jego państwie, o wysoki poziom poczucia moralności i prawa w życiu polskim; idziemy w służbie obowiązków, w imię interesów naszej Wielkiej Ojczyzny, nie w imię własnych karier, nie w imię pełnej kieszeni i nie w imię strachu przed siłą materialną. Idziemy; zapatrzeni nie w wielkość ludzi w Polsce, a w wielkość Najjaśniejszej Rzeczypospolitej!

Nasza Kuźnica

(Dokończenie)

Po posiłku popołudniowym siatkówka, ożywiona podnieconymi krzykami uczestników.

Po skończonej partii maszerujemy razno z gitarzystą na czele w cieniście lasu. Suniemy przez gębie boru, mijamy polany, na których bystre oko nie jednego z nas dostrzeże sarny i zające. Wracamy skrajem lasu, obłani światłem zachodzącego słońca, wchłaniając aromatyczną woń tak, nad którą wolna gromadzą się obłoki oparów. Dobijamy do „portu”: zjadamy kolację w ożywieniu.

Panie wkrótce nakręcają pateron i wzywają w ten sposób panów do tańca. Kilku kolegów staje posłusznie „na stanowisku dancierów”. Rozpoczyna się ruch „dancingowy”. Dancierów jest niewiele, bo nie wszyscy młodzieńcy lubią się poświęcać i na sam widok nakręconego pateronu i spragnionych tańca pań uciekają z bawialni.

Gromadzą się dopiero na wieczorny koncert duetu naszego, lub siedzą przed domem i słuchają radia, które go dźwięki dochodzą z kancelarii kierownika. Muzyka jednych pobudza do wyburzania się, drugich skupia w sobie, w jednych rozpala myśl i ożywia, w innych wręcz przeciwnie oślabia działalność umysłu. Do tych ostatnich z zasady się nie zbliżam o tej porze, gdyż rozmowa z nimi jest bezna-dziejna.

Stopniowo bawialnia pustoszeje. W pokojach „palacu niewieściego” i „no-

ry męskiej” zapalają się świece, które po pewnym czasie stopniowo gasną i wkrótce całe letnisko zasypia. W kancelarii tylko dłużej świeci się lampa, a przy niej pochyla się głowa kierownika, zajętego rachunkami.

Oto dzień żywota, pędzonego na wywczasach w Kuźnicy. Są jednak, jak i wszędzie, dni, które odbiegają nieco od zwykłego, kuźnickiego trybu życia.

Naprzekąd podczas pewnego młodego obiadu ktoś rzuca projekt zwiedzenia Wolsztyna. Wycieczka gotowa, za-jeżdża autobus i zabiera nas ucywilizowanych „do la Europe” na claski do miasta. Jazda urozmaicona rozbijaniem się z powodu raptownych ruchów auta. W Wolsztynie dobra kawa i ciastka w polskiej cukierni, trochę koncertu, wykonanego przez jednego z naszych, i mały „dancing” w zajętym przez nas wyłączenie pokoju. Powrót równie miły, tylko nieco emocjonujący bo w godzinach wieczornych.

Do uroczystych dni, niezatartych w pamięci Kuźniczan, należą imieniny dwóch kolegów. Pamiętamy wszyscy: ów polonez w oświetleniu ogni sztucznych i lampionów, dancing w parku, bufet aż do chwili opróżnienia zawsze tłumnie obiegany, możliwe do wysłuchania, bo krótkie i dowcipne przemowy — i owe z werwą śpiewane pieśni akademickie. Pamiętne są również dni zawodów sportowych i rozdawanie nagród mistrzom letniska.

Tak mijają nam dni wśród serdecznego i koleżeńkiego współżycia. Przykro, a jednak z dniem każdym pod koniec wakacji ubywa letników. Żegnamy: Wilnian, Lwowlan i milych Warszawiaków. Najlepiej, gdy odjeżdża Poznań bo z tym uchwalamy spotykać się każdego pierwszego miesiąca u Dobskiego.

Pożegnawszy wielu, jadę jedna z ostatnich do Poznania, a wracam z wypoczętym umysłem i z wzmocnionym sportem i wygodami siłami fizycznymi.

Zawdzięczam to tobie, młła „nasza” Kuźnico! W. M.

Kiwanie palcem w bucie

Bankruci mają często ciekawe pomysły. Zdanie to przychodzi na myśl, gdy czyta się „odezwę”, umieszczoną w „sanacyjnej” ilustrowanym piśmie „Wiadomościach Akademickich”. W tekście owej odezwy, zatytułowanej „Przed nowym Grunwaldem”, mówi się o konieczności wojny z Niemcami; mówi się tam również o konieczności zerwania z biernością wobec naszych zachodnich sąsiadów.

Każdy kto zna ową kadrę „liliputów sanacyjnych” — t. zw. „mocarstwowców”, przeciera oczy ze zdumieniem! Jakże to? Skąd taka nagła zmiana frontu! Wszak ci panowie dotąd gwałty niemieckie tolerowali, a mniej więcej przed rokiem (19 listopada 1929 r.) nie wzięli udziału w wielcu ogólno-akademickim w Warszawie w sprawie układu likwidacyjnego z Niemcami. Wszak wspomniane „Wiadomości Akademickie” aż do końca ub. roku akadem. wychodziły jako dodatek do „Dziennika Poznańskiego”, który tak skandalicznie zajął stanowisko wobec umowy likwidacyjnej.

Skąd ta metamorfoza? Czy to nie próba odegrania się przez bankruta, czy to czasem nie robota na rozkaz?

„Sanacja”, skompromitowana w kraju, próbuje się odegrać dosiadanem konika antyniemieckiego. Robi to jednak tylko na pokaz, gdyż równocześnie żaden z postulatów manifestacji antyniemieckich, odbytych w dn. 7 września r. b. nie został przez czynniki „sanacyjne” zrealizowany.

Panowie mocarstwowcy! Zamiast nawoływać do wojny z Niemcami, dlaczego nie wzywacie do energicznego wystąpienia przedstawicieli rządu polskiego w Genewie przeciw roszczeniom niemieckim, do fortyfikowania naszych granic zachodnich, do wycofania układu likwidacyjnego, do energicznego likwidowania własności niemieckiej w Polsce, do odebrania debitu prasie niemieckiej, propagującej rewizję granic Rzeczypospolitej?

Przecież to wszystko zależy od „wasy” ludzi! Gadanie o nowym „Grunwaldzie” jest śmiesznym kiwaniem palcem w bucie, jeśli tamto postulat nie będą spełnione! A postulatory te grzebią i sabotują wasz właśnie „mocarstwowy” obóz!

Z Młodzieży Wszechpolskiej

— Wielkie zebranie informacyjne urzędującego Kola Młodzieży Wszechpolskiej w dn. 21. bm., w lokalu przy św. Marcynie 65 (nad kinem „Colosseum”), podwórze, 1 p., prawo. Przemawiać będą pp. prof. dr. B. Winiarski i red. R. Piestrzyński.

— Sekretarjat Kola Poznańskiego Młodzieży Wszechpolskiej czynny jest codziennie od godz. 12—13 i od 18—19 przy św. Marcynie 65, podwórze, 1 p., prawo. W czasie dyżurów nabywać można nowy numer „Akademika Polskiego”.

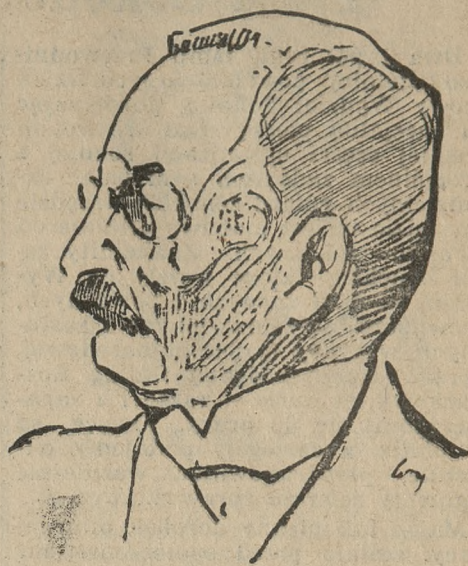
— Inauguracja roku pracy Młodzieży Wszechpolskiej w Krakowie odbyła się w dn. 11. bm. w sali Kopernika Uniw. Jag. Do tłumnie zebranej młodzieży przemawiali kolejno Karol Hubert, Rozsiwowski, oraz kol. kol. Skirmunt i Wisłocki. Uroczystą atmosferę zebrania usiłowało zakłócić przez niekulturalne „występy” kilku strzelców, którzy wdarli się na salę bez zaproszeń.

Z organizacji akademickich

POZNAN

— Otwarcie nowych lokali W. S. H. „Bratnia Pomoc”, Stud. W. S. H. urządziła w niedzielę, dnia 12. bm., otwarcie swych nowych lokali, w którym wzięli udział pp. prof. dr. Peretiatkowicz, dyr. W. S. H., dr. Waschko, dyr. Izby Przem. - Handl., dyr. Maciejewski, prof. dr. Nowakowski Stan., dyr. dr. Piechocki, radca Robiński i dyr. Scheffs oraz reprezentanci młodzieży akademickiej W. S. H. kol. kol. Koziciński, Walkowski i Wiśniewski.

Przemówienia w czasie wspólnego śniadania wygłosili p. dyr. Peretiatkowicz, p. dyr. Maciejewski i prezes kol. Moskwa, W.

Przed siedmiu laty zmarł twórca Wszechpolskiej sp. rektor Heljodor Święcicki. Śmierć Jego okryła kirem żałoby cały naród, a specjalnie społeczeństwo wielkopolskie, w którego historii zapisał się niezatartymi głoskami. Powyżej podajemy Jego podobiznę.

Przed siedmiu laty zmarł twórca Wszechpolskiej sp. rektor Heljodor Święcicki. Śmierć Jego okryła kirem żałoby cały naród, a specjalnie społeczeństwo wielkopolskie, w którego historii zapisał się niezatartymi głoskami. Powyżej podajemy Jego podobiznę.

słowach pełnych uznania wyrazili się goście o podziwu godnej organizacji i administracji Bratniaka. Dodać należy, że szczególniejsze ich zaciekawienie wzbudziło wzorowo zorganizowane archiwum i buchalteria, dalej kartoteka i album na przeszło 10 tys. członków. Przedstawiciele starszego społeczeństwa dali wyraz swej opinii, iż losy „Bratniej Pomocy” studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, która wykazuje tak żywiołowy rozwój i może wykazać się tak owocnymi wynikami swej pracy, w godnych znajdują się rękach.

— Wieczorek taneczny „Bratniaka” W. S. H. W ostatniej chwili przypominamy, iż dziś urządzi Bratnia Pomoc Stud. W. S. H. wieczorek taneczny w salach oficerskiego Kasyna Garnizonowego przy pl. Działowym. Wstęp 4,— i 2,— zł. Początek o godz. 20. ej.

— Z Akad. Kola Trzemesznan. W sobotę, 25. października o godz. 20-tej odbędzie się w Poznaniu w sali p. Jarockiego (Masztalarska 8) walne zebranie Akademickiego Kola Trzemesznan przy Uniwersytecie Poznańskim. W razie braku quorum w pierwszym terminie, zebranie odbędzie się w drugim terminie, o godz. 20,30 bez względu na ilość członków.

WARSZAWA

— Zebranie informacyjne dla studentów Uniwersytetu Warszawskiego urządził w dn. 11. bm. Naczelny Komitet Akademicki. Obecnych było około 1500 studentów. Przemawiali kol. kol. Zygm. Węgliński, Zygm. Judycki, prezes N. K. A., Jerzy Kurczus, prezes „Bratniej Pomocy” Stud. U. W. Bayer, prezes Ogóln. Polsk. Związku Akad. Kół Naukowych, Jerzy Paczkowski, prezes Związku Polsk. Korpor. Akad., Wł. Stronczyński, wiceprezes A. Z. S. oraz Aleksander Heinrich, b. prezes N. K. A., który scharakteryzował prąd ideowy wśród młodzieży akad. Przy omawianiu programu Młodzieży Wszechpolskiej młodzież kilkakrotnie przerywała mówcy burzliwymi oklaskami.

LWÓW

— Lwowski Komitet Akademicki z prezesem kol. Babiem na czele złożył wizytę rektorom wszystkich wyższych uczelni we Lwowie. Komitet złożył również wizyty wojewodzie i staroście grodzkiemu nawiązując w ten sposób kontakt z władzami. Głównym tematem rozmów był stosunek władz bezpieczeństwa do młodz. akademickiej.

KRAKÓW

— Inauguracja roku akad. na Wyższym Studium Handlowym odbyła się w dn. 11. bm. w kościele akadem. św. Anny. Obecnie na W. S. H. studjuje 1115 osób. Żydzi stanowią 22% ogółu.

— 40-cie Sodalicji Marjańskiej Akademicków. W b. roku Sodal. Marjańska Akad. obchodzić będzie 40-stą rocznicę swego założenia. W związku z tem projektowany jest w Krakowie zjazd Ogólnopolskiego Zw. Sodal. Marjańskich Akad.

LUBLIN

— Inauguracja roku akad. na Katolickim Univer. Lubelskim odbyła się w om. Mże św. celebrował J. E. Biskup Jelowiecki. Otwarcia roku akad. dokonał J. M. Ka. Rektor Kruszyński. Obecnie na Uniwersytecie Lubelskim zapisało się 600 słuchaczy.

ZYCIE SOKOLE

Zjazd Sokolic wielkopolskich

Dwa i pół roku temu Przewodnictwo Dzielnicy powołało do życia Dzielnicowy Wydział Sokolic, powierzając mu specjalną pieczę nad rozwojem żeńskiej części organizacji sokolej z szczególnym zadaniem tworzenia samodzielnich gniazd żeńskich wszędzie tam, gdzie to jest możliwe zależnie od warunków lokalnych. Znakomity zespół druchen, które weszły do Wydziału, — osób znacznych i poważnych, a równocześnie zaprawionych i zasłużonych w pracy społeczno-narodowej, z przewodniczącą dchną Haliną Rozmiarkową na czele — raczo i z zapalem zabrał się do pracy. Owoce są już obfite, a szczegóły podajemy oddzielnie, przedrukowując ważniejsze fragmenty referatu sprawozdawczego.

Mając tak piękny dorobek ofiarnej pracy, śmiało przed społeczeństwem stanąć mogły nasze druchny na swym wielkim zjeździe, który odbył się w Poznaniu w niedzielę 12. bm. przy udziale przeszło 200 uczestniczek ze wszystkich stron Wielkopolski. Zbożną wykonując pracę, z Bogiem rozpoczęły też ten swój wielki dzień, gromadząc się rano w przystawie świątyni farnej, aby wysłuchać mszy św. i wspólnie przystąpić do Stołu Pańskiego. Nabożeństwo odprawił naczelny kapelan Dzielnicy Wielkopolskiej ks. prał. Prądzynski, który od ołtarza przemówił w serdecznych słowach. Z kościoła udano się w pochodzie na boisko, gromadząc się w salce „Gospody Sokolej”, która przy wspólnym śniadaniu rozbrzmiała żywym rozgwarem wśród wzajemnych powitań.

O godz. 10.30 rozpoczęły się obrady przy licznych udziałach przedstawicieli władz sokolic oraz gości, jako reprezentantów różnych organizacji żeńskich. Obecnie byli naczelnik Związku dh. Fazanowicz, wiceprzewodnicząca Związku dh. Zofia Zaleska z Warszawy, którą uproszono jako jedną z prelegentek zjazdu, a z Przewodnictwa Dzielnicy, poza druchniami należącymi równocześnie do Wydz. Sokolic, druchnowie prezes Wolski, Karge, Libera i Soborski, równocześnie jako prezes okręgu kościańskiego. Również zarządy innych okręgów okazały swe żywe zainteresowanie się pracą sokolic, przybyli bowiem prezesi okręgów dh. Roskosz z Rogoźna, dh. Maćkowiak ze Lwówka oraz kilka członków zarządu okr. poznańskiego z dh. nacz. Rutkowskim na czele. Ze pracą naszych sokolic zdobyła sobie dobre imię również poza granicami naszej dzielnicy, o tem świadczy fakt, że na zjazd przysłały swe przedstawicielki Dzielnica Pomorska oraz Śląska, którą reprezentowała wiceprez. dzieln. dchna Ringlerowa. Miłych tych gości witano też ze szczególną serdecznością. Z innych organizacji kobiecych reprezentowane były: Zw. Młodych Polek przez p. Ozdowską, Narodowa Organizacja Kobiet przez pp. H. Grosmanównę i Krzyżagórkę, Zw. Kobiet Pracujących przez gen. sekretarza ks. dyr. Mariewskiego, harcerstwo żeńskie przez p. Gosienicką i żeńska Młodzież Wszechpolska przez p. Smoluchowską.

Otwierając obrady, podkreśliła przewodnicząca dchna Rozmiarkowa doniosłe znaczenie zjazdu, który z jednej strony ma być przeglądem sił i stwierdzeniem dokonanej dotąd pracy, z drugiej — ma na podstawie dotychczasowych doświadczeń przyczynić się do dalszego doskonalenia metod pracy oraz zachęcić i zagrać do jak najgorliwszego jej spełniania. Powitawszy następnie przedstawicieli władz sokolic i gości oraz uczestniczek zjazdu, odczytała dchna przewodnicząca telegram holdowniczy do Jego Eminencji ks. Kardynała Prymasa, który przyjęło wśród frenetycznych oklasków, na dowód, że idea i działalność sokola opiera się niewzruszenie o odwieczne prawdy moralne Kościoła św.

Następnie w serdecznych słowach powitał zjazd dh. prezes Wolski w imieniu Przewodnictwa Dzielnicy, który z radością patrzy na owocną i ofiarną pracę druchen, wynikającą z głębokiego zrozumienia obowiązku narodowego oraz serdecznego umiłowania sprawy sokolej. W dalszym ciągu przemawiali jeszcze dchna Zaleska, imieniem Związku dh. Wydz. Sokolic, podkreślając, że praca wielkopolskich sokolic jest wzorem dla

innych dzielnic, oraz prezes okr. rogozińskiego dh. Roskosz, wyrażając również pełne uznanie dla działalności sokolic.

Po załatwieniu tych spraw wstępnych mieliśmy sprawozdanie Dzielnicowego Wydziału, a mianowicie sekretarki dchny Herniczkowej, skarbniczki dchny Siuchnińskiej i zast. nacz. dchny Kasprzakówny — jasno, a treściwie obrazując tę niestrudzoną, planową i systematyczną pracę, dokonaną w ciągu minionych dwu lat. Podczas sprawozdań przybył na salę, owacyjnie witany ks. prał. Prądzynski i następnie wygłosił serdeczne przemówienie, którego najdonioślejszym momentem było następujące, silnie podkreślone oświadczenie:

„Na podstawie wysłuchanych sprawozdań i osobistej znajomości osób kierujących pragnę, jako kapłan, wyrazić działalności sokolic wotum pełnego zaufania oraz chciałbym, aby to moje oświadczenie przez prasę doszło do wiadomości wszystkich moich braci-kapłanów w Wielkopolsce, by popierali z bożną pracą sokolic, szczerze narodową i opartą o zasady wiary św. i moralności katolickiej”.

Burzą oklasków podziękowano czcigodnemu kapłanowi-patrjocie za te cenne słowa uznania.

Następnie wygłosiła dchna przewodnicząca treściwy referat, zawierający szereg na doświadczeniu opartych znakomitych wskazówek i pouczeń, jak kierować należy pracą organizacyjną we wszelkich jej dziedzinach. Referat ten, na ogólne życzenie, rozslany zostanie w odbicie do wszystkich gniazd i oddziałów żeńskich. Wreszcie dchna prez. Sobczyńska w Lesznie silnie akcentowanym i argumentowanym wywodzie mówiła o karności sokolej.

Po wspólnym obiedzie spożytym w „Gospodzie Sokolej” na boisku, dalsze obrady zjazdu toczyły się w auli gimn. Bergera, obejmując dwa refe-

raty. Pierwszy wygłosiła dchna Zaleska z Warszawy na temat „Jednostka i naród”, z siłą i zapalem wykazując, że nie należy wyczekiwać pomocy i zbawienia dla narodu od geniuszów opatrnościowych, lecz zbiorowym wysiłkiem wszystkich jednostek dążyć do pomyślnego kształtowania się historii narodu; zatem każda jednostka obowiązana jest do służby narodowej w swoim zakresie. Niejako dopełnieniem podstawowych a głębokich myśli zawartych w pierwszym wykładzie była druga prelekcja p. dr. Śliwińskiej-Zarzeckiej z Warszawy, która szczegółowo i wyczerpująco omówiła zagadnienie „wychowania obywatelskiego” pod względem społecznym, państwowym, narodowym i moralnym, ilustrując swe znakomite i przekonujące wywody licznymi przykładami z życia codziennego. Na tem wyczerpał się oficjalny program zjazdu, którego obrady zamknęła gorącym przemówieniem dchna Zaleska, wzywając do dalszej wytrwałej służby sokolej dla narodu i państwa.

Wszakże organizatorzy jeszcze nie zwolnili swych miłych gości. Odbył się więc najpierw sprawnie prowadzony przez dchną nacz. Kasprzakównę pokaz gimnastyczny zastępu druchen z gniazda Poznań - Śródmieście oraz z Piechciny (okr. inowrocławski), poczem zgromadzono się jeszcze raz przy wspólnej pożegnalnej herbatce, przy której rolę gospodyń spełniały niestrudzenie i z ujmującą uprzejmością, to też nastroj panował nadzwyczaj miły i serdeczny.

Na koniec jeszcze jedna uwaga. Zjazd się udał, bo był dobrze przygotowany i sprawnie przeprowadzony. A że się udał rzeczywiście, że spełnił swoje zadanie, o tem świadczyło to żywe i gorące zainteresowanie się całym jego przebiegiem, jakie ujawniało się u wszystkich uczestniczek. To też niewątpliwie osiągnął on swój cel wytknięty i znów potężnie popchnię naprzd rozwój naszej organizacji żeńskiej z korzyścią dla ogólnej sprawy sokolej i polskiej.

Jak pracują nasze sokolice

Aby zapoznać szerokie rzesze naszego sokolstwa z etapami tak owocnej pracy Dzielnicowego Wydziału Sokolic, oraz zwrócić uwagę na żywiołowy rozwój ruchu sokolic z ogromnym pożytkiem dla całej organizacji przytaczamy poniżej najważniejsze momenty z wyczerpującego sprawozdania, które złożyła na niedzielnym zjeździe sekretarka Dzieln. Wydz. Sokolic dchna Herniczkowa.

I.

Już w pierwszym okresie naszej pracy spotkałyśmy się z gorącym poparciem całego Przewodnictwa Dzielnicy, które w zrozumieniu doniosłości sprawy przeprowadziło zasadniczą uchwałę na Radzie Dzielnicowej (w dn. 5 maja 1929 r.), aby we wszystkich tych miejscowościach, gdzie istnieje samodzielne żeńskie gniazda likwidowano oddziały kobiece przy gniazdach mieszanych, a druchny przekazywano do gniazd żeńskich. Nadmienić należy, że uchwała ta pokrywała się z rezolucją naszego pierwszego zjazdu z dnia 30 września 28 r.

Dalszym etapem rozwojowym jest powołanie do życia w ub. r. przez zarząd okręgowy wydziału okręgowego w Jarocinie z przewodniczącą dchną Olexową, która jest również wiceprezeską okręgu; tak samo dchna Sobczyńska jest wiceprezeską okręgu leszczyńskiego. W lipcu b. r. utworzył się trzeci wydział okręgowy w Poznaniu z przewodniczącą dchną Dobroczyńską na czele. W tym czasie założono 33 gniazda, a gdyśmy podejmowały pracę było zaledwie jedno — Poznań-Śródmieście. Obecnie mamy następujące gniazda: Poznań-Śródmieście (przew. dchna Dobroczyńska), Poznań-Wilda (dchna Reissowa), Poznań-Lazarz (dchna Gertychowa), Poznań-Śródka (dchna Liberowa), Poznań-Jeżyce (dchna Pawłowska), Poznań-Rataje (dchna Gawarecka), Kostrzyn (dchna Wojciechowska), Jankowice (dchna Trytówna), Swarzędz (dchna Sądkiwiczowa), Skulsk (dchna Żychlińska), Leszno (dchna Sobczyńska), Jarocin (dchna Hagerowa), Gniezno (dchna Zórawska), Szamotuły (dchna Rybarczykówna), Kępno (dchna Karłowska), Międzybóże (dchna Kubiczakowa), Wronki (dchna Pankowska), Kościan

(dchna Maćkowiakowa), Krzywín (dchna Bartoszewiczowa), Ostrzeszów (dchna Stempniewiczowa), Dobieszczyzna (dchna Stefaniakówna), Gostyń (dchna Michałkówna), Piechcin (dchna Namysłowska), Zduny (dchna Kokeli), Witaszyce (dchna Dembińska), Września (dchna Jakubowska), Grabowo Królewskie (dchna Wilkoszewska), Janikowo (dchna Grzybowska), Krotośzyn Stary (dchna Jandzińska), Krotośzyn (dchna Kolasinska).

Najlepszym dowodem pomyślnego rozwoju naszej akcji może służyć fakt, że obecnie mamy 1616 druchen (na 1033 w listopadzie 27 r.) zatem o przeszło 55 procent więcej, z czego 1014 przypada na gniazda samodzielne, a 602 na oddziały; młodzieży jest 289. W przygotowaniu posiadamy kilka nowych gniazd, a w istniejących — poza małymi wyjątkami — widać bardzo intensywną i pełną zapалу pracę. Przekonałyśmy się o tem podczas lustracji, przeprowadzanych w 13 gniazdach.

Z ważniejszych wydarzeń zewnętrznych specjalna uwaga należy się konferencji Dzielnicowego Wydziału w listopadzie ub. roku z przedstawicielami Zw. Mł. Polek w osobach ks. kan. Szulca i p. Ozdowskiej, celem uzgodnienia pracy obu organizacji. Ustalono na tej konferencji następujące postulaty:

1) Oba związki doloż wszelkich starań, aby między ich gniazdami, względnie kołami w Dzielnicy nie było tarc i szkodliwej walki; 2) centrale potępiają stanowczo takie metody, jak agitacja, zmierzająca do wzajemnego wyławiania sobie członków, należy natomiast skierować wszystkie wysiłki celem pozyskania nieorganizowanej dotąd młodzieży; 3) Sokolice względnie Młode Polki nie mogą równocześnie należeć do obu organizacji; o wszelkich objawach nierzetelnej agitacji i zaczepkach zarządy stowarzyszeń będą się natychmiast informować, aby móc temu skutecznie przeciwdziałać.

Z życia wewnętrznego chronologicznie należy wspomnieć o zwolnieniu w styczniu 1929 r. zebraniu międzygniazdowym i międzyoddziałowym druchen poznańskich, na którym ciekawy referat na temat „sokolica w życiu codziennym” wygłosiła p. dr. Dobrzyńska-Rybicka; drugie takie zebranie odbyło się z okazji przyjazdu przewodni-

czącej Zw. Wydziału drch. Holder-Eggerowej w dniu 24 lutego 1929 r.

Dnia 9 kwietnia ub. r. została zwołana sekcja kult.-ośw., której skład jest następujący: druchny: przewodnicząca Zóltowska-Dąbrowska, sekretarka — Meissnerówna oraz członkinie — Brzeska, Stelmachowska i Żychlińska. Obowiązkiem tej sekcji jest troska o wyszkolenie pod względem oświatowym i obywatelskim druchen, a więc w pierwszym rzędzie staranny dobór wykładów, wysyłanie do gniazd i oddziałów prelegentek oraz dostarczanie materiału odczytowego, czuwanie nad wieczornicami gniazd i t. d. Dzięki staraniom tej sekcji urządziłyśmy p. l. trzydniowy kurs w marcu b. r. dla zarządów gniazd, obesłany bardzo licznym (157 druchen) i pod każdym względem udany.

Co robią gniazda?

Poznań - Lazarz. Miesięczne zebranie odbyło się dnia 8 b. m. w obszernej salce Zw. Kolarzy przy ul. Spokojnej 24. Starym zwyczajem koło lazarskie październikowe zebranie łączy z obchodem kościuszkowskim, który i tym razem wypadł wspaniale. Obrady zajął prezes drh. Ignacy Wawrzyniak. — Druh Phanciszek Borowicz wygłosił bardzo ciekawy odczyt o Kościuszcze, zyskując sobie uznanie wszystkich zgromadzonych. Po referacie wywiązała się dyskusja, w czasie której członkowie zarządu polecali zwiedzenie Lwowa i mieszczącej się tam panoramy racławickiej. Niezależnie od tej dyskusji jeden z zebranych postawił wniosek zebrania dobrowolnych dalków na rzecz budowy lodzi podwodnej p. n. „Odpowiedź Treviranusowi”. Projektowi temu wszyscy przyklasnęli.

W komunikatach zarządu przewodniczący zaznaczył, iż gniazdo zakupiło medal pamiątkowy, wydany z racji dziesiątej rocznicy „Cudu nad Wisłą”. Na wniosek jednego z druchów zebranie uchwaliło zakupić jeszcze drugi medal i dwa inne, wydane z okazji Kongresu Eucharystycznego w Poznaniu. Zakupione cztery medale zostaną ebramowane i zawieszane w lokalu. W dalszym ciągu drh. Wawrzyniak agitował na rzecz budowy ewiczni. Pod koniec przewodniczący przypomniał o mających się odbyć w dniu 19 b. m. tradycyjnych zawodach kościuszkowskich i zawodach wewnętrznych o puhar w dniu 12 b. m. Na wniosek zarządu zebranie uchwaliło 100 zł na zakupienie nagród. (tr.)

OBCHÓD KOŚCIUSZKOWSKI.

Zbąszyn. Z inicjatywy miejscowego gniazda urządzono tradycyjny obchód Kościuszkowski. Uroczystość zajął niezmordowany w pracy społecznej, druh prezes Konieczka. Po jego gorących, a patryjotycznych słowach, rozległy się doskonale wykonane pieśni przez chór działaw szkolnej, pod batutą p. Liczbańskiego. Z kolei wygłosił nauczyciel p. Pomesny referat, w którym uwypatnił wielkie i bohaterkie czyny Kościuszki Sokolstwo wzorując się na cnotach wodza obrało go sobie za patrona, by iść jego wzorem i wszystkie siły poświęcić dla dobra Polski. Sprawnie wykonane popisy gimnastyczne nagrodzono hucznymi oklaskami. Z ubolewaniem stwierdzić należy zupełną obojętność większości tutejszego obywatelstwa, nie biorącego, za wyjątkiem jednostek, żadnego udziału w podobnych obchodach, tak bardzo pożądanym zwłaszcza na naszych kresach. Uroczystość zakończono okrzykiem, wznieśmym przez drh. prezesa na cześć Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta oraz odśpiewaniem „Roty”.

NADZWYCZAJNE ZEBRANIE

Ujście. W Domu Katolickim odbyło się tutaj nadzwyczajne walne zebranie naszego gniazda. Zebranie zajął wiceprezes drh. Paczyński, a głównym punktem był wybór prezesa w miejsce ustępującego drh. Zocha. Powołano większością głosów drh. Jana Łukaszewicza. Uchwalono dalej urządzić w niedzielę 9 listopada zabawę z przedstawieniem teatralnym; odegrać na ma być sztuka „Korsarz Bałtyku”. W dalszym ciągu obradowano nad placeniem składek przez członków orkiestry. Za dzierżawę śpichlerza na przechowanie sprzętów uchwalono płacić p. Rejewskiej 20 zł. Zarząd przyjął nowego członka Jana Tykwe- ra. W wolnych głosach poruszono kil- łatwić w najbliższych dniach.

SPORT

Hokej na trawie

„AZS” — „Berger”. Zawody powyższe odbędą się w niedzielę na boisku San Domingo przy drodze Dębińskiej o godzinie 10½.

Lekka atletyka

Rekordy okręgowe zweryfikował Pozn. OZLA w następujących konkurencjach: kula oburącz: Jasińska (AZS) 18.755 m., bieg 800 m: Kraszewski (Sokół) 2 m. 43 s., bieg 200 m: Biniakowski (Warta) 22.4 s., bieg 5000 m: Miałka (Sokół) 15 m. 59 s., 110 m. pł. Gancarz (Sokół) 16.6 s. (ig).

Pływanie

Dokończenie walnego zebrania POZP odbędzie się w niedzielę o godz. 9.30 w piwnicy ratuszowej.

Piłka nożna

O mistrzostwo kl. B PZOPN grają w niedzielę: o godz. 11: „HCP” i „Liga” na boisku „HCP”; o godz. 15: „Blask” i „Polonia” Poznań w Starolecie, oraz „Olimpia” i „Polonia” Leszno na stadionie miejskim. Związczą ostatnie spotkanie zasługują na specjalną uwagę. Obie drużyny prowadzą obecnie w tabeli rozgrywek. Wynik tego spotkania przyniesie wyjaśnienie, kto zdobyć może pierwsze miejsce.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Poniedziałek, dn. 20 października 1930.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 komunikaty PAT, notowania giełdy pien. i zboż. - towarowej; godzina 17.45 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Wanda Kędziorówna (sopran), Wojciech Mackiewicz (skrzypce), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. 19.00 interludium muzyczne w wyk. p. Erazma Markiewicza (tenor); godz. 19.15 „VII Dzień katolicki w Wielkopolsce” (wygl. ks. kanonik J. Schulz); godz. 19.30 „Świat kobiety” (wygl. p. Sabina Kazanowska); godz. 19.45 „Wojna polsko - bolszewicka” Cz. I. (wygl. por. Jerzy Ciepeliowski); godz. 20.00 „Silva rerum”; godz. 20.15 „Film i kino” (wygl. red. Stefan Werner); godz. 20.30 koncert międzynarodowy via Warszawa; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne; godz. 22.15 „Z nad krawędzi” (wygl. Brat Cezary).
Katowice (409 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 16.15 program dla dzieci (P. R. Warszawa); godz. 16.45 koncert gramofonowy; godz. 20.00 transmisja z Warszawy; godz. 23.00 transmisja odczytu z Krakowa; godz. 23.00 muzyka taneczna (P. R. Warszawa).
Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 16.15 program dla dzieci starszych. Feljton inż. E. Porębskiego „Rozmowa drogi kamieni”; „Katarzyna” Prusa odczyta H. Ładosz; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 odczyt p. t. „Najliczniejsze zwierzęta na świecie” — prof. St. Sumiński; godz. 17.45 transmisja muzyki lekkiej; godz. 19.10 skrzynka pocztowa rolnicza — inż. Czesław Słuchocki. Giełda Rolnicza; godzina 19.55 muzyka gramofonowa; godz. 20.15 „Wśród książek” — przegląd najnowszych wydawnictw — prof. H. Mościcki; godz. 20.30 koncert międzynarodowy z Wiednia; godz. 22.15 muzyka gramofonowa; godz. 23.00 muzyka taneczna z Hotelu Polonia.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:
Na pomnik Serca Jezusowego: W. K. 5 zł; — K. F. z podziękowaniem Bł. Janowi Bosko za otrzymane łaski 10 zł; — Fr. Hoffmann z podziękowaniem za otrzymane łaski 5 zł; — Ewunia Ziętkiewiczówna, Berlin, z podziękowaniem za bractwa 50 zł; — St. F. Poznań 3 zł; — Franciszek i Eugenja Morawscy 10 zł; — Helena R. 20 zł; — M. Br. Poznań 5 zł; — W. P. III rata z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze i pomysłny wynik sprawy 10 zł; — B. M. z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo 5 zł; Kachlicka 3 zł; — Sekcja magazynierów przy Zjednoczeniu Kolejowców Polskich 15 zł; — Urbanowicz 5 zł; — Piotrowski z prośbą o zdrowie 5 zł; — Wincenty Szewczyk 5 zł; — z okazji 25-lecia założenia przedsiębiorstwa M. Putiatycki 100 zł; — Irena Mrozikiewicz, zamiast kwiatów na trumnę 6 p. Ludwika Kapeli 10 zł; — Zofia Jasińska z podziękowaniem za otrzymane zdrowie 10 zł; — S. M. 6 rubli; — razem z poprzednio pokwitow. 2242,65 zł i 6 rubli.

Na ubogich m. Poznania: Z okazji 25-lecia założenia przedsiębiorstwa M. Putiatycki 100 zł; — Pospieszalski zamiast wieńca na trumnę 6 p. Skostakowskiej 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 635,50 zł.

Na chleb św. Antoniego: Z okazji 25-lecia założenia przedsiębiorstwa M. Putiatycki 100 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 122 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Kat. Związek Abstynentów, Koło Jezyce. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 19 bm. o godz. 16.15 na salce parafialnej, ul. Kościelna 4.
— Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego dziel. III Zamek. Celem udziału w pogrzebie druha 6 p. Aleksego Paluszkiewicza zbiórka przed domem prezesa druha Langnera, Pocztowa 20, w niedzielę 19 bm. o godz. 13.45, skąd wymarsz z orkiestrą.
— Sekcja Encharystyczna przy Sodalicii Pań Konfekcyjnych. Nabożeństwo odbędzie się w poniedziałek o godzinie 19.30 w kaplicy sodalicyjnej, poczem zebranie na sali sodalicyjnej.
— Sodalicia Panien Urzędniczek. Zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek i aspirantek odbędzie się w poniedziałek, dnia 20 bm. o godz. 19 min. 30 w Marianum, ul. Szeroka 18.
— Filja Czeladzi Piekarskiej Z. Z. P. Zebranie odbędzie się 22 bm. w lokalu p. Światłowskiego, Podgórna 13 o godz. 15.
— Koło Towarzystwa Rekrutników. Plenarne zebranie odbędzie się we wtorek

21 bm. o godz. 19 w lokalu członka p. Gaworskiego, Nowy Rynek 4. Na porządku obrad ważne sprawy. Prezes Stanisław Gostyński, Długa nr. 3, przyjmuje zgłoszenia.

— Poznańskie Tow. Cyklistów i Mot. Zebranie plenarne odbędzie się 22 bm. o godz. 20 na sali p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8.

— Kat. Tow. Rzemieślników Polskich. Zebranie odbędzie się w poniedziałek, dn. 20 bm. o godzinie 20 na sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad wykład o kasie pośmiertnej, który wygłosi syndyk p. Piotrowski.

— Stow. Młodzieży Polskiej Poznań - Fara. Plenarne zebranie we wtorek, dn. 21 bm. na sali OO. Jezuitów o godz. 19. — Na porządku obrad sprawa wyścigu kolarskiego.

— Koło Seniorów. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 22 bm. o godz. 20 w własnych lokalach przy Alejach Marcinkowskiego 26. Wykład wygłosi p. redaktor A. Piotrowski n. t. „Obywatel a wybory”. Ze względu na aktualność tematu przybycie wszystkich członków pożądana.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— P. Wł. Szaradowski. Depozyt w banku ludowym utracił wartość z powodu dewaluacji marki. Depozyt w Banku M. Poznania (bank ten przelicza na 18% proc. równowartości) przedstawia wartości około 2,80 zł. (K).

— J. K. z Poznania. Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie, Poznań, Wały Zygmunta Starożytności 9. (K)

— P. Dunst. Kartuzy. Ogłoszenia, w których ofiaruje się pożyczki na takich warunkach, należy traktować z ostrożnością. Redakcja, jak to w każdym numerze naszego pisma jest zaznaczone, za ogłoszenia nie bierze odpowiedzialności. W sprawie pożyczki radzimy zgłosić się do któregośkolwiek znanego banku, lub też poszukiwać kapitalisty przez ogłoszenia w gazetach. — Wiadomości w sprawie spadku po Fr. Smentochu nie są nam znane; radzimy zapytać się w wydziale konsularnym Min. Spraw Zagr. w Warszawie. (K)

— Kacinek. Wołomin — miasteczko w pow. radzyńskim, około 20 km. od Warszawy (na prawym brzegu Wisły), liczące około 7000 mieszkańców; wielkie lotnisko, huta szklana. Seksualne — płciowe; rytualne — dotyczące obrządków religijnych. Można adresować: „poste restante”. Do X. Awerego można napisać. (K)

— Stud. electr. Liga Morska i Rzeczna, Poznań, sekr. inż. Białynia w Magistracie. Liga Obrony Powietrznej i Przemysłowej, Poznań, Grobla 15. (K)

— Krotoszyn. W Lyonie Lyon République, Le Louveau Journal, Le Progrès de Lyon; w Marsylii La Dernière Heure, Petit Marseillais, Petit Provençal, Le Sémaphore de Marseille, Le Soleil de Marseille. (K)

— I. M. Kam. Właściciel domu nie potrzebuje zgodzić się na zmianę lokatora. W pewnych, wyjątkowych warunkach, może udzielić zgody Urząd Rozjemczy dla spraw najmu. W danym wypadku uważamy to za mało prawdopodobne. O ile gospodarz zgodził się na potrącanie

OMEGA

ZEGAREK NA CAŁE ŻYCIE.

inwestycji z czynszu, to może Pan potrącać, obojętnie, czy umowa nastąpiła pisemnie, czy ustnie. Co do kotliny, to o ile istnieje w domu pralnia, niema Pan żadnych środków. W przeciwnym razie mógłby Pan domagać się przywrócenia stanu poprzedniego ew. nawet w drodze tymczasowego zarządzenia sądowego. (aK)

— P. Marja Nowakowska. Ponieważ była Pani pasażerką autobusu, więc sytuacja jest dość trudna. Za poniesione przez Panią szkody odpowiada właściciel autobusu, o ile szofer jego dopuścił się niedbalstwa. Nie znamy przebiegu wypadku, więc nie możemy powiedzieć, jak dalece sprawa Pani ma widoki powodzenia. Niech Pani w każdym razie poradzi się adwokata, a równocześnie zapyta się na policji, czy przeciw szoferowi wdrożono postępowanie karne. Ew. mogłaby Pani stamtąd uzyskać materiał do procesu, lub też przyłączyć się wprost do procesu karnego w drodze powództwa cywilnego. O ile Pani niema pieniędzy na adwokata, niech Pani wnieśnie o prawo ubogich (wniosek do sądu, poparty atestem ubóstwa z gminy). (aK)

— Ciężkie życie. Mebli sublokatorów zabierać nie można, również nie można prowadzić co do nich egzekucji. Niech Pani spowoduje sublokatorów, aby wnieśli skargę interwencyjną. Niech skargę tę wniosą w sekretariacie sądu do protokołu sekretarza sądowego, gdzie otrzymają szczegółowe dalsze informacje. (aK)

— Okulak. Akta personalne są dokumentami prywatnymi, o ile chodzi o przedsiębiorstwa prywatne, a dokumentami tajnymi w urzędach państwowych i samorządowych. Ani w jednym ani w drugim wypadku niema możliwości uzyskania wglądu do tych akt w drodze przymusu prawnego. (aK)

— W. D. Zaniemyśl. 1. Wystarczy dowód, że w danej uczelni złożono odpowiedni wniosek i kandydat został dopuszczony do egzaminu konkursowego. — 2. Sprawę załatwi konsulat miejscowy polski. — 3. Na wizę tranzytową nie trzeba osobnej wizy pobytowej. (aK)

W środę, dnia 15 października r. b. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po ciężkich cierpieniach, spowodowanych nieszczęśliwym wypadkiem w Zakopanem, 6 p.

Jan Nepomucen Remlein

współwłaśc. f-y „Drutownia - Poznań”.

W przedwczesnie Zmarłym straciliśmy Szefa o nawskroś szlachetnym charakterze i niezwykle sumiennego usposobienia.

Zmarły pozostawił głęboki żal i wdzięczną pamięć w naszych sercach.

Personel biurowy f-y „Drutownia - Poznań”

Specjalna fabryka kompl. płotów i siatek drucianych.

Pw 5 930-42.200

Po pracowitym żywocie zasnął w Panu dnia 18 października 1930 r., o godz. 2.30 rano, po długich i ciężkich cierpieniach, nasz kochający i troskliwy ojciec, teść, dziadek, wuj i szwagier, 6 p.

Wilhelm Beyer

restaurator

w 72 roku życia.

W imieniu wszystkich pozostałych

bolesną stratą dotknięte
dzieci.

Poznań, dnia 18 października 1930 r.
ul. Podgórna 4.

Berlin-Schwibuss, Breslau, Chemnitz, Schlochau.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 21 b. m., o godz. 3 po południu, z kosztnej cmentarza św. Pawła przy ul. Grunwaldzkiej. zw 26 142

KUPNO OKAZYJNE

kabriolet sportowy 4-osobowy

„Stoewer” 8 typ Gigant 80 K. M.

jak nowy z pełną gwarancją fabryczną o specjalnie pięknych liniach za bardzo korzystną cenę i na dogodnych warunkach spłaty na sprzedaż.

„POLMOTOR” HENRYK LINKE i S-ka

Generalne przedstawicielstwo samochodów

POZNAN, ul. Zwierzyniecka nr. 8. Telefon 69-77

Wszelkie modne artykuły damskie i dziecięce na sezon zimowy bardzo korzystnie nabyć można

WIZA i MAŁUSZEK

Poznań, ul. Nowa 6. Tel. 31-52

Oto kilka przykładów:

Sweterki dziecięce już od zł 4,50

Sukienki dziecięce czysta wełna 10,75

Swetry damskie 24,—

„ ” „ ” „ ” 37,50

Damskie bluzki więzione czysta wełna „ ” 16,50

Mundurki szkolne w wielkim wyborze.

W środę, dnia 15 października 1930 roku zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po ciężkich cierpieniach spowodowanych tragicznym wypadkiem w Zakopanem, mój najdroższy syn, nasz najukochańszy braciszek, szwagier, wuj i stryj, ś. p.

Jan Nepomucen Remlein

Przemysławiec, współwłaśc. firmy „Drutownia - Poznań” — Oficer rezerwy i b. powstaniec Wlkp. przeżywszy lat 34. Pożegnanie zwłok i eksportacja odbędzie się w Poznaniu w niedzielę, dnia 19 października o godzinie 15,15 z Zakładu św. Józefa na stary cmentarz św. Jana.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się nazajutrz t. j. w poniedziałek, 20 października, o godzinie 9 w kościele O. O. Zmartwychwstańców na Wildzie.

Pw 5927/8-42,201/2

W nieutulonym żalu i ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, Rataje, Sao-Matheus (Brazylja).

matka i rodzeństwo.

W czwartek, dnia 16 października o godz. 5 po południu zasnęła w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, zasłona Sakramentami św., w 39 roku życia, moja najdroższa i najtroskliwsza matka i nasza najukochańsza siostra, ś. p.

Marja z Powalowskich Budzińska

Dziecko Marji.

O czym donoszą

Strzelno, dnia 17 października 1930 roku.

Wprowadzenie zwłok z domu żałoby do kościoła, odbędzie się w niedzielę, dnia 19 b. m. o godz. 5 po południu.

W poniedziałek o godz. 9 rano nabożeństwo żałobne i spuszczenie zwłok do grobu.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

dw 1850

w ciężkim smutku pogrążeni
syn i rodzina.

W środę, dnia 15 października r. b., zmarł w Zakopanem, niespodziewanie w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po ciężkich, cierpliwie znoszonych cierpieniach, ś. p.

Jan Nepomucen Remlein

współwłaśc. fy „Drutownia - Poznań”.

W Zmarłym przedwcześnie straciliśmy Szefa, o niezwykłych zaletach charakteru!

Cześć Jego Pamięci!

Personel techniczny

fy „Drutownia — Poznań”.
Fabryka płotów i siatek drucianych.

Pw 5929-42,199

Dnia 17 b. m. zasnęła w Bogu po krótkich lecz bardzo ciężkich cierpieniach, namaszczone Olejami św., nasza najdroższa matka, kochana babcia, ciocia, kuzynka i teściowa, ś. p.

z Marczyńskich

Marja Hojnacka

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 20 b. m., o godz. 4 po południu, z kaplicy św. Józefa na cmentarz Farny.

W nieutulonym żalu i smutku pogrążeni

zw 26117

Poznań, W. Garbary 33.

córki i rodzina.

Kazimierz Gustowski

obywatel ziemski

zmarł w Poznaniu dnia 16 października 1930 r., opatrzony Sakramentami św., przeżywszy lat 87. Nabożeństwo żałobne i pochowanie zwłok w grobach rodzinnych odbędzie się w Słupcy we wtorek, dnia 21 października r. b., o godz. 10 rano.

Na smutne te obrzędy zapraszają Krewnych i Przyjaciół

w smutku pogrążeni

rodzeństwo i rodzina.

Piotrowice, dnia 18. 10. 1930.

zw 26 116

Za tak liczne dowody współczucia i oddanie ostatniej przysługi naszemu kochanemu ojcu, ś. p.

Ludwikowi Kapeli

składamy niniejszem Przewielebnemu Duchowieństwu, Sokolstwu, Kołu Śpiewackiemu Polskiemu, wszystkim Przyjaciółom i Znajomym nasze najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Bolesławostwo Kapelowie
Stanisławostwo Milachowscy
Marjanostwo Kapelowie.

nw 4518

W sobotę, dnia 18 października 1930 r., o godz. 0.30 w nocny zasnął w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, babka i prababka, ś. p.

Franciszka z Kotlińskich Lisiecka

w 79 roku życia. Pogrzeb i nabożeństwo żałobne odbędzie się we wtorek, dnia 21 października, o godzinie 10-tej w Gąsawie, pow. żniński.

W ciężkim smutku pogrążeni

dw 1854 **mąż, dzieci, wnuki i prawnuki.**

Gąsawa, Rogowo, Żnin, Bydgoszcz, Czersk Pom., 18. X. 1930.

Dnia 17 października 1930 r. po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, zasnął w Panu nasza najukochańsza jedyna córka, żona i siostra, ś. p.

z Koniecznych Marja Antosiewiczowa

Adeptka Sztuki Zdobniczej

przeżywszy lat 24. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 21 b. m., o godz. 3 po poł., z domu żałoby Poznań-Główna, ul. Wrzesińska 3-a.

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 26 122 **rodzice, mąż i brat.**

Września, Polajewo, Ilowice, Ludomy,
Poznań, Warszawa, Łomża, Strzałkowo,

W piątek, dnia 17 bm., o godz. 12 w południe zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., przeżywszy lat 92, najdroższy ojciec i dziadek, ś. p.

Józef Karliński

o czem donoszą Krewnym i Znajomym
w ciężkim smutku pogrążeni
dzieci, wnuki i prawnuki.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 22 b. m., o godz. 10.30 przed poł., na cmentarz parafialny w Polajewie.

Powózki oczekiwać będą we wtorek wieczór o godz. 10.30 i w środę rano o godz. 9.30.

Krosin, 17 października 1930 r. zw 26 145

W czwartek, 16 października 1930 r., zmarł członek nasz, ś. p.

Aleksy Paluszkiewicz.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 19 b. m., o godzinie 14.30 z zakładu św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej.

Poznańskie Tow. Pływaków w Poznaniu T. z.

zw 26 125

Wróciłem

Dr. Wróblewski

Matejki 55, I.

9—10, 3—6

dw 1839

Wróciłem

Dr. Pomorski

Specjalista w chir. gji i chorobach kobiecych

pl. Świętokrzyski 4

11,30—1, 3—4

dw 17714

Józef Maciejewski, dentysta

przyjmuje znoma osobiście

tylko ul. Słowackiego 4/6, tel. 61-94

dla p.p. arządników dogodne warunki. zw 24 144

Od 35 lat dobrze zaprowa-
dowany

skład blawatów

i tow. trykotażowych

w pryncypalnym miejscu miasta Poznania, jest do sprzedania, lub do zamiany na dom czynszowy. Oferty tylko poważnych reflektantów uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zw 26124

Orzechy włoskie

17 złotych, pięciokilowe woreczki franco zaliczka wysyła Sz. Horowitz. Zaleszczyki. zw 26 134

„Atlantic“

Restauracja i Dancing
Poznań, Stary Rynek 80/82.

Bardzo niższe ceny!

Całą noc otwarte!

HURT

Jesienno-Zimowe Płaszcz Damskie

poleca skromne, wykwintne gotowe, wykonuje miarowe najtaniej

Józef Szuster, Poznań
Stary Rynek 76, I. piętro
naprzeciw odwachu.

◆ Daje na raty na asygnaty „Kredytu“ ◆

DETAL

zw 26126

Okazja.

Fabryka guzików do konfekcji w Poznaniu, nowoczesnie urządzona do sprzedania. Zbyt i zysk wielki. Fachowość nie konieczna. Cena 18 tys. złotych. Zgłoszenia „Roma“, Poznań, Stawna 6

zw 26129

Place budowlane

między Bukowską a Marcelińską. Działki wielkości od 800-1300 m² po różnych cenach. Na niektórych działkach znajdują się drzewa i krzewy owocowe. Zgłoszenia: Matejki 60, II. lewo, godz. 14-17

Pw 5917-42.193

MEBLE

stylowe i solidne po niższych cenach — jadalnie od 1450 zł sypialnie polerowane od 2500 zł — poleca tylko w fabryce

J. WĘCŁAWSKI

ul. św. Rocha 3 (Miasteczko) - Składu w mieście nie posiadam.

zw 26119

POGOTOWIE KRAWIECKIE! Nr. 11-14

Dzwoń Nr. 11-14 a w kilka minut zjawi się goniec, zabiera twoją garderobę damską lub męską i w przeciągu 30 minut przynosi ją z powrotem oczyszczoną, odświeżoną i wyprasowaną i to wszystko za zł 2,50

Pw 5911-57.865

Przyjmujemy wszelkie reparacje w zakres krawiectwa wchodzące.

Hallo Radjo

Hallo Radjo

„ELEKTROVOX“

Inż. J. Rutkowski

Poznań, Półwiejska 30 (naprzeciw ul. Kwiatowej), telef. 58-30

Radjoodbier-
niki sieciowe „PHILIPS“ Dogodne
warunki „HALLOVOX“ Odbiorniki nowoczesne
znane z selektywności.

„BALTA“ anodówki NAJTRWAŁSZE zawsze świeże
na składzie.

Przebudowy - modernizacje - elektryfikacje odbiorników.
RADIOSPRZĘT BAJECZNIE NISKIE CENY.

Bogato ilustrowane katalogi bezpłatnie.

Bogato ilustrowane katalogi bezpłatnie.

Wydzierżawie duży skład

w centrum miasta Gniezna, po byłym Domu Towarowym, 10 okien wystawowych parter I. II i obszerne mieszkanie. Lokal nadaje się na każde przedsiębiorstwo handlowe względnie przemysłowe.

S. GAWAŁKIEWICZ

Gniezno, ul. Chrobrego nr. 5.

nw 4529

TYLKO

Lakiery Emalje Farby

marki

„SMOK“

sa najlepsze i najtrwalsze.
Kto „Smokiem“ maluje.
Nigdy nie żałuje.

zw 26 140

PIERZE PUCH POŚCIELE

Parowa czyszczalnia
pierz i puchu
W. Z. A. K. Poznań
KRONICKA 11. TEL. 3771

Pw 4906-38.29

Miedziany aparat

do destylowania

100 litrów pojemności, z kotłem o niskim ciśnieniu, na sprężad. Oferty do eksp. Kurjera pod dw 26089

Ostrzeżenie!

Niniejszem podaje do laskawej wiadomości że moja współniczka p. Zdzisława Piłcienniczakowa zamieszkała ul. Fr. Ratajczaka 11, u p. Kozłowskich wzgl. Strumykowa 1. wystąpiła z naszej spółki prowadzonej pod firmą: Mechaniczny Zakład Szybkiego Zelowania i Wytwórnia Obawia „Record“, przy ulicy Młynnej 10 i filii przy ulicy Małeckiego 28, z dniem 12 października 1930, wobec czego odtąd jestem jedyną właścicielką tegoż przedsiębiorstwa i będę uznawała jedynie przeze mnie zawarte transakcje. zw 26 137

Właścicielka firmy „Record“
Gerda Linkowa

Kto szuka kupna rzeczywiście okazynego winien przede wszystkim obejrzeć nasze

Samochody używane

Polecamy specjalnie:

Minerva	8/40	KM.	4 osob.	kryta
Minerva	13/55	„	6	Cabriolet
Chenard Walcker	6/30	„	6	otwarty
Austro-Daimler	17/60	„	6	otwarty
Austro-Daimler	10/40	„	4	otwarty
Fiat Mod. 509	4/20	„	4	otwarty
Fiat „ 509	4/20	„	4	Landaulet
Fiat „ 503	6/30	„	4	otwarty
Fiat „ 503	6/30	„	6	Coupe
Fiat „ 507	9/31	„	6	Coupe
Fiat „ 520	9/45	„	4	otwarty
Fiat „ 520	9/45	„	4	kryty
Opel	10/40	„	6	kryty
Opel	12/50	„	6	kryty
Overland-Whippet	10/40	„	4	kryty
Chevrolet 4-cyl.	„	„	4	kryty
Peugeot	6/30	„	4	kryty

i wiele innych na wyjątkowo korzystnych warunkach zapłaty

„BRZESKIAUTO“ Sp. Akc.

Poznań, Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65

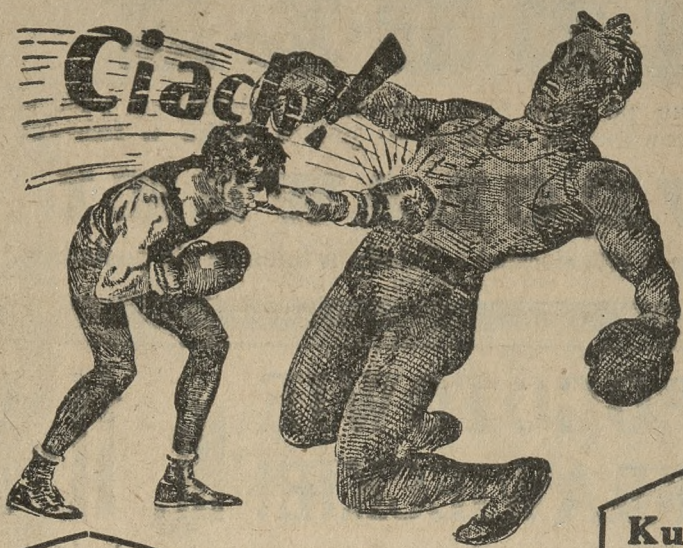
Wystawiamy na Targach używanych samochodów 12 — 19 X. na terenach P. W. K.

Pw 5932-12.2.9

BROWAR

dobrze prosperujący, w pełnym biegu w Wielkopolsce, z powodu choroby właściciela do sprzedania. Oferty listowne tylko solidnych reflektantów nadsyłać do Biura Ogłoszeń „Par“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod „Browar“ nr. 42,184

Pw 5900-42.184

Knockout'em pokonaliśmy CIĘŻKĄ SYTUACJĘ

przeciwstawiając się PRAWDZIWIE NISKIEMI CENAMI — pierwszorzędnym towarów

Płaszcze męskie prima veloury, najnowsze fasony, piękne kolory od 55,— zł
 Płaszcze sportowe, kołnierze prawdziwy opos całe na watinie od 75,— zł
 Ubrania męskie — bielska czesanka, cudne wymarzone kolory od 65,— zł
 Futra sportowe oraz spacerowe — Kurtki na barankach — Jupy — Spodnie.
 Zatem choć z małą sumą w kieszeni wszyscy do firmy

TANIE ŹRÓDŁO

Edward Michaelis

POZNAŃ UL. WROCŁAWSKA 22 TEL. 22-11

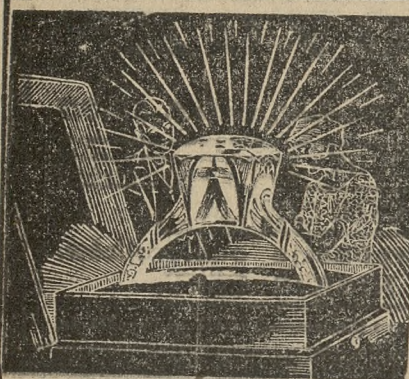
Uwaga:

Prosimy dokładnie zważać na wejście do naszego magazynu
 drugi skład od narożnika pl. św. Krzyskiego po lewej !!!

Olbrzymia
ilość
różnych
SPODNI

Dla Panów Szoferów
ubrania kortowe
52,— zł

Kurtki
skórzane
prima Nappa
tylko
95,— zł

SZUKALI się
w KORCU MAKU
i ZNALEZLI się!
Zona jest zawsze
przeznaczona!

Po pierścion-
ki zaręczynowe
przyjdźcie do fir-
my znanej i zau-
fanej od roku 1899

Wielki wybór, fachowa obsługa.

Pw 5895-42,48

W. MAYER właśc. L. Nalaskowski UL. NOWA 11

Parisiennediplômée
leçons de français
grammaire conversation littérature
préparation au baccalauréat

prix modérés

zw 25940

Ogrodowa 12, au fond de la cour, II étage à droite.

Biurowy administracyjny i parcelacyjny

Poznań, św. Marcin 52/53, tel. 28-13

poleca

kilka wartościowych majątków ziemskich.

dw 1894

Pomocnik handlowy

branży żelaza, wolny od wojskowości, dobry ekspedjent,
 obeznany dobrze w branży żelaznej technicznej szuka po-
 sady ekspedjenta, magazyniera etc. zaraz lub później. Zgło-
 szenia Kurjer Poznański pod zw 26120

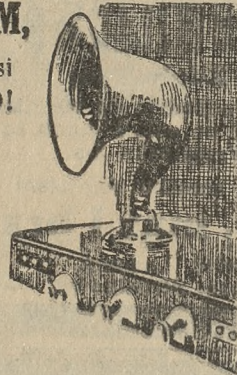
W rodzinie RADOŚĆ!

Jesteśmy ludźmi i w najbardziej
 kochającym się małżeństwie zda-
 rzają się NIEPOROZUMIENIA.—

PRZYBYSZEM,
 który godzi i wnosi
 radość jest RADJO!

TRUDNO POMYSLEĆ!

że przecież znajdują się
 jeszcze ludzie i domy,
 w których niema radja!

Odbiorniki
 poleca specjalnie:

POZNANSKIE WZARZYSTWO TELEFONOW

obecnie TYLKO
 przy ul. Piekary 16/17
 (Pasaż Apollo).

Pw 5896-42,28

Pan profesor rzekł:
OD KASZLU
 jedyne cukierki

Malto

dw 1718

Drzewo

tolarskie, budulcowe i użyt-
 kowe oraz zamówienia podług
 listy: kantówki, belki, łaty,
 podłogi i t. d. dostarcza przy
 dogodnych warunkach zapłaty

Tartak Parowy w Sierakowie

J. Domeracki
 składnica w Poznaniu
 ul. Wały Jagiello 4/6.
 Pw 1898-11,58

Dekorator

z praktyką, który wrócił obec-
 nie ze szkoły dekoracyjnej
 z Berlina, poszukuje posady
 od 15. bm., względnie od
 1. 11. Łaskawe zgłoszenia
 proszę skierować do Kurjera
 Poznańskiego pod zw 26072

Tanio! **Bardzo tanio!** Tanio!

Poleca na sezon **jesiennie-zimowy**

Pończochy, rękawiczki, swetry, czapki, szale, pantalone, kom-
 binacje, staniki, trykoty, koszule, getry itp. — krawaty,
 kalesony, kamizelki, skarpety, rękawiczki etc.

Wszystkie artykuły w pięknych kolorach i olbrzymim wyborze.

Jan Okopinski, Poznań, Pocztowa 1, telefon 34-64.

Zwracam uwagę na okna wystawowe.

Pw 5807-39,228

Gustaw Weese, Toruń
 fabryka czekolady.

Jagódkie
 Pałacowe
 Kolibry

TRZY NOWE CZEKOLADY

JAKOŚĆ : OPAKOWANIE
 SZCZYTEM DOSKONAŁOŚCI

DIANA

światowej sławy francuska z mentolem
(prawdziwy Franzbranntwein)

Jak starzec wyśmiewa śmierć używając prawdziwą wódkę francuską DIANA. Prawdziwa wódka francuska DIANA przedłuża życie człowiekowi i działa uzdrawiająco przy bólach reumatycznych, nerwowych, wyczerpaniu fizycznym i umysłowym. Wódka francuska DIANA jest nieodzownym środkiem wzmacniającym dla każdego, a w szczególności dla turystów, sportowców, automobilistów, wójtów, kelnerów po całodziennych lub nocnych pracach wzmacnia mięśnie i nie odczuwa się zmęczenia, oraz dla rolników, górników i rekonwalescentów.

Wszędzie do nabycia.

Cena małej flaszki 1,50, średniej 3,70, dużej 9,— złotych.

Wystrzeżać się bezwartościowych próbek.

DIANA Tow. Handl. Przem. Sp. Akc. w Budapeszcie.

Główny skład wysyłkowy na Polskę

Perfumerie Neige de Fleurs wł. Wilhelm Seifert,

Lwów, Zybkiewicza 9. Pw 5951-72.146

Zdolni zastępcy kaucjonowani poszukiwani.

Kto ma używać mleczno słodkie płatki owsiane EXTRA
Każdy kto chce długo żyć **Każdy**

pracujący ciężko, umysłowo lub fizycznie, pragnący przy tem pozostać świeży. Każdy nerwowo osłabiony, chory na żołądek, kiszki, płuca, oraz blade młode dziewczęta i chorobliwie osłabione kobiety. Każda kobieta, chcąca pozostać młodą i piękną, gdyż „EXTRA” płatki owsiane zawierają dużo witamin, które przeciwdziałają wczesnemu starzeniu się. Ktoś o tem powątpiewał, — niech zapyta swego lekarza.

Fabryka Płatków Owsianych Krotoszyn
Pw 4691-33.135

PRZESŁAĆ DO WYBORU ZA REFERENCJAMI

B. SCHULTZ
TELEFON POZNAŃ GWARNA 1513
ROK ZAŁOŻ. 1840

NAJWIEKSZY SPECJALNY DOM
PIERWSZORZĘDNYCH
**TOWARÓW
FUTRZANYCH**

WYKONANIE PODŁUG MIARY
WE WŁASNYCH PRACOWNIACH

Zakup towarów futrzanych jest rzeczą
zaufania. Mój od przeszło 85 lat istnie-
jący specjalny interes daje gwaran-
cję za fachowe, solidne wyko-
nanie i nieskazitelny
zdrowy materiał.

MODERNIZACJE NA ŻYCZENIE.

W 3394

Nadszedł zwiastun znikającej zimy, przez wiatry, prochy i wilgoć roznoszony

KATAR NOSA KRTANI i CHRYPKA
Pamiętajcie, że PINOMETHYL znany powszechnie stosowany przy katarze, nosie, krtani i chrypcie, chroni i usuwa następstwa tegoż. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. Pw 5439-41.62
Reprezentacja na Woj. Poznańskie i Pomorskie
Roman Kurczewski, Poznań, Chelmońskiego 9.

DRZEWKA OWOCOWE
krzewy ozdobne, róże krzaczaste i pnące, morele, brzoskwinie, agresty i porzeczki piętne oraz krzaczaste, pigwy i winorośla polecają dw 1832
A. J. JESKE, Szkołki Drzew — Jelonek poczta Złotniki k/Poznań. — Tel. 3.
Cenniki na żądanie.
Doręcz do naszych szkółek autobusami z Poznania, plac Prezydenta Drwęskiego w kierunku Obornik.

Pół roku temu wypuściliśmy czekoladę „Mascotte”.

Potężne ilości sprzedanej do tego czasu czekolady „MASCOTTE” świadczą najlepiej, że w reklamie, nie obiecywa-
liśmy za wiele. Czekoladę „MASCOTTE” jedzą dzisiaj najwybredniejsi smakosze i są nią zachwyceni.

Obecnie wypuściliśmy na rynek nową czekoladę pod nazwą

„OMEGA”

tabl. ca 100 gr. — cena zł 1,30.

Czekoladę

„OMEGA”

nabyć już można prawie w każ-
dym składzie.

Nasza nowa czekolada

„OMEGA”

tabl. 100 gr. — cena zł 1,30
jest niemniej doskonałą i stoi
poza wszelką konkurencją. —
Tak twierdzą wszyscy, którzy
już ją kupowali. — A jest ich
tysiące.

„OMEGA”

tabl. ca 100 gr. — cena zł 1,30
jest zbliżoną do czekolady typu
„LINDTA”, a zatem więcej
wytrawna niż „MASCOTTE”.
Zalecamy wszystkim, którzy
chętnie jadają czekoladę wy-
trawną a la „Lindt” by w przy-
szłości kupowali wyłącznie cze-
koladę wytrawną Pw 5625-41.51

„OMEGA”

GOPLANA

S. A.

Fabryka Czekolady
Poznań.

CAŁKOWITA WYPRZEDAŻ OBUWIA

po niebywale niskich cenach (z powodu likwidacji) korzystaj z okazji, spiesz się z zakupem

J. SKRZYPCZAK, Poznań,
Stary Rynek 53. ZW 26115

OSZCZĘDNE PANIE

wiedzą DOBRZE,

że naprawdę jesteśmy NAJ-
TANSI w Poznaniu!

ROBÓTKI RĘCZNE

Serwetki tabletowe 0,50, 0,35 i 0,15 g.
na stoliki nocne . . . zł 0,95
55x55 cm . . . zł 1,95
70x70 „ . . . zł 2,25
90x90 „ . . . zł 2,95
Narożniki do poduszek . . . zł 0,95
Saszetki do chustek . . . zł 0,95
Chusteczki . . . zł 0,65
Poduszki białe . . . zł 1,75
szare płótno 3,75 i 3,50
Garaitur na umywalkę . . . zł 2,25
Biegacze 40x155 cm . . . zł 2,50
Ręczniki białe . . . zł 3,75
Zabki do szaf i metr 0,60 i 0,50

dw 1948

garnitury kuchenne w wielkim wyborze poleca

Marjan Dobrowolski i S-ka

właśc. Marjan Dobrowolski

POZNAN

UL. POCZTOWA 4.

Mechaniczna
fabryka szrotek i pendzi

Bernard Murawski
Główny Inżynier i Dyrektor

ROK 1859
ROK 1920

Rawicz
Wojew. Poznański

Pw 4727-15.126

Baczność!

Ceny moje na wszelkie gatunki sera
znacznie obniżyłem!

Proszę zająć najnowszy cennik z cenami bez-
konkurencyjnymi na:

la złotozłoty ser harszeński, okrągły i długi,
la najlepiej pielęgnowany ser szwajcarski,
la ser tyński, wszędzie znany jako najlepszy
w zielonym staniolu,
ser w bloczkach i pudełkach „Alpa” i „Tilsa”,
la pełnotłusty ser edamski, Pw 5692-41.28
wszelkie gatunki sera miękkiego „Badejunge”.

Wielkopolska Fabryka Sera

Poznań, św. Roch 9.

Hurtowa sprzedaż także w moim
składzie masła

„Monopol”, ul. Wielka 18.

Telefon 28-18.

W większym mieście powiatowym
może się osiedlić z powodzeniem

drukarz fachowiec

i wydawca pisma, życzliwie wspierany
przez społeczeństwo. Drukarze przed-
siębiorczy z małym kapitałem niech
się zgłoszą pod zw 26 084 do Kurjera
Poznańskiego.

Prace techn. dentystyczne

przyjmuje w dom długoletni samodzielny den-
tysta. Zgłoszenia do Kurjera pod zw 26 118

„Szlachetne zdrowie, nikt się nie dowie jako smakujesz, — aż się zepsujesz”.

Jesteśmy pokoleniem osłabionem przeżyciami strasznej wojny światowej, dlatego musimy więcej dbać o swoje zdrowie! Musimy umieć połączyć **ELEGANCJĘ** z ciepłym **KOŻUCHEM**! Wiatrem podszyli, zawędrujemy do łóżka!

PRZYJDZIE WIEC ZARAZ

do naszych bogato zaopatrzonych magazynów i kupcie to, czego potrzebujecie! Nasze **NAJNIŻSZE CENY** za **DOBRE TOWARY**, znane są w całej Polsce!

JEST CORAZ ZIMNIEJ zwlekać nie można!

POLECAMY

PALTA zimowe, **UBRANIA** wizytowe, sportowe wieczorowe, **BURKI** do podróży, **KURTKI** na ciepłych podszewkach i futrzane. — **KILKASET FUTER** spacerowych od 175,—zł. **KOŻUCHY SZOFERSKIE**.

FUTRA spacerowe i do podróży
Specjalność: **MODERNIZOWANIE** i **POSZYCIE** futer męskich.

DZIAŁ MIAROWY
pod kierownictwem mistrzów krawiectwa, daje **GWARANCJĘ** pierwszorzędного wykonania.

MATERJAŁY z METRA
największych fabryk krajowych eksportujących swoje wyroby zagranicę — po **CENACH** najoniższych!

EDMUND RYCHTER

1-szy magazyn **Ratajczaka 2**
Wykwintna odzież męska
2-gi magazyn **Wrocławska 14**
Pierwszorzędna garderoba
3-ci magazyn **Wrocławska 15**
Odzież popularna

DLA pp. **URZĘDNIKÓW** zrzeszonych w Tow. „Kredyt” dostarczamy nasze towary **BEZ WPŁATY!**

Paul Desurmont, Moiffe & Co., Łódź
Przedst. **EDMUND SZULC**, Poznań, ul. Wielka 26
UWAGA! WYSTRZEGAJCIE SIĘ PODROBIONEJ PRZEDZY

Drzewka owocowe, krzewy ozdobne
różę wysokopienne i krzaczaste

w najnowszych odmianach po cenach bezkonkurencyjnych poleca
Bolesław Anders, Zakłady Ogrodnicze,
Poznań, ul. św. Wawrzyńca 34a.

FACHOWIEC

z długoletnią praktyką, obeznany dokładnie z działem ubezpieczeń od wypadków, odpowiedzialności cywilnej i auto-casco, poszukiwany na

KIEROWNIKA

Zupełna dyskrecja zapewniona. Oferty pod „Warszawa” kierować do Tow. Reklamy Międzynarodowej, Sp. z o. o. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124. Tp 509

Młody zbożowiec

z paroletnią praktyką, władający językiem niemieckim, potrzebny zaraz do przedsiębiorstwa zbożowego. Zgłoszenia z odpisami świadectw oraz podaniem referencji pod „Zbożowiec” do „Par”, Bydgoszcz, ulica Dworcowa nr. 72.
Pw 5 857-63,676

STENOTYPISTKA

polsko - niemiecka

i książkowa samodzielna

potrzebne do dużego przedsiębiorstwa handlowego, w Poznaniu.

Reflektuje się tylko na siły rutynowane. Oferty do Kurjera Pozn. pod dw 1841

MEBLE

w olbrzymim wyborze po cenach zniżonych poleca

A. BARANOWSKI, POZNAŃ,
ulica Podgórna 13. Pw 4702-84,45

COGNAC BISQUIT DUBOUCHE

FIRANKI

STORY

KAPY

PLEDY-KOCE

10%

Aby Szan. Klienteli ułatwić upiększenie mieszkania urządzam

Nadzwyczajną Sprzedaż Firan i Dywanów

10%

za gotówkę

B. GŁOWACKI - Poznań, St. Rynek 97

za gotówkę

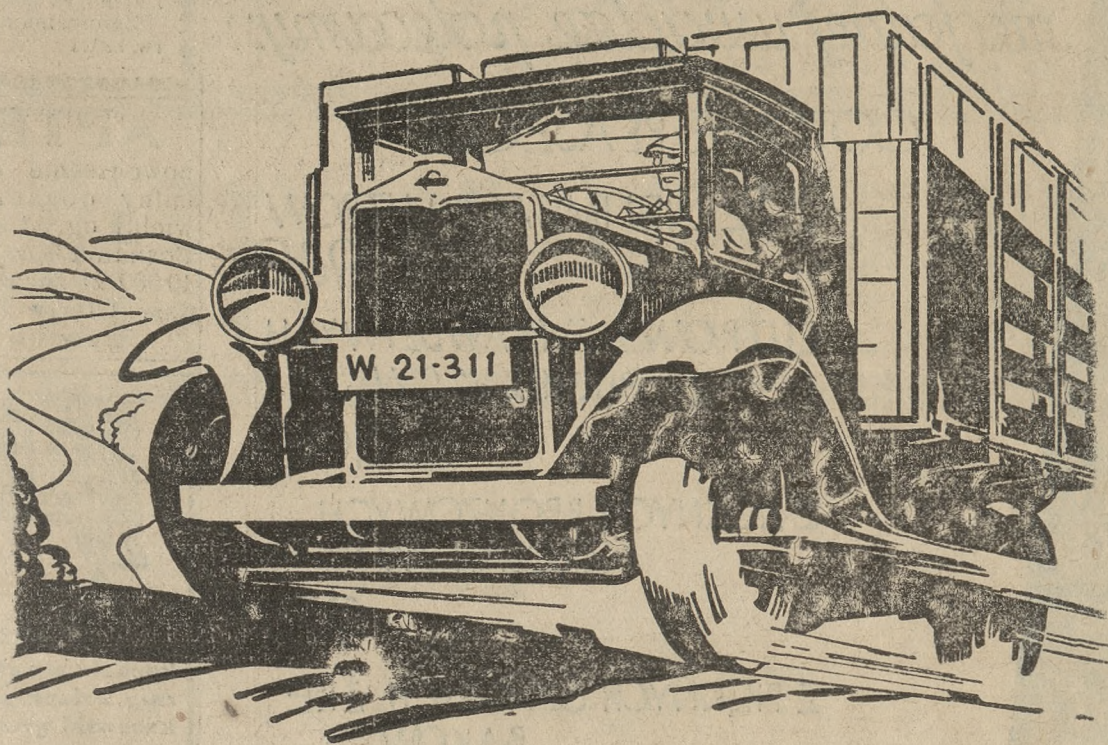
Pw 5407-42, 167

SERWETY

NARZUTKI

CHODNIKI

DYWANY

**Najniższa cena ciężarówek
w historii Chevroleta.**

Cena obecnego modelu została radykalnie niższa. Już za zł. 8.550 możesz nabyć wielkie 1 3/4 tonowe podwozie, z tem samem wyposażeniem i tej samej gwarantowanej jakości, jakie posiadają tysiące podobnych podwozi Chevroletów, będących na usługach polskiego przemysłu i komunikacji. Tylko ograniczona ilość wozów po tej cenie.

Zł. 8.550

za 1 3/4 ton. podwozie z oponami 30x5. Zł. 9.000 za 1 3/4 ton. podwozie z oponami wzmocnionymi: 32x6. Ceny loco fabryka Warszawa.

**CIEŻARÓWKA
CHEVROLET 6
WYRÓB GENERAL MOTORS**

Wyłączne przedstawicielstwo na Poznań i okolice:

BRZESKIAUTO Sp. Akc. Poznań

ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.

Najstarsze przedsiębiorstwo branży samochodowej w Polsce zał. 1894 roku.

Wszelkie

**DRZEWA OWOCOWE
KRZEWY OZDOBNIE**

poleca

znany zakład ogrodniczy
J. MARCINIEC

POZNAŃ-STAROLEKA

(tuż przy st. kolejowej). Telefon 26-26.

Zamówienia przyjmuje również skład nasion J. Marciniak i Synowie, ul. Pocztowa 29, telefon 32-02. dw 1852

WIELKI CZAS

pomyśleć o zabezpieczeniu dachów przed słońcem, jesienią i śniegami. Wszelkie naprawy dachów papowych, cynkowych i innych, pokrywanie nowych dachów, zakładanie rynien i t. p. uskutecznia fachowo na dogodnych warunkach spłaty i przy udzieleniu odpowiedniej gwarancji.

Ignacy Mandowski

mistrz blacharsko-dekarski

Poznań - Grobla 3

Przemysł Polski Pokrywania Dachów

Rok założenia 1907.

Pw 5223-57, 370

Telefon 34-69.

Szczęście i dobrobyt przez

LOSY I. kl. 22 Polskiej Państwowej Loterii Klasowej

Główna wygrana: **1000 000 zł**

oprócz tego 23 premii i wygranych po zł 400 000, 200 000, 100 000, 75 000

itd., ogólnie 105 000 wygranych na

32 000 000 zł

Ciągnięcie już dnia 18 i 20 listopada 1930.

1/4 losu 10,— 1/2 losu 20,— 1/1 losu 40,—

Kolektury mo e — dzięki wyjątkowemu szczęściu — cieszą się w całej Polsce nadzwyczajnem powodzeniem więc kup natychmiast los szczęścia do I. klasy 22 Polskiej Państw. Lot. Klas. w najszczęśliwszej kolekturze dw 4625

Juliana Langer, Poznań, Centrala: Wielka 5. Oddział: Fredry 3. Telefon 16-37. P. K. O. 212 475.

Warszawa, Dworzec główny. Gdynia, Staromiejska. Zamówienia załatwia się odwrotną pocztą.

W tem miejscu wyciąć:

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam do I. kl. 22 Polsk. Lot. Państw.

1/4 los. po 10,— zł

1/2 los. po 20,— zł

1/1 los. po 40,— zł

Należytość uiszczyć natychmiast po otrzymaniu losów blankietem nadawczym P. K. O. 212 475 przez firmę załączonym.

Imię i nazwisko: _____

Dokładny adres: _____

Wyciąć:

KALAMAJSKI

mocno obniżył ceny!

TANIE REKAWICZKI:

damskie, trykotowe trwale	2 ⁹⁵
damskie trykotowe, modne kolory	3 ⁶⁵
damskie, imitacja duńskich	3 ⁹⁵
damskie, modne palce stebnowane	5 ²⁵
damskie skórkowe, modne kolory	7 ⁵⁰
męskie, imitacja duńskich	3 ⁸⁵
męskie modne, palce stebnowane	4 ⁸⁵
męskie skórkowe „Nappa“	9 ⁵⁰

Pw 5891 92-42, 149/50

Naprawy

gramofonów

wykonuje fachowo
szybko i tanio

„Kastor“

Poznań,

sw. Marcin 55.

zw 2613-49

Wielki wybór najnowszych płyt.

KARAKULEY

BREIT
SCHWANZE

NURKI

LUTRY

POPIELICE

PLEBAKI

KRETY

W BOGATYM
WYBORZE

MODNE

LISY

SREBRNE

NIEBIESKIE

FUTRA

specjalnej uwadze polecamy:

GOTOWE PŁASZCZE

Z PIĘKNEJ IMITACJI LUTROW

zł. 980

LUTROWE Z PRAWDZIWYCH
PIŻMOWCÓW

zł. 2100

Z PIĘKNYCH BRONZOWYCH
ŻREBAKÓW

zł. 975

Z PIĘKNYCH CZARNYCH ŻRE
BAKÓW

zł. 1250

Z KRETÓW

zł. 960

BOGUSŁAW HERSE

PŁASZCZE GOTOWE — ZAMÓWIENIA PODŁUG MODELI PRZODUJĄCYCH DOMÓW
PARYSKICH
POZNAŃ, GWARNA 14, TEL. 23-30

Pw 5649-42,121

Kuchnie westfalskie

Piece żelazne
Rury i kolana
Szatkowalce do kapusty
Maszynki do prania
Wymaczki
Magle domowe
Wanny do prania
I kąpania
Okucia do drzwi i okien
polecą korzystnie

Jan Deierling

skład żelaza
Poznań, Szkolna 3, tel. 35-18, 35-43

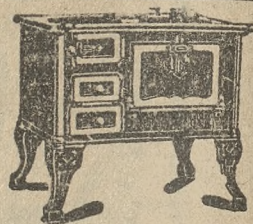
Organizacja Gospodarcza Społeczna
poszukuje inteligentnego
i doświadczonego

SEKRETARZA

znającego również trans-
akcje kupieckie. Reflek-
tujemy jedynie na sil-
poważną. Wymogi pensji
i zyciorys pozadane.
Zgłoszenia Kurjer pod
rw 12024

APTEKA

nowocześnie urządzona,
ładny obszerny dom,
wielki ogród w bliskości
Poznania przy wpłacie
40 000 zł zaraz na sprze-
daż. Oferty Kurjer pod
zw 76110

Piece

kuchnie westfalskie,
rury, kolana, płyty, kręgi,
kucharki gazowe, naftowe

A. Koszewski,
Poznań, Stary Rynek 61.

Pw 5909-42,1-6

SIWE WŁOSY

farbuje naturalnie i trwale nie-
szkodliwa farba na włosy „Re-
WAX” w kolorach blond, cha-
tain, brązowym i czarnym; kar-
ton 6 zł. Pierwotny kolor wło-
som przywraca stopniowo
„AXELA REGENERATOR”
włosów — butelka 3.— zł.
J. Gadebusch, Drogeria i perfu-
merja. Poznań, ul. Nowa 7. (Ba-
zar.)

Udzielamy najwyższe specjalne rabaty

na opony samochodowe

najlepszych fabrykatów jak: Goodyear - Dun-
lop - Goodrich - Michelin - Kelly - Firestone - India.

Opony w wszelkich rozmiarach stałe na składzie.

Świeży towar zapewniony.

Aby się przekonać o znacznej niższej, pro-
simy przed kupnem zbadać nasze ostatnie
ceny Pw 5931-42,208

„BRZESKIAUTO” Sp. Akc.
POZNAŃ, ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.

Wstążki

w najnowszych deseniach
po tanich cenach poleca

Kałamajski

P 5918-42,208

Praktyka lekarsko-dentystyczna

oraz 5-cio pokojowe mieszkanie w centrum
miasta w Bydgoszczy korzystnie do od-
stąpienia. Zgłoszenia do

CZESŁAWY MIELCARZEWICZOWEJ
Bydgoszcz, 20 Stycznia 10.

dw 1802/1A

Książkowa

która pracowała samodzielnie i obeznana jest z wszelkie-
mi pracami biurowymi, pisanem na maszynie itd., ze zna-
omością języka niemieckiego, potrzebna zaraz do biura
fabrycznego. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem
wysokości pensji uprasza się pod zw 26130 do ekspedycji
Kurjera Poznańskiego.

MOULIN-ROUGE

Kantata 8-9

Telefon 33-69

W niedzielę, 19. X. r. b.

z całkowitym programem o godz. 5 po poł.

Five o'clock Tea

Salonowi tancerze do dyspozycji.

Uwaga! Wiecz. rozpoczyna się punkt. o godz. 8.30.

Pw 5916-42,195

Urzednik gospodarczy

34 lata, żonaty, 15 lat praktyki w intensywnych mająt-
kach, pierwszorzędne świadectwa z gotówką 10 000 zł
poszukuje posady. — Oferty do Kurjera Poznańskiego
pod zw 26132

Poważni

energiczni emeryci

w miastach i miasteczkach otrzymają sprzedaż
bardzo pokupnego, sezonowego artykułu,
Konieczna jest mała gotówka. Zgłoszenia: Bydgoszcz,
skrzynka pocztowa 54.
zw 26133

Przedstawiciele

poszukiwani na poszczególne województwa — celem
odsprzedaży nowych masowych artykułów budowl-
nych, technicznych oraz filmowych aparatów dźwię-
kowych. Kandydaci, mocni finansowo i mogący się
wykazać długoletnim doświadczeniem w wyżej wy-
mienionych branżach, zechcą łaskawie nadesłać ofer-
ty sub „Przedstawicielstwa” do Biura Ogłoszeń „Par”
Warszawa, ul. Bracka 17.
Pw 5369 62,564

ZAPÓŻNO — pomyśleć o zabezpieczeniu BYTU

dla Swojej **ŻONY i DZIECI**, gdy nagle zapadniesz na zdrowiu lub miałeś nieszczęśliwy wypadek.

Zapóżno — gdy śmierć wyciągnęła po Ciebie swą rękę. Obowiązkiem Twoim **UBEZPIECZYĆ** się **ZARAZ** na życie i nieszczęśliwe wypadki

w Tow. Ubezp. „**Vita**” w Warszawie Sp. Akc.

Oddział na **Poznańskie i Pomorze**

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 9. Tel. 33-26.

Na żądanie przybędzie nasz urzędnik i udzieli szczegółowych informacji.

PŁYTY GRAMOFONOWE

marki

Odeon

Parlophon

Homokord

Cena obowiązkowa za płytę normal. 25 cm.

zł 6,—

Pw 5 922-57.368

Dywany

Kazimierz Kużaj

Poznań — ulica 27 Grudnia 9.

Rzetelność mej firmy, dobre gatunki, umiarkowane ceny i usługa fachowa, dają gwarancje korzystnego zakupu. Tylko dom specjalny wielkiego stylu może kupującego w zupełności zadowolić

Dywany - Pomosty - Dywaniki - Kilimy - Pasiaki
Chodniki - Materiały podłogowe - Kokosy - Manila
Maty chińskie - Wycieraczki - Filce - Materiały
na pokrycia mebli i ścian - Nowości na dekoracje
drzwi i okien - Gobeliny - Narzuty - Kapy - Serwety - Pledy - Koce.

Specjalność firmy: Dywany smyrneńskie ręcznie wiązane krajowego wyrobu i dywany kościelne.

Pw 5 922-57.368

Osiedliłem się w Poznaniu,
kancelarię adwokacką prowadzę wspólnie
z bratem mym adwokatem
Józefem Goeblem
przy Alejach Marcinkowskiego 28
Walerjan Goebel,
adwokat.

zw 26147

Niniejszem podaję do łaskawej wiadomości,
iż z dniem 20. X. 1930

otwieram przy ulicy Kramarskiej
skład

biawatów, trykotaży i bielizny.

Proszę o łaskawą poparcie mego przedsiębiorstwa, zapewniając skora i rzetelną obsługę
Szanownej Klienteli, kreślę się

zw 26 143

Fr. Piątkowski
Poznań, ul. Kramarska 15.

Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu zamierza ustanowić i zaprzysiąc jako
biegłego dla branży samochodowej i lotniczej
na obwód Izby

p. Inż. Michała Bohatyrewa z Poznania

Ewentualne sprzeciwy należy wnieść do biura Izby
przy ul. Mickiewicza 31, do dnia 31 października 1930 r.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu.
dw 18 5

Postępowanie układowe.

W sprawie postępowania układowego nad majątkiem firmy T. Szmelter i F. Wesolowski w Bydgoszczy, Stary Rynek 19, znak akt V. Nr. 25/30 Sądu Powiatowego w Bydgoszczy, na skutek otwarcia postępowania układowego, wyznacza się w celu ustalenia listy wierzycieli po myśli art. 40. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 1928 r. Dz. Ust. Nr. 27, poz. 244 w porozumieniu z Sądem Powiatowym w Bydgoszczy termin do sprawdzenia wierzytelności na dzień 31 października 1930, o godz. 10 ej przed południem w ka celarii adwokata Niedzielskiego w Bydgoszczy, Stary Rynek nr. 27. I., w którym to terminie wierzyciele udzielają mogą osobiście wyjaśnić co do swych pretensji.

Lista sprawdzonych wierzytelności wylóżona będzie w Sądzie Powiatowym w Bydgoszczy pokój nr. 9 przez 7 dni od 3 listopada r.b. poczynsz. Postanowienie nadzorca sądowego co do wciągnięcia lub odmowy wciągnięcia wierzytelności na listę wierzycieli mogą zainteresowane osoby zaskarżyć w ciągu 7 dni od daty wylżenia listy w Sądzie do Sądu kto spór ostatecznie rozstrzyga.

Pw 5 905-63.687

Bydgoszcz, dnia 15 października 1930 r.

(—) Niedzielski, adwokat
jako nadzorca sądowy firmy Szmelter i Wesolowski
w Bydgoszczy.

Największy Kinoteatr

w Gnieźnie, z sceną 6 mtr. głęboką wybudowany z komfortem w r. 1929 na ca 700 miejsc od 1 stycznia 1931 do **wydzierżawienia**. Zgłoszenia z podaniem maximum ofiarowanej dzierżawy i rozporządzałnej kaucji proszę skierować do dnia 23 października r. b. do do Agencji Kurjera Poznańskiego
Gniezno 398

zw 26147

Firma światowa
poszukuje kilku poważnych, inteligentnych

przedstawicieli

względnie samodzielnych sprzedawców na oleje samochodowe i maszynowe we wszystkich miastach powiatowych województwa poznańskiego i pomorskiego. Reflektanci, którzy w tej branży z powodzeniem byli czynni, mają pierwszeństwo. Ewentualnie odda się wyłączne przedstawicielstwo na Poznańskie i Pomorze panu z kapitałem zł. 20 000. Szczegółowe oferty z życiorysem składać pod zw 26 146 do Kurjera Poznańskiego.

Zwapnienie zyl. Zdenerwowania, osłabienia. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu

domowem od Pw 4710-34.78

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 56.

UCHWAŁA. W sprawie postępowania układowego wdrożonego na wniosek firmy „Drukarnia Poznańska” Tow. Akc. w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 5, zwołuje się w myśl art. 49 i nast. rozporządzenia o zapobieganiu upadłości z dnia 6 marca 1928 roku — Dz. Ust. R. P. nr. 2, poz. 244 — ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień 30 października 1930 r., godz. 10, przed Sądem Powiatowym w Poznaniu, ul. Młyńska 1-a, pokój nr. 23. Poznań, dnia 9 października 1930 r. Sąd Powiatowy 2-a. nw 4 129

Ogłoszenie.

W Gnieźnie wolne jest stanowisko asesora miejskiego

Pobory według grupy VII urzędników państwowych oraz 15 proc. dodatku komunalnego.

Kandydaci, z egzaminem na stanowisko I kategorii w państwowej służbie administracyjnej, zechcą złożyć oferty z krótkim życiorysem i odpisami świadectw do dnia 28. 10. 1930 r.

Magistrat miasta Gniezna.
nw 4500

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, 21. X. 1930 r., o godz. 11-ej, ul. Dąbrowskiego 81 w podwórzu, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę i napewno:

samochód ciężarowy „Opel” z w. 26 148
W. Trzeciak, komornik sąd. Poznań, Młyńska 3, tel. 51-18.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1. N. a. 1/30. **UCHWAŁA.** Na wniosek kupca Henryka Szustera z Chodzieży, zastąpionego przez pełnomocnika adwokata Dra Lichoniewicza z Chodzieży, na podstawie art. 12 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. Ustaw 27/1928, poz. 244) postanawia się: Dłużnikowi kupcowi Henrykowi Szusterowi z Chodzieży udzielić dalszego odroczenia wypłaty, zarządzonego uchwałą Sąd. z dnia 21 lipca 1930 r. na następne 3 miesiące, czyli do dnia 21 stycznia 1931 r., z tem, że nadzorca sądowy pozostaje nadal kupiec Marjan Wiczorek z Chodzieży. Chodzież, dnia 18 października 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 4131

F. 2/30. **OGŁOSZENIE.** Kupiec Neumann Krüger z Berlina, Coepenik Grünst. 17, zastąpiony przez adwokata Dr. Majchrzyckiego w Grodzisku, wniosł o wywołanie celem wykreślenia właścicieli nieruchomości Grodzisk wyk. 341. Wzywa się rodzeństwo Rachela, Eliassa i Natana Lipków oraz Luiza Krügera, Häschen Karewska, Cecilie Jakobi i Pauline Krüger, którzy są zapisanymi właścicielami wymienionego gruntu, by najpóźniej w terminie wywoławczym, który wyznacza się na dzień 13 lutego 1931 r. godz. 10 w niżej podpisanym Sądzie, pokój nr. 20, prawa swe zgłosili, gdyż w przeciwnym razie nastąpi ich wykluczenie. Grodzisk, dnia 10 października 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 4132

Licytacja dywanów i chodników

na Giełdzie Handlowej, ul. Stawna 13, przy ul. Wronieckiej
W poniedziałek, dnia 20 b. m., o godz. 4-tej po poł., sprzedawać będą dobrowolnie najwięcej dającym za gotówkę, pochodzące z likwidacji:

ostatnią partię 25 dywanów nowych, różnej wielkości i gatunków, 12 balotów chodników, rozmaitych gatunków. Pw 5925-57,369

Chodniki sprzedawać się będzie na metry. Taksa znacznie niższa. Licytacja odbędzie się napewno.

Władysław Wojciechowski
uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13. Tel. 28-08

L. cz. 4. K. 329. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w Muchocinku, powiat Międzybórz, i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Muchocinek tom I wykaz 1. 2 na imię Willy Blümchen i żony jego Wandy ur. Wittke w Muchocinie, zostanie dnia 10 grudnia 1930 r. o godz. 12-ej w południe wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 6. Nieruchomość składa się z zabudowanego podwórza, ogrodu, roli, pastwiska i lasu o łącznym obszarze 46,92,40 ha. Czysty dochód wynosi 49,37 talarów, roczna kwota podatku budynkowego 5,40 mk., zaś roczna wartość użytkowa 135 mk. Karta mapy 1, parcele 79-87. Nr. matrykuly 2, księga podatku budynkowego nr. 2. — Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 10 stycznia 1930 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, którym prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert, i prawa te uprawdził, gdyby wierzyli im przeczyć. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozstrzygnięciu wierzycieli i innych prawach. Zaleca się na dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądu, dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. Międzybórz, dnia 13 października 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 4130

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 20 b. m., o godz. 12 i pół, u spedytora Kleczewskiego przy ul. Marc. Mottego 3, sprzedawać będą najwięcej dającym za gotówkę: nw 4528
maszynę do wyrobu listów, gryzarkę szlucową, Daroszewski, kom. sądowy, Poznań, Szmarzewskiego 36.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Benenowski
Chwaliszewo 76
Niskie ceny. Naprawy, rok gwarancji. zdw 31 853-4

Kanarki
śpiewaki samice 5 zł wybór wysprzedaż. Skarbowa 17. podw. IV. ptr. zdw 31 834

Futro
męskie, spod barany astrachańskie, kołnierze szare karakulu na sprzedaż. Chwaliszewo 63. III. mieszkanie p. Bürger. zdw 31 624

Powózka
półkryta, 6-turownik, motor 8 KM sprzedam. Oferty Kurjer zdw 31 631

Wille
przy Parku Wilsona sprzedam. 10 pokoi, ewent. 2 mieszkania, centralne ogrzewanie, ogród, piękny owoc. Cena 120 000. Wpłaty 65 000 zł. Oferty do Kurjera zdw 31 864

Skład
kolonialno-deliatesowy z mieszkaniem i towarem przy najruchliwszej ulicy Poznania sprzedam. Cena 26 000 zł. Oferty Kurjer zdw 31 888

Plaszcze damskie
w wielkim wyborze hurtownie i detalicznie poleca korzystnie Fabryka Konfekcji „Damskiej. Poznań, ul. Wielkie Garbary 22. I. piętro. Pw 5902-42,178

Samochód
marki „Wanderer” dwuosobowy, gotowy do jazdy sprzedam. Cena 800 zł. Zgłoszenia ul. Półwiejska 24, skład kolonialny. zdw 31 882

Skład
kapeluszy damskich w Poznaniu dobrze prosperujący, z powodu zamknięcia korzystnie na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 31 873

Pianino
zagraniczne tanio. Marsz. Focha 53. III. prawo. zdw 32 083

Forda
4 osob., r. 25, w bardzo dobrym stanie korzystnie sprzedam. — Górna Wilda 56, wys. parter, lewo. zdw 32 079

Rzadka okazja
Sprzedam moje przedsiębiorstwo (tow. kolonialne, emalia etc.) świetnie prosperujące. Najstarszy skład tego rodzaju na prowincji. Oferty do Kurjera zdw 32 073

Pończochy
„Bemberg” 4,90 według cennika fabrycznego „Atlant” reprezentacja Plac Sapieżyński 4 II piętro. Pw 5907 57,367

Skład
kolonialny wraz mieszkaniem sprzedam tanio. Michałowska Sielska 12. zdw 32 000

Regaly, repozytorja stoły

składowe okazje tanie sprzedam. Poznański Dom Komisyjny. Dominikańska 3 telefon 21 26. Pw 5 859 42,80

Powóz
kryty (planka) lub budka tak zw. 1 osobowy mało używany na sprzedaż. Września, dawn. P. Knispel. zdw 31 603

Kuchenna
maszyna 1x2 mtr. w bardzo dobrym stanie do sprzedania. — Fredry 6, restauracja tel. 18-51. Pw 5648-42,69

Tylko
u nas kupisz najtaniej swetry, pulowery i trykoty zimowe. — H. Karaś, Poczta 3. dw 1820/21

Restauracja - kawiarnia
z urządzeniem bardzo dobra egzystencja z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa natychmiast do sprzedania. Sandernowie. Niegolewskich 1. dw 1838

Kanarki
płn. śpiewaki w dzień i przy świetle, oraz samice do legu poleca świetnie. Fabryczna 34. zdw 31 435

Skład
kolonialno-spożywczy z mieszkaniem i towarem sprzedam tanio. Września, Zamkowa 19. nw 4309

Kuchnie
westfalskie najtaniej. Stanisławski, pl. Sapieżyński 2. zdw 31 515

Gospodarstwo
50 morg. ziemi pszenno-buraczanej, w powiecie średzkim (kościół i szkoła w miejscu), budynki w dobrym stanie, z inwentarzem, bardzo korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 089

Pierze
świeże darte niedawno push poleca Stanisław Dyczkowski. Poznań, Wierzbicze 13. zdw 31 701-2

Brylanty okazjnie
zegarki, obrączki ślubne, wszelka biżuteria. Najtaniej źródło zakupu Zygmunt Kutzner Sw. Marcina 50 (dom narożny ul. Kantaka). zdw 31 972

Karmazyn
koguty ciemne po importach z Danii z legów luty, marzec kwiecień oddam po 10 i 15 zł. Cytadela, Poznań, Unieszowska między 12-14 godz. zdw 31 968

Parcele
lasowy — Chociszewskiego. Krauthowera, Wilda — Traugutta, okazjnie tanio sprzedam. „Buro Techniczne-Agrarne”. Plac Wolności 8. zdw 31 976

Lokomobila
mała, używana w dobrym stanie R. Wolfa, rok budowy 1904 na sprzedaż na dogodnych warunkach. Zgłoszenia Majetność Kluczewo, powiat Śmigielski. zdw 31 963

Pończochy

Specjalny skład pończoch damskich, dziecięcych po cenach fabrycznych Bielizna damska, męska, dziecięca wielki wybór Jan Lewandowski Poznań, Dąbrowskiego 54 zdw 95 929

Powózka
wolant w dobrym stanie tanio. Dąbrowskiego 58. jw 4 883-4

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki, kanapy, najtaniej na raty i z gotówką w pracowni. Wielkie Garbary 9. zdw 31 926-7

Dom
nowy za 3 000 można mieć zaraz na własność. Białkowski Wroniecka 18. zdw 31 636-7

Okazja budowlana
z rozbiórki szalówka kantówka papa, sprzedaje się tanio w Parku Wilsona Pawilon Prasy zdw 31 425-6

Kożuch futro
używane sprzedam. Focha 53 II. lewa. zdw 31 682-3

20 drzwi
stolarskie Żurkiewicza Wielkie Garbary 11. zdw 31 919-1

Torebki damskie
walizy, necesaire, manicure teki K. Zeidler, Nowa 1. Wielki wybór. Niskie ceny. zdw 97 855

Meble
używane kupnie — sprzedaje, także nowa na składzie Rapp. Podgórna 6. zdw 98 550

Specjalność pończochy
bardzo tanio Bemberga od 3,50 oraz bielizna damska i męska. Wielkie Garbary 10. Jemontowa. zdw 32 106

Plaszcze
sprzedam. Młyńska 3. III lewo. zdw 98 013

Samochód
Overland, dobrym stanie 4 osobowy, nadaje się na ciężarówkę, za 700 zł oraz dwa wózki na 10 i 6 centr. sprzedam Oferty Kurjer zdw 31 357

Kamienie
składowe, mieszkanie wolne wydając sprzedam poldarmo. Helena Kolecka Wronki. zdw 31 025

Kamienie
ogród, skład mieszkanie wolno sprzedam, poldarmo lub wydzielanie. Bydgoszcz Gdańska 41. Kolecki. zdw 31 026

Papilotami
falowanie włosów daje piękność i powab. cena tuzina 3, 4 i 5 zł. Płyn do zwilżania włosów but. 1,50 zł. Wenzlik. Poznań, Aleja Marcinkowskiego 19. dw 1730

Futra
damskie i męskie w wszystkich gatunkach najnowsze modele poleca korzystnie W. Królikiewicz. Magazyn Futur. Poznań, Podgórna 6. Pw 4 883-37,24

Sprzedam

z powodu śmierci meza warsztat budowy aparatów dla rozlewni piw i wytwórni wód mineralnych. Oferty Kurjer zdw 31 272

Realność
z kompletnym urządzeniem składowym kolonijnym, nadające się na każde przedsiębiorstwo z ogrodem owocowym 7 morgami roli, około 1/2 morg. lakt. stajnia, stodoła, 8 pokojowe mieszkanie, w dobrym położeniu w Górnym. pow. Brodnica stacja Radoszki. natychmiast do sprzedania lub wydzierżawienia Skład 4 pokoje wolne. Teofil Macdzinski Inowrocław ul. Solarkowa 33 zdw 31 241

Dom
z piekarnią i składem kolonijalnym w rynku, ruchliwe miasto, zaraz do sprzedania. Zgłoszenia przyjmuje J. Cyplik. Książ (Poznański). zdw 31 608

Pierze i puch
hig. czyste wyroby pościelowe — koldry, puchowe — poduszki dekoracyjne najtaniej! EMKAP Poznań ul. Wrocławska 30 tel. 58-03 Pw 4051-33,137

Kino aparat
z motorem elektr. mało używany na sprzedaż. Bronikowski Wronki. zdw 31 602

Futra
lisy, skóry, każdy kupiec powinien najtaniej — gdzie? tylko u Dobrowolskiego. Marcina 1. zdw 30 101

Resztówka
„Prochy” w pow. śmigielskim, posiadłość rentowa używana jako letnisko, obejmująca dom o 16 pokojach i 3 kuchniach, park 16 morg. i lake 16 morg. jest za gotówkę na sprzedaż. Oferty z podaniem ceny przyjmują i informację udziela w imieniu Uniwersyteckiego Spółdzielni Osadniczo-Budowlanej prof. Nadobnik. Poznań, Uniwersytet. zdw 30 792

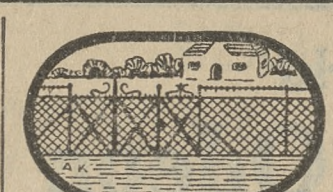
Plaszcze
damskie ostatnia nowość najtaniej rybowe 45,50 angielskie 52,90, żorżety 120, modele 190 garsonki welniane 24,90 pulowery 5,60 sweterki 3,90 „Bazar Konfekcyjny”. Stankiewicz. Stary Rynek 84 na rożnik Zamkowej. Pw 5 623 57,197

Ziemniaki
jadalne, wyborowe gatunki oraz kapuste białą z dostawą w dom poleca Stefan Kubicki. Sw. Wawrzyńca 24 telefon 6311. zdw 30 820

Dla pp. Kelnerów!
ubranie frakowe na wysoka figurę sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 31 589

Wille
nowowbudowana w Poznaniu, 7 minut od tramwaju sprzedam za gotówkę 40 000 z objęciem hipoteki 30 000 po 4%. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 31 415

„Leica
fotopapar sprzedam korzystnie. Oferty Kurjer zdw 31 373

Ploty druciane
szczytowo udoskonalone, pierwszorzędny materiał, bezkonkurencyjnie tanio tylko w Drurowni — Poznań (założ. 1906 r.), ul. Św. Marcina 45 a Pw 5 633-41,95

Zakład fryzjerski
dobrze prosperujący, mieszkanie tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 30 923

Motocykl
Rex Acme 5 konny sprzedam okazjnie Koszczyński, Pasz. Kino Apollo. zdw 31 261

Młyn parowy
przemiału 400 ctr. na dobre wielkość powiatowym mieście, dom 5 pokoi, maszynę zabudowaną, sprzedam tanio lub zamienię na dom, gospodarstwo, albo wydzierżawię. Sowiński. Poznań, Św. Marcina 22. tel. 18-97. zdw 31 322

3,25 złotych
nowocześnie białe na poduszki, pościel biała od 9,80 zł podniecie strojne od 14,80 zł pierzyna gwarantowana od 19,50 zł poleca Fabryka Bielizny J. Schubert. Poznań, ul. Wrocławska 3. Pw 5 422-40,70

Wyprzedaż guzików!
Z powodu likwidacji wyprzedajemy resztę zapasu guzików z akaliu — męskich, damskich i dziecięcych, w różnych kolorach i wielkościach, jako też rozmaite klamry do płaszczy, po bardzo korzystnych cenach. Również mamy do sprzedania większą ilość guzików drzewnych do ubrań, spodni, jup i t. p. po cenach od 35 do 60 groszy za jeden grosz, oraz foremkę drzewną — „Carrosin”. Fabryka Guzików. Poznań, ul. Wrocławska 16. Pw 5 687-40,189

Parcele
lasowy 2 000 mkw. sprzedam Nowaczynowa. Focha 176 zdw 99 900

Parcela
na sprzedaż pod budowę. Obornicka 60. Winiary. zdw 31 051

Futro
Seal-Bisam bardzo dobrze utrzymane sprzedam. Słowackiego 34. I. lewo. zdw 98 377

Sprzedam
z powodu likwidacji młyna motor Deutza na gaz ssany 40 koni, 3 pary wały, maszyny do młazania maki, aspiracja, 2 osiwa, 1 askania oraz wiele innych przyborów młynskich, ceny korzystnie. Adres wskaże Kurjer zdw 31 620

Bardzo korzystnie
obróbkę ślubne biżuteria z zegarkami. Wszelkie naprawy wykonuje tanio i dobrze R. Pranie, Św. Marcina 58. nw 4394

Piekarnię
z mieszkaniem w Poznaniu sprzedam lub zamienię. Oferty Kurjer zdw 31 872

Gdynia
Restaurację pierwszorzędną z całym urządzeniem w śródmieściu sprzedam z powodów rodzinnych. Zgłoszenia Gdynia. Skrytka 71. nw 4481

Para łóżek
materacowych, ładnych orzechowych, prawosł. Kanałowa 7. II. prawo zdw 31 824-5

Maszynę
do szycia 70 zł sprzedam. Rybak 9. skład. zdw 31 817-9

Tanio
się ubierzysz, umiubisz w Domu Komisyjnym Św. Marcina 78 a Pw 10 345

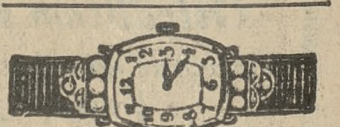
Wyprzedaję
meble po niższych cenach tylko krótki czas. Szpryngacz ulica Wielka 13. Pw 31 078

Futra
skórki białe, ceny hurtowe. — Hankiewicza Wielka 9 (wchód Szewska). zdw 30 489-9

Parcele
Antoninek od 50 gr m². Osada „Pol”. Rzeczposp. 1/tej 9 zdw 5: 186-7

Wóz
handlarzki, 1 powózka i platformę tanio sprzedam. Piaskowa 6-7. zdw 32 105

Łóżka
składane z materacem dla służby 4 20 m. Adamski. Piaskowa 6-7. zdw 32 104

Zegarki
biżuterie, obrączki ślubne, ceny niskie. Tadeusz Gasiorowski. Św. Marcina 34, telefon 55-28. zdw 31 095

Biurko
amerykańskie, stolik do maszyny kłosa sprzedam tanio. Oferty Kurjer zdw 32 113

Parcelację
ziemi pod budowę, częściowo sprzedam. Górczyński. Swarzędz. Wrzesniańska 10. tel. 76. zdw 32 118

Ika
aparat 13 x 18 i szkło Zeiss sprzedam. Oferty Kurjer zdw 32 117

Dykty
klejone oraz drzewo stolarskie i budowlane kupuje się najtaniej w firmie E. Kowalkiewicz. Strzelecka 14a. nar. Raczyński. telefon 5810. zdw 32 121

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy sprzedam 310. Lewicki. Grobla 4. I. zdw 31 945

Samochód
6 osob. gotów do jazdy dobrze utrzymanym, tanio sprzedam. Zgłoszenia W. Rudnik Przemysłowa 37. zdw 31 600

Zakład fryzjerski
damsko-męski 6 obsł. w śródmieściu z mieszkaniem bardzo korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 31 566

Antyki
sypialne brzoza, kanape mahoniowa kanapke Recamier biżuteria damska, serwantki, biżotek, sekretary fotele krzesła na sprzedaż. Skarbowa 4. parter, lewo. zdw 31 529

Spawanie
autogeniczne wszelkich części metalowych, naprawa motocykli szybko, fachowo, tanio. — Iłkisz, Wielka 6. zdw 32 018

Rowery
gumy, części najtańszej. Warsztat naprawczy. Czerniak. Półwiejska 11. zdw 32 012

Dwie wille
obszaru osiem morgi łączyli lub osobno okolica Warszawy urocz. położone miejscowości zdrowa, plaża, lasy, ogród przepiękny. Zgłoszenia poważnych rezydentów. Biuro Techniczne Agencja. Poznań, Plac Wojskowy 9. zdw 32 041

Odpadki
kuchenne do oddania. Restauracja Ogrodu Zoologicznego. Pw 5 915-42.194

Zakład fryzjerski
bez mieszkania przy małej wpłacie na dogodnych warunkach sprzedam biegłemu fachowcowi. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nr 4 519.

Hotel
pierwszorzędnym w mieście powiatowym zaraz do sprzedania lub zamianie na kamienicę w Poznaniu lub Górnym Śląsku. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 32 098

Planino
czarne i smoking sprzedam. Mostowa 30. III. prawo. zdw 32 124

Sprzedamy
kilka wagonów osy owianej po 7. — zł za 100 kg. Poszukujemy używanych pasów „Extra” Kroszyna. zdw 1 853

Bemberga
podszycy 3.90 prima Bemberga 7.50 jedwabne do prania 1.60. 2.25. Fildeose 3.25. prima Fildeose 3.80. Warszawski Skład Fabryczny. Jadwiga Podbielska. Poznań, Wielka Garbary 40. narożnik Wodnej. zdw 32 126

Wyprowadz
całkowita fartuchów szkolnych, sweterów, pulawerów, garsonów, parasoli i zabawek. Warszawski Skład Fabryczny. Jadwiga Podbielska. Poznań, Wielka Garbary 40. narożnik Wodnej. zdw 32 127

Kolonjalkę
zaprowadzoną z mieszkaniem korzystnie sprzedam. Adres wskazać. Kurjer zdw 32 133

Skład
w dobrej okolicy natychmiast na sprzedaż lub przyjęcie wspólnika. Oferty Kurjer zdw 32 137

Okazja
Nowoczesne aparaty natryskowo-lakierne, nadające się do każdej gałęzi lakierniczej, sprzedam komplet po 250 zł. Oferty Kurjer zdw 32 010

Futra
polecam karakul z całych skór od 1.850 zł. popielice, tchórze, piżmowce, seale, żrebaki francuskie w różnych kolorach najprzedniejszych jakości od 700 zł. oraz skóry w wielkim wyborze, blama od 150 zł. wydry wirginskie od 250 zł. Wielki wybór — ceny niskie. Łajewski, Fredry 1. zdw 32 017

Pianino
Carl Beke z nagiej potrzebą tanio. Oferty Kurjer zdw 31 547

Sprzedam maszynę piekarską
do urobienia ciasta z dwoma kotłami w dobrym stanie. Zgłoszenia Kowalski, Wieleń. Kościuszki 25. zdw 4 504

Piec kaflowy
prawie nowy do sprzedania. Św. Józefa 5. III. prawo. godz. 10—12. zdw 31 766

Skład
sprzetów domowych, szkła porcelany, miasto powiatowe: sprzedam korzystnie. 3 pokoje, niski czynsz. Przebiecie 4 000 gotówki. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 716

Wózek
dziecięcy biały na nikiłowanych resorach sprzedam. Romała, Skarbowa 8. zdw 31 708

Restauracja
hotelowa z koncesją na prowincji. z powodu rodzinnych stosunków zaraz do sprzedania. Do objęcia 2 500. reszta dogodne warunki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 700

Wilk
rasowy, na policki chowany, nadzwyczaj ostry, za 200 zł na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 31 693

Żelazna
szafa pancerna, średnia Hartwig, skład. zdw 31 686

Dom
w Wolsztynie ze składem i dużym ogrodem owocowym z powodu stosunków rodzinnych zaraz na sprzedaż za 100 000. Poznań, skł. 10. lub informacja Poznań, Spokojna 21. Krawczyński. zdw 31 670

Urządzenie
warsztat rymarskiego, maszyn do szycia i do szarowania, sztańce, pile i motor elektryczny sprzedam. Maszyn o obrotach można po zgłoszeniu ofert w Kurjerze zdw 31 668

Sprzedam
gotowe do jazdy auto czterokołowe (9 000 km) z powodu wyjazdu tanio i na raty. Właściciel ul. Polna 16. parter, lewo. zdw 31 733

Fryzjerski
zakład mieszkaniem oddaję za raz. Jerzego 1. zdw 31 660

Motocykl
bardzo tanio sprzedam. Wielkie Garbary 9. parter, prawo. zdw 31 659

Rower
wyseigowy „Varena” okazynie sprzedam. Rybaki 23. Włocławski. zdw 31 728

Duży zakład fryzjerski
blisko Starego Rynku, nadaje się także na inne przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer zdw 31 724

Gramofon
wałkowany z płytami sprzedam. Śródk 2. III. Urbański. zdw 31 749

Skład
przy Starym Rynku korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 31 745

Pianino
jak nowe sprzedam. niedzielnie. Wierzbice 6. II. prawo. zdw 31 767

Majątność ziemna
granicząca z miastem Poznaniem ca. 2 100 morg pod pługiem tylko puszczono-buraczanej ziemi z powodu działów rodzinnych sprzedam. Inwentarz żywy 64 koni roboczych, 15 żrebacków 100 sztuk bydła 70 sztuk nierogacizny. Obszar jesienny 320 morg pszenicy, 300 morg żyta. Cena 900 000. Pogodniacy wykluczeni. Oferty do Kurjera pod zdw 31 758

Futro
szopy, duże w dobrym stanie do sprzedania. Zgłoszenia Wojciechowski, Górna Włda 38, w pracowni krawieckiej. zdw 31 820

Psa
doga sprzedam. Staszica 16. parter, lewo. Jeżyce. zdw 31 798

Wózek
dla chorego sprzedam okazynie. Skład żelaza Deierling ul. Szkolna 4. zdw 31 786

Sprzedam
lub zamienie samochód elegancki na skład kolonialny albo domek, ewentualna dopłata. Miziolek, Szamarzewskiego 1. zdw 31 776

Skład
spożywczy z mieszkaniem sprzedam. Adres wskazać. Kurjer zdw 31 910

Piec
żelazny wyszłamot na sprzedaż. Piekary 25. Paradyż. zdw 31 870

Futro męskie
szopy sprzedam korzystnie. Rom. Szymańskiego 2. I. n. prawo. zdw 31 864

Sprzedam spiesznie
skład kolonialny z dobrą egzystencją z kompletnym urządzeniem i towarami wraz z maglem, z przyległym mieszkaniem 3 pok. kuchnia i łazienka. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 866

Wózek
dziecięcy sprzedam. Rocławski. Św. Marcina 16/17. zdw 31 924

Skrzydło
czarne sprzedam 380. — zł. Adres Kurjer zdw 31 923

Guziki
Z powodu likwidacji wyprzedajemy resztę zapasu guzików męskich, damskich i dziecięcych w różnych kolorach i wielkościach, jako też rozmaite klamry do płaszczy po bardzo korzystnych cenach. Również mamy do sprzedania większą ilość guzików drzewnych do ubrań, spodni, jup i t. p. po cenach od 35 do 60 groszy za jeden gros, oraz foremki drzewne. — „Carrosin”. Fabryka Guzików, Poznań, ul. Wenecjańska 16. Pw 5 687-40.189

Parcele
pod budowę 3 500 kw. m., 4 zł m., w Puszczykowie blisko dworca sprzedam natychmiast z powodu wyjazdu. Adres wskazać. Górzewski, Św. Marcina 52. zdw 31 535

Pianino
tanie sprzedam. Górczyńska 27. parter, wprost. zdw 32 064

Kluby
kanapa, 2 fotole, jak nowe, 250. Wrocławka 17. I. zdw 32 069

Kompletne urządzenie
dla fabry, łazek, bamboszy i rannych bućków z wszelkimi maszynami i narzędziami oraz odpowiednie ubikacje korzystnie do sprzedania w większym powiatowym mieście, ewentualnie oddam przyległy skład przy najruchliwszej ulicy. Oferty Kurjer zdw 32 059

Maszyny
do pisania Shmit Premier i do pończoch Rekord sprzedam skład komisowy, Pocztowa 20. zdw 31 840

Radjo
Philips, 3 lampy, tanio. Wały Królowej Jadwigi 5a. III. lewo. zdw 31 889

Kalendarze
Marjańskie tanio. — Hurtownia zabawek, Wodna 8. zdw 31 888

Willa
w Poznaniu przy tramwaju, dwumieszkaniowa, piwnice, stajnie, ogród. Jedno mieszkanie 3 pokoje kuchnia dla kupującego wolne. Cena 38 000 zł. wpłaty 26 000. 12 000 po dwóch latach. Oferty Kurjer zdw 31 939

Pianino
krzyżowe, w dobrym stanie sprzedam. Objeżdż 3-4. Patr. Jakubowski 13. I. prawo. zdw 31 869

Kanarki
śpiewaki tanio na sprzedaż. Dąbrowskiego 88. I. p. prawo. zdw 4879

Wózek
dziecięcy i obraz tanio sprzedam. Patrona Jakubowski 25. u p. Jabczyński. jw 4880

Dom
z restauracją z salą, pełna koncesja na prowincji sprzedam. — wydzierżawie, zamienie na inne przedsiębiorstwo lub gospodarstwo. Oferty „Par”. Aleja Marcinkowska 11. pod „Dom” nr. 51.57. Pw 5014 51.57

Na
sprzedaż miejsce budowlane materiałem budowlanym. Puszczyk. Zgłoszenia Kurjer rwa 12 028

Ubranie
granatowe smokingi płaszczy surdutów sprzedam tanio. Adres Kurjer zdw 31 834

Od 12 tysięcy
nadeszłych szkielek do kawy, herbaty i grochu wyprzedajemy resztę po znanej, niskiej cenie 10 groszy. Tamże śliczna porcelana, alpa, szkło, prezenty jankajtaniej. Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24. podwórze. zdw 32 015

5 KUPNA

Brylanty
złoto, srebro na kupnie F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11. Pw 11 956

Dom - wille
z ogrodem w mieście bliżej Poznania kupie od właściciela — Szczegóły z ceną do Kurjera nwa 4438

Serwis
obiadowy kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 30 595

Majątek
Chotów zakupi do piętnastu krów na wycieleniu, rosłych podrasowanych. Oferty pod adresem Darewski Chotów, poczta Wieleń. zdw 31 115

Dom
kupie kilka morgi ziemi z ogrodem. Of. Kurjer Poznański zdw 31 504

Powózki
używane wszelkiego rodzaju na rozbiórke kupie. Z. Teichert, Poznań-Staroleka ul. Św. Antoniego 39. zdw 31 904-5

Fotelik
mały, używany kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 062

Kupie
za gotówkę elegancką jadalnię, salonik, dywan duży w najlepszym stanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 952

Domek
z wolnym składem w Poznaniu lub okolicy kupie. Szczegółowe oferty z podaniem rozkładu oraz ceny do Kurjera zdw 31 949

Samochód
osobowy do 2 500 zł kupie na dogodnych warunkach. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 687

Motocykl
angielski, najcenniejszy marki Ariel, mało używany kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 669

Kupie
małe auto dwuosobowe. Oferty Kurjer zdw 31 661

Olejne obrazy
znanych polskich malarzy kupie okazynie. Łaskawe oferty zdw 31 657

Koncesje
na wyszynk w Poznaniu poszukuję. Oferty Kurjer zdw 31 649

Kupie
skład kolonialny z przyległym mieszkaniem do 4 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 750

Karetkę
lub kocz na cztery osoby, używane, lecz w dobrym stanie jak kupno okazynie kupie za gotówkę. Zgłoszenia wraz podaniem ceny do Kurjera zdw 31 801

Poszukuje
sie celem kupna nowej lub mało używanej kasy rejestracyjnej. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 31 791

Dom lub wille
kupie w Poznaniu za parcelę słoneczną 800 m² wraz rysunkiem, koncesją do budowy w Górczyńcu 4 min. od tramwaju i wpłacie 15 tysięcy zł. Oferty Kurjer zdw 31 777

Poznański
skład komisowy Sirzeleka 2. — Kupuje używaną garderobę męską. Można zawiadomić kartką. zdw 31 827

Szafę
mahoniową do rzeczy kupie. — Mahonij Kurjer zdw 31 999

Poszukuje
składu na branze obuwniczej w centrum, najcenniejszy od gospodarza. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 31 965

Kupie
małą posiadłość wiejską pod Poznaniem z natychmiastową wpłatą do 30 000 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 918

Futro
używane w dobrym stanie na średnią figurę kupie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 617

Złoto, srebro, brylanty
kupuje stale Zygmunt Kutner. Św. Marcina 50. zdw 31 969

Kupie
pianino używane. Oferty z ceną i marką Kurjer zdw 31 981

Pianino
kupie. Oferty Kurjer zdw 31 996

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy „Podgórnica”. zdw 31 984

Aptekę
kupie przy wpłacie 60 tysięcy. — Oferty do Kurjera zdw 32 112

Futro karakulowe
w dobrym stanie kupie. Oferty Kurjer zdw 32 120

Próżnego
małego składu poszukuję, okolica obojetna. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 070

Kupię
używaną płachtę nieprzemakalną, odpowiednią nad stoły żelazniki. Oferty Kurjer zdw 31 897

Dom
z ogrodem lub małe gospodarstwo z domem przynajmniej 5 pokoi blisko miasta lub przy kolei najcenniejszy Ostrowie. Środzie, Jarocinie, Poznaniu lub Szamotułach kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 32 094. Wypóczyćce również 30 000 zł na I. hipotece.

Kino-aparat
„Ernemanna” lub „Ika” mało używany, jak również dynamo oraz motor 5 koni mocy możliwy na gaz jak i wszelkie potrzebne części kupie zaraz. Wyczerpujące oferty tak na wszystkie jak i poszczególnie przedmioty upraszam spiesznie do „Par”. Al. Marcinkowski 11. pod nr. 42.206. Pw 5 923 42.206

6 KAMIENICE

Kamienicę
II piętrową ze składami śródmieścia Bydgoszczy czynsz 7 200. cena 68 000 sprzedam właściciel Janik, Bydgoszcz, Zygmunt Augusta 19. Pw 5912-63.688

Kupie kamienicę
za gotówkę lub wpłacie do 80 000 zł. Warunek: centrum, dochodowa, nowoczesna. Wyczerpujące oferty pod zdw 31 717 do Kurjera Poznańskiego.

Kamienicę
blisko Starego Rynku, miesięcznego dochodu 600. cena 50 000. wpłaty 20 000, wskazać gospodarza. Żydowska 5. zdw 32 055

Willa
25 ubikacji przy tramwaju dochód roczny 10 644 złote cena 95 tys. wpłaty 50 000. mieszkanie pięciopokojowe wolne, sprzedaż „Krakus” Poczta 30 zdw 32 029

Dom
przy tramwaju, wolne mieszkanie. 28 000. wpłaty 20 000 Oferty Kurjer zdw 32 019

Do kamienicy
nowocześnie w centrum miasta Poznania bez żadnego obciążenia, częściowo przemysłowej, wartości 700 000 zł poszukuje się wspaniałego z gotówką 350 tysięcy zł. Dochód roczny obecnie 70 000 zł później wyższy. P.P. kapitał, którym należy do dobrej i pewnej lokacji gotówki zechcą łaskawie zgłosić się do Kurjera zdw 32 034

7 PIENIADZ

Poszukuje
8 000 złotych na druk numer hipoteki lub 15 000 złotych na pierwszy. Odpowiedź do Kurjera zdw 30 373

Z gotówką 10 000
przebiegiem do dobrego interesu przy przymie posadę. Uczciwie szczegółowe propozycje Kurjer zdw 31 419

55 tysięcy
kto pożyczę otrzyma za rok 68 tysięcy, zabezpieczenie pierwsza hipoteka wysokowartościowej realności miejskiej. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 449

50 000 zł
na hipotekę do oddania Oferty Kurjer zdw 31 166

Do 20 000 zł
ulożę na mlynie ewentl. wstąpię jako wspólnik. Oferty Kurjer nwa 4 482

1 000 zł
poszukuje na kwartał. Zastaw 14 m. i 14 m. oraz wszelki. Wysoki procent. Podać warunki Kurjer zdw 31 714

Wypożyczyć
2 500 zł na hipotekę na gospodarstwo. Oferty do Kurjera zdw 31 674

17 000
zł do dyspozycji. Proponuję podanie udziału mieszczańskiego zysku, gwarancji Kurjer zdw 31 747

Z 15 000 zł
przyjmie przedsiębiorstwo czynnego wspólnika do bardzo intratnego interesu, przynoszącego rocznie minimum 15% dochodu od włożonego kapitału. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 018

1 000 — 1 500
posiadam, prozę o propozycje. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 31 632

5 000
pożyczę szukam na rok. Zupelne zabezpieczenie i dobry procent. Oferty Kurjer zdw 31 772

Kto
z szlachetnych osób dopomoże mi pożyczką 500 zł na pół roku? Oferty Kurjer zdw 31 790

Pożyczki
4 000. — poszukuje zabezpieczonej hipotecznej. Dam dobry procent. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia pod zdw 31 783

60 % udziału
z powodu zmiany stosunków do odstąpienia w fabryce bezkonkurencyjnego artykułu. Do przejęcia udziału wymaga gotówka 7 tysięcy zł i zabezpieczenie hipoteczne na sumę 10 000 zł. Nr. I. hipoteki płatnej za rok. Zgłoszenia pod zdw 31 782

Bufetowa
starsza szuka bufetu na rachunek za kaucją. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 31 961

5.000
pożyczki poszukuje przedsiębiorstwo handlowe zapewniając równocześnie dobre stanowisko. Oferty Kurjer zdw 31 995

10.000 zł
kto wypożyczy, otrzyma po 2 miesiącach 13 000 zł. Gwarancja zupełnie pewna. Oferty Kurjer zdw 32 050

15.000 złotych
umieszczę na dobrej hipotece. — Oferty Kurjer Poznański zdw 31 919

Poszukuje
wspólnika do dzierżawy majątku 2 400 morgi i samodzielnego kierowania gospodarstwem. Kapitał około 150 000 złotych potrzebny. Dzierżawa bieżąca jeszcze 7 lat. — Powołani reflektanci z potrzebnym kapitałem zechcą się zgłosić Kurjer zdw 32 022

3 pokoje
dam na wsi pod Poznaniem wspólnikowi cichemu, emerytowi itp. za udzielenie kapitału 20—30 000. — Amatorskie zatrudnienia możliwe. Kurjer zdw 31 911

30.000
na I. hipotece kamienicy w pobliżu Starego Rynku. dam 15%. Oferty Kurjer zdw 32 014

Poszukuje
wspólnika z gotówką 600—1 000 zł do handlu z towarami, posiadam samochód. — Oferty Kurjer Poznański zdw 32 006

10—12.000 złotych
pożyczki za wysokim oprocentowaniem, zabezpieczeniem w dolarach amerykańskich poszukuje przemysłowiec na krótki czas. Spieszne zgłoszenia proszę do Kurjera zdw 32 035

Wspólniczki
z odpowiednim kapitałem do czynnej lub biży prosperującej fabryczki artykułu bezkonkurencyjnego poszukuje. Późniejszy ożenek niewykluczony. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nr 4 517

20 000
i 40 000 zł wypożycze na I. hipotece 15%. Oferty Kurjer zdw 32 040

8 DO WYNAJĘCIA

8 pokojowe
mieszkanie z hałem kuchnią po kojem służby i przynależnościami okolicy Parku Wilsona do wynajęcia. Czynsz 2 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 30 048

2
pokoje kuchnia. Mosina wydzierżawie. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 10 037

Kilka wolnych mieszkań
centralnem ogrzewaniem o 2. 3 i 4 pokojach do wydzierżawienia przy Starym Rynku. Warunek: dzierżawa płatna za 2 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 856

2 pokoje
z kuchnią i łazienką odstąpię temu, kto kupi nowe meble dobre. Cena 250 zł. konie. G. Włda. — Adres wskazać Kurjer zdw 31 379

Mieszkanie
3 pokojowe kuchnia za Brama Warszawską wydzierżawi gospodarz. Oferty Kurjer zdw 31 634

Trzy
pokoje kuchnia do wynajęcia przy Pałacu 3 minuty od tramwaju. Piechowiak Górczyńska 30. zdw 31 396

Mieszkanie
4 pokojowe z piekniemi meblami tylko poważniejszemu reflektantowi wskazać. Pośrednicy wykluczeni. Maszyne „Remington” używana sprzedam Jasielski. Łódź 9. zdw 31 345

Mieszkanie
liczne 4 pokojowe z ogrodem na ulicy Szlacheckiej 11 od zaraz wprost od gospodarza. Właściciel Aleksa Szlachecka 13. zdw 31 694

2 pokoje
i kuchnia od 1. 11. za 3 letnim czynszem do wydzierżawienia. — Wiadomości udzieli Fr. Krzyżagórski, Aleje Marcinkowskiego 16, II. piętro. zdw 32 624

2 pokoje
duża kuchnia, I. piętro, front. elektryczność, nowy dom przy ul. Debieckiej 33, 7 minut od tramwaju. Czynsz dwuletni 2.800 zł. Zgłoszenia: adm. Majchrzak, Matrzalka Focha 41. zdw 32 025

6 pokojowe
mieszkanie sioneczne, komf., zraz do oddania, czynsz miesięczny 350 zł. — Nieciągiewicz, Kraszewskiego 11. zdw 32 016

2 pokoje
kuchnia, komfort, w Górczynie do wynajęcia. Adres Kurjer zdw 32 003

9 SZUKA MIESZK.

5 pokoi
w okolicy Jasnej — Słowackiego, lub Matejki. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 31 957

Mieszkanie
Profesor zapłaci za rok zgóry 2 pokoje kuchnia Oferty Kurjer zdw 31 546

Poszukuje
spiesznie 3 pokoi kuchni, możliwie centrum, płace czynsz 2 lata zgóry. Zgłoszenia „Pawilon”. Matrzalka Focha 15 zdw 31 720

Mieszkania
2-3 pokojowe poszukuje urzędnik, dobre sytuowane samotny tylko od gospodarza czynsz na przód. Oferty Kurjer zdw 31 704

Mieszkania
jedno lub dwupokojowe szukam wprost od gospodarza dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 31 789

Nauczyciel
małżeństwo bezdzietne poszukuje 2-3 pokojowego mieszkania frontowego na Wildzie lub śródmieściu. Pośrednicy wykluczeni. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 780

Poszukuje
centrum 3 pokojowego mieszkanie wprost od gospodarza, czynsz rok zgóry. Oferty do Kurjera zdw 31 779

Mieszkania
4-5 pokojowego śródmieście parter I lub II piętro poszukuje. Oferty Kurjer zdw 31 862

Poszukuje
mieszkania 2 pokojowego, lub pokój kuchnia wprost od gospodarza. Dzierżawa według umowy — okolica Łazarz — Jeżyce. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 31 851

Mieszkania
2-4 pokojowego z wygodami poszukuje zaraz. Czynsz zapłaci rok zgóry. Spieszne zgłoszenia telefon 41-87 lub pismem do Kurjera Poznańskiego zdw 31 878

Kupię
2-4 pokojowe mieszkanie meblami lub dwuletnią dzierżawę. Oferty Kurjer zdw 31 984

Inwalida
wojenny, niższy urzędnik pocztowy, żonaty z jednym dzieckiem poszukuje 1 lub 2 pokojowego mieszkania za opłatą czynszu miesięcznego. Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym polecił jako członka bardzo spokojnego i zasługującego na poparcie. Łaskawe zgłoszenia upraszamy kierować do Tow. Poznań, Fredry 7, pokój 47 telefon 39-47. zdw 31 769/4

5
lub 7 pokojowego mieszkania poszukuje lekarz w centrum wprost od gospodarza za czynszem. — Oferty Kurjer zdw 32 114

2-3
pokoi z komfortem za dzierżawę rok zgóry. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 31 935

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
1 pokój łącznie kuchnia na 1 lub 2 pokoje z kuchnią za dopłatą. — Oferty do Kurjera zdw 31 285

Zamienie
pokój kuchni, małe portierstwo na dwa pokoje bez portierstwa. Oferty Kurjer zdw 31 947

Zamiana
Dwa pokoje kuchnia, korytarz, spiżarnia, II. piętro (centrum) na 3-4 pokoje kuchnia z dopłatą. Spieszne zgłoszenia Pawilon. Matrzalka Focha 15. zdw 31 719

Zamienie
mieszkanie 3 pokojowe, centrum I piętro, balkon, łazienka na 4-5 pokojowe z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 31 861

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
Karwowskiego 2, I. piętro, lewo. zdw 30 302

Pokój
mniejszy z utrzymaniem (światło i łazienka) ew. chłopcu szkolni. (z doglądaniem prac szkol.) okolica kościoła łazarskiego. Marsz. Focha 93, wejście 8. Smiglak. zdw 31 510

Pokój
św. Marcina 56, III. prawo. zdw 31 625

Wielki
słoneczny pokój dla dwóch panów z oświetleniem elektrycznym, jest zaraz tani do wynajęcia. Ul. Bukowska 31 parter lewo. zdw 31 763

Śliczny
pokój na Wildzie tani odnajme także małżeństwu za pożyczanie 300-500 zł. Oferty Kurjer zdw 31 218

Pokój
wynajme. Wielkie Garbary 2. Kowalska. zdw 31 874

Pokój
frontowy, światło elektryczne od 1. 11. do wynajęcia dla pana. Św. Wojciech 5, II. prawo. zdw 31 946

Słoneczny
frontowy, łazienka, inteligentnym. Langiewicza 8, I. lewo. Wilda. zdw 31 583

Panienka
na pokój. Sobkowiak Małe Garbary 9. zdw 31 712

Przyjmę
pania na wspólny pokój. Adres wskaże Kurjer zdw 31 699

Pokój
Spokojna 27, II. front. Lipowska. zdw 31 635

2 pokoje
(gabinet, sypialnia) w kulturalnym domu, utrzymanie, bez. — Oferty zdw 31 603

2 umeblowane
pokój (sypialnia i mieszkalny) z elektrycznym światłem, centr. ogrzewaniem, kąpiel, urządzenie od 1. 11. do wynajęcia. Ul. Słowackiego 10, II. dom ogrodowy. zdw 31 655

Ładny
duży pokój dla lepszego pana. Wielkie Garbary 2, parter, prawo. zdw 31 648

Pokój
dwuosobowy także dla małżeństwa. Skryta 10, I. lewo. zdw 31 733

Duży
pokój od 1. Manikowski, Dolna Wilda 79, widok Siatkion. zdw 31 740

Panienki
na pokój. Kedzia, Małeckiego 10 zdw 31 774

Słoneczny
frontowy bez pościeli Patrona Jackowskiego 35, II. prawo. zdw 31 823

Pokój
dwuosobowy z utrzymaniem wynajme. Jasna 5, I. lewo. zdw 31 814

Poszukuje
sublokatora na pokój i kuchnię. Oferty Kurjer zdw 31 813

Pokój
niekrepujący panu, Zielona 3, parter, lewo. zdw 31 809

Małżeństwu
umeblowany pokój używanie kuchni. Graniczna 3, I. piętro lewo zdw 31 806

Umeblowany
pokój, wejście niekrepujące zaraz wynajme. Karnowska, Gąsiorowskich 12. zdw 31 805

Pokój
wynajme studentom od 1. Grunwaldzka 20 a, II. lewo zdw 31 800

Czysty
frontowy solidnemu i tylko do brze sytuowanemu panu. Działyskich 2, II. prawo. zdw 31 793

Frontowy
pokój dobrze umeblowany łazienka 1. 11. do wynajęcia. Kałmierzka, Krzyżowa 3, wysoki parter. zdw 31 781

Pokoik
umeblowany do wynajęcia. Pożnańska 27 a, I. piętro, prawo. zdw 31 803

Pokój
umeblowany od 1. 11. Św. Marcina 32, front, II. prawo. zdw 31 868

Sołacz
Podolska 11, pokój umeblowany. telefon. zdw 31 829

Pokój
do wynajęcia. Poznańska 56, parter, prawo. zdw 31 987

Gimnazjastów
dwóch przyjmę na stancję przy Placu Bernardyńskim. Adres wskaże Kurjer zdw 32 037

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Małeckiego 33, I. prawo. zdw 32 135

Duży
korzystnie wynajme. Mielżyńskiego 1, III. zdw 32 132

Małżeństwu
inteligentnemu dwa pokoje ładnie wynajme. Zupańskiego 8, parter, prawo. zdw 32 001

2 duże
dobre umeblowane pokoje w śródmieściu do wynajęcia, ewentualnie małżeństwu z utrzymaniem kuchni. Oferty Kurjer zdw 32 020

Przy
zamku 2 pokoje umeblowane, słoneczne, elektryczność łazienka dla solidnych pań, lub panów do oddania. Adres Kurjer zdw 31 871

Pokój
dwuosobowy słoneczny. Białkowska, Grunwaldzka 11. zdw 31 962

Studentkom
od listopada dwuosobowy, dobre utrzymanie, fortepian. Ogrodowa 9, I. lewo. zdw 31 978

Pokój
tani, elektryczność. Murawska, Górna Wilda 96. zdw 31 973

Pokój
frontowy 1. 11. Drzazga, Śniadeckich 9. zdw 32 102

2
pokoje eleg. dla pana. Przecznicza 1, parter, prawo. zdw 32 044

Pokój
ewentl na biuro do wynajęcia. — Fredry 3, I., prawo. zdw 31 931

Panu
wspólny. Fabryczna 30, I., prawo. zdw 31 930

Pokój
umeblowany, czysty, 1-2 intelig. osobom. Zupańskiego 5, I., prawo. zdw 31 925

Duży
słoneczny, frontowy pokój. Bukowska 31, Kałczyński. zdw 32 081

Elegancki
pokój wynajme. — Patschowska, Podgórna 13. zdw 32 061

Pokój
nowoczesnymi wygodami. Kuchnia warszawska, jaska, djetyczna. Waly Jagielly 20, m. 5, narożnik Półwiejskiej. zdw 32 072

Umeblowany
pokój panom tani z utrzymaniem. Św. Marcina 52/53. zdw 31 836

25 zł
pokój na Chwałiszewie. Oferty Kurjer zdw 31 856

Pokój
dwom panom wynajme. Waly Zygmunta Augusta 2, III. lewo. zdw 31 887

Pani
wspólny pokój. Zupańskiego 4, parter, lewo. zdw 31 898

Duży
słoneczny pokój na 2 osoby do wynajęcia. Górna Wilda 10, I. p. lewo. zdw 31 900

Pokój
wspólny urzędnikom tani. Babieńskiego 7, wysoki parter, prawo zdw 31 909

Dwuosobowy
ciepły pokój. Matejki 2, II., lewo. zdw 31 908

Pokój
skromnie umeblowany, jednej. Oferty Kurjer jw 4882

Pokój
umeblowany. Prusa 19, III. lewo jw 4886

Pokój
umeblowany tani wynajme dla pana. Czempinski, Kraszewskiego 10. zdw 31 887

Pokój
umeblowany bez pościeli — (2 skromne panienki). Matejki 66, II. prawo. zdw 12 023

Lepszy
pokój zaraz. Szyderska 1, III. zdw 32 030

Pokój
2 studentkom u samotnej pani, utrzymaniem 120 zł. Grobla 9, Waleńczykowa. zdw 32 028

Pokój
parterowy małżeństwu. Poles 5, III. lewo. zdw 32 045

Pokój
osobne wejście, zaraz wynajme. Św. Wojciech 1, I., wprost. zdw 32 026

Pokój
dwuosobowy do wynajęcia. Antolek, Małeckiego 32. zdw 32 051

12 SZUKA POKOJU

150 zł
dam za duży pokój tylko centrum na trzygodzinne lekcje tańców. Kurjer zdw 31 348

Pokoju
bez utrzymania, w śródmieściu, zupełnie niekrepującego i czyste go poszukuje od zaraz dziennikarz. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 31 174

Poszukuje
pokój umeblowanego. Szczegółowe oferty cena Kurjer zdw 31 478

Pan
poszukuje pokoju umeblowanego niekrepującego, najchętniej wprost z klatki schodowej Oferty Kurjer zdw 31 427

Poszukuje
młodego pokoju umeblowanego starszy pan przy solidnej rodzinie na 4-6 tygodni, tylko na starych Wildzie. Oferty Kurjer zdw 31 413

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje zaraz umeblowanego pokoju z utrzymaniem kuchni do 70 zł. Oferty Kurjer zdw 31 871

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje umeblowanego pokoju z utrzymaniem kuchni tylko śródmieście od 1. XI. Oferty Kurjer zdw 31 748

Skromnego
niekrepującego pokoju dwóch panów od 1. 11. 50 zł. Oferty Kurjer zdw 31 948

Pokoju
poszukuje dla pana przy Łąkowej Królowej Jadwigi, Watach Jagielly Górnej Wildzie lub najbliższych wymienionych ulic okolicy. Wyczerpujące oferty kierować pod zdw 31 331

Pokoju
umeblowanego zaraz poszukuje w śródmieściu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 718

Krawcowa
poszukuje pokoju oddzielne wejście. Oferty Kurjer zdw 31 665

Pokój
z wejściem z klatki schodowej lub z niekrepującym wejściem poszukuje w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 31 731

Pokój
dla dwóch panienek z własną pościelą. Łąkowa 4 a, II. lewo. zdw 31 730

Urzędnicza
poszukuje skromnego pokoju, obiadu. Cena Kurjer zdw 31 726

Urzędnicza
szuka pokoju od 1. XI. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 775

Pani
na stałej posadzie poszukuje frontowego pokoju od 1. 11 w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 775

Pan
poszukuje skromnie umeblowanego pokoju. Oferty Kurjer zdw 31 765

Bezdzietne małżeństwo
poszukuje 2 umeblowanych pokoi z utrzymaniem kuchni, możliwie centrum miasta. Oferty Kurjer zdw 31 768

Pokoju
niekrepującego w śródmieściu poszukuje urzędnik od 1. XI. Oferty Kurjer zdw 31 819

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokoju z utrzymaniem kuchni lub bez. Oferty Kurjer zdw 31 821

Pokoju
umeblowanego czystego zaraz poszukuje studentka śródmieście ewentualnie Łazarz. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 808

Pani
szuka pokoju bez pościeli Oferty z ceną do Kurjera zdw 31 830

Pan
poszukuje na stałe umeblowanego pokoju u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 941

Próżnego
pokoju poszukuje bezdzietne małżeństwo od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 31 761/2

2 pokoi
ładnych, elegancko umeblowanych, niekrepujących, z niekrepującym wejściem, elektrycznością, używalnością łazienki, w śródmieściu, od pierwszego poszukuje dwóch młodych ludzi. Może być z utrzymaniem. Oferty z podaniem ceny proszę kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 32 103

Studentka
poszukuje skromnego pokoju. — Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 32 049

Pokoju
umeblowanego od listopada okolica Marcinkowskiego, Skibniewski, ul. Niegolewskich 6. zdw 31 623

Dwóch
studentów poszukują niekrepującego pokoju od 31. elektryczność. Kurjer zdw 31 913

Pokoju
zdrowego, wspólnego w śródmieściu poszukuje inteligentna panienka. Oferty Kurjer zdw 12 018

Młode
bezdzietne małżeństwo poszukuje pokoju bez pościeli. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 12 030

Niekrepującego
pokoju szuka 2 rodzina bez pościeli. Zgłoszenia zdw 32 011

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokoju lub dwóch kuchni gazowej. Oferty do Kurjera zdw 32 131

Pokoju
umeblowanego od listopada, okolica Marcinkowskiego, Skibniewski, ul. Niegolewskich 6. zdw 31 623

13 LOKALE

Pracownia
cukiernicza w śródmieściu nowoczesnie urządzona, bardzo obszerna do wydzierżawienia wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 503

Lokalu
na przedsiębiorstwo fabryczne 150-200 kw. m. poszukuje zaraz Łaskawe oferty Kurjer zdw 31 608

Pokoju
na lokal korporacyjny poszukujemy. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 115

Lokal
handlowy, nadający się również na biuro od zaraz do wydzierżawienia, Poznań, Wrocławska 7. zdw 32 130

Lokali fabrycznych

w Poznaniu
poszukuje od sześciu do ośmiu ubikacji. Mogą być nawet zupełnie nowe suche Zgłoszenia Kurjer zdw 31 675

Składy
wszelkich branz, biura, hurtowni, składnic, pracowni i inne ubikacje handlowe pierwszorzędne, średnie i mniejsze do oddania. Wiza, Sew. Mielżyńskiego 25, I. front, lewo. zdw 31 993

Skład
ładny, nadający się na każdą branżę sprzedam zaraz. Krużyński, Szewska 9. zdw 31 844

Kilka ubikacji
wielkich przemysłowych handlowych wydzierżawie. Adres Kurjer zdw 32 136

Mniejsze
przemysłowe, elektryczne, gaz, wodę wydzierżawie. Kurjer zdw 32 032

14 DZIERŻAWY

Dom
pod Poznaniem 5-6 pokoi z budynkiem gospodarczym, kawałem ogrodniczej ziemi, gdzie można hodować kury, wydzierżawie Warunek: dobre połączenie do szkół do Poznania. Zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 30 691

Konces tytoniowy
oddam w dzierżawę. Oferty Kurjer zdw 30 837

Kawiarnię
i restaurację sprzedam lub wydzierżawie albo przyjmę wspólnika. Lokal w Bydgoszczy — przy cypelna ulica — pełna koncesja. Bliskość informację Bydgoszcz, Dworcowa 17, A. Theil. w 4515

Gospodarstwo
150 mórg ziemi pszenno-buraczanej korzystnie wydzierżawi „O-sadopol”. Rzeczypospolitej 9. zdw 31 955

Willę 6 pokojową
z dwumorgowym ogrodem wydzierżawie tuż przy Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 31 676

Dzierżawa
Dom i 5 mórg ziemi I. klasy, wien ogród owocowy i łąka przy jeziorze w Zaniemyślu Raczyńskich 106, Maria Tomaszewska zdw 31 766

Wydzierżawie
ubikacje 20 km. od Poznania z motorem i transmisją. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 812

Skład
przyłegłe mieszkanie korzystnie wydzierżawi gospodarz. Chwałiszewo 11. zdw 31 865

Skład
kolonialny z mieszkaniem bez odstepnego w ruchliwym mieście wydzierżawie. Adres wskaże Kurjer zdw 31 929

Skład
2 pokoje, kuchnia korzystnie. — Adres Kurjer zdw 32 071

Domu
pod Poznaniem 5-6 pokoi z budynkiem gospodarczym, kawałem ogrodowej ziemi, gdzie można hodować kury poszukuje celem dzierżawy. Warunek: dobre połączenie do szkół do Poznania. Zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 30 691

Stajnia
duża, nadająca się na spokojne przedsiębiorstwo do wydzierżawienia. Ul. Działyskich 3. zdw 31 901

Na hurt
lub fabrykację 3 duże ubikacje przy Starym Rynku 89, I. piętro, do wydzierżawienia. Bliskość wiadomości udzieli Fr. Krzyżagórski, Aleje Marcinkowskiego 16, II. zdw 32 023

Skład
z pokojem na rzemiosło, albo cicha fabryczka, wynajmie gospodarz. Skarbowa 17, III., lewo. zdw 32 005

15 UZDROWISKA

Krynica - Zdrój
Pensjonat „Reduta” Heleny Nowackiej, komfortowo urządzonej blisko nowych łazienek poleca pokoje całonocnym wykwiwaniem utrzymaniem od 11 do 15 zł. do 5 388</

Wypożyczam
samochód ciężarowy do przewożenia i wszelkich przewozów. Kucharski, Polna 24, telefon 2019.

Wykonuje
bielizny, cerowanie podszew. Oferty Kurjer zdw 31 680

Przedsiębiorstwo Budowy Piecy
Włda, ul. Krzyżowa 5 wykonuje wszelkie prace garncarskie i tano. Oferty Kurjer zdw 31 680

Ubezpieczeniowiec
fachowiec w sprawach ubezpieczeń społecznych, dokladnie obeznany z przepisami i ustawami. Kasie Chorych, Ubezpieczalni Krajowej i ZUKI, przystąpi do ichy wspólnik do prywatnego biura porad prawnych. Oferty Kurjer zdw 31 706

Obiady
smaczne, bardzo tano. Abonament tano. Sw. Marcina 52-53. zdw 31 835

Wykonuje
szybko i tano suknie, płaszcze, kostiumy. Pocztowa 30. III. zdw 31 837

Szyje
płaszcz, sukienki, Sew. Mielżyńskiego 25a, III prawo, zdw 31 876

Obiady
kresowe, smaczne, Kantaka 89, prawa, prawo, zdw 31 877

Krawcowa
wykonuje suknie, płaszcze, Waly Jana 10, II, podwórza, zdw 31 930

"Chic Parisienne"
Podgórną 12b, parter, prawo, wykonuje szybko, według najnowszych mod, suknie, kostiumy, suknie oraz wszelkie garderobe damska. Ceny przystępne. zdw 32 090

Farbiarnia futer Poznań - Włda Wybickiego 12
farbuje, farbuje wszelkiego rodzaju skóry futerane oraz futra na wszelkie kolory. zdw 31 960

Przeprasowuje
kapelusze męskie i damskie po bardzo niskich cenach. Plac Sapińskiego 11, tylko w składzie obok sądu. zdw 32 026-7

Kapelusze damskie
najpiękniejsze fasony aksamitne, filcowe, czapki, berety, nowości sezonowe sprzedaje najtaniej. B. Ruskowski, Poznań, Półwiejska 6. zdw 31 967

Podatkowe sprawy
opracowuje i prowadzi tano emerytalny urzędnik skarbowy. Zł. do Kurjera zdw 31 974

Kolnierz - prasowanie 20 gr
s praniem 25 gr. oras każdego rodzaju bielizny do prania przyjmie prania. Piekary 3, Niepoleskich 8. zdw 32 065-6

Worki
do rebusi, zboża, maki, nowe używane, płachty nieprzemakalne, polca najtaniej Wilk Wytwornia Worków, Poznań, Dąbrowskiego 81. zdw 31 646/7

Akuszka
Krajska Włda, Wybickiego 15 przyjmie panie udziela pomocy w położeniu. zdw 31 689/90

Krawcowa
wykonuje szybko suknie 10-15. Głowska, Romana Szymańskiego 5. zdw 32 101

Plece
przetawia, postawia nowe, Tabełki, Bukowska 41, u Wojtkowiak. zdw 32 109

Dziecko
dziewczynka 4 letnia odda się lepszemu rodzinie na własność. Oferty Kurjer zdw 32 048

Malarskie
prace pokojowe tano wykonuje Wojdecki, Ostrowski 15, zdw 32 054

Krawcowa
dzielnia polca się w dom, także na wyjazd. Rybak 20a, Pawlak. zdw 32 078

Dam
dziecko na własne lub na wychowanie za wysokie wynagrodzenie. Oferty zdw 32 082

Ogrodnik
zakłada ogródki przy willach. Złozoszenia Kurjer zdw 31 849

Chiropranika zagraniczna
przeprowadza z kart i rak przelozkoni. przelozkoni. Wiele podziokoni. Górną Włda 51, III, prawo. zdw 31 842

Kopalin złota
wspólnik lub wspólniczka, kursy kroju szycia, posiadam koncesje moze, zupełnie odstąpić. Oferty Kurjer zdw 31 841

Futra
modernizuje, naprawia poszywa obsady kolnierze pracownia futer i Salom Mod najnowszych modeli, płaszczy, kostiumów i Meskiej wykoje, żalobne zamowienia wykonuje w 24 godzinach. Jankowski, Kreta 23. zdw 31 884

Wykonuje
wszelkie prace stolarskie, Gloger, Kantaka 5. zdw 31 894

23 OZENKI

Wdowa
lat 50, bezdzietna kulturalna, materialnie niezalezna nawskroś uczciwa z mieszkaniem 5 pokojowem bez dalszej rodziny, pragnie poznać bardzo szlachetnego tylko starszego kulturalnego pana na wyzszym stanowisku. Cel matrymonijalny. Laskawe zgłoszenia prosze kierować Kurjer zdw 31 840

Chcesz
szybko i dobrze wyjść sama lub ożenić się? Napiż do największego Biura matrymonijalnego "Przyszłość" w Warszawie, ul. Wspólna 58, m. 1. Pw 5368-62.538

Kawaler
bardzo solidny, posiadający piekarnię, skład, mieszkanie (Poznań) posłubi stosownie, najchętniej z siostrą. Oferty (możliwie z fotografią) Kurjer zdw 31 101

Profesor
oficer rezerwy kawaler, wysoki, jasnobłondy, lat 28, pozna kulturalna przystojna, szlachetna, zamożna panie jako przyszła żonę. Fotografuje i szczegółowo oferty prosze składać Kurjer Poznański zdw 30 114

Która
szlachetna piękna pani wysokiego wzrostu do lat 24, materialnie niezalezna dopomoże młodemu wyznaczy do wykorzystania swoich patentów. Cel matrymonijalny. Laskawe podania prosze wraz z fotografią, która się zwraca, do Kurjera zdw 31 492. Rzecz traktuje się dyskretnie i honorowo. Anonimy do kosza.

Kawaler
kupiec samodzielną, lat 20, poszukuje znajomości religijnej gospodarki panów w celu matrymonijalnym. Panie poważnie myślące ze sfer kulturalnych i ziemianinów racza złożyć laskawe oferty możliwie z fotografią za której zwrot oraz dyskretnie rezygnacji słowem honoru do Kurjera Poznańskiego n. w 4495

Kawaler
lat 52, brunet, posiada realność, skład kolonialno-deliakatosowy, wartości 70 000 zł poszukuje na tej drodze żony z odnowiednim majątkiem. Zainteresowani (pośrednictwo krewnych mile widziane) zechcą laskawie zgłoszenia z fotografią skierować do Kurjera Poznańskiego n. w 4486

Wspólnik
Sympatyczna pania lat 21 wia scielić skład sprzetu domowych, żelaza, gorczolany przyjmie rzutkiego kupca do spółki zotówki 5 000. Ożenek możliwy. Zgłoszenia wyszczególnione Kurjer zdw 31 715

Dwaj kupcy
w średnim wieku przystojni, pragną poznać panie do lat 25, najchętniej ze sfer kupieckich w celu matrymonijalnym. Rzecz traktuje się honorowo laskawe zgłoszenia możliwie z fotografią uprasza się do Kurjera zdw 31 713

Urzędnik
bankowy kawaler lat 29, posiadający kilka tysięcy gotówki, pozna inteligentną panią do lat 20 z umiłowaniem. Cel matrymonijalny. Laskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 681

Dla mej krewnej
panny przystojnej inteligentnej, muzykalnej blondynki z posażem poszukuje znajomości panów urzędników na wyższych stanowiskach. Proszę o laskawe zgłoszenia zdw 31 682. Cel matrymonijalny.

Panna
lat 32, brunetka, z skromnym mieszkaniem, szuka znajomości pana cel matrymonijalny. Oferty do Kurjera zdw 31 651

Starsza
panna inteligentna z mieszkaniem i kuchnią szuka męża na stałe posadzie. Oferty Kurjer zdw 31 732

Kawaler
przystojny urzędnik, szlachetnego charakteru, posiada 7 000 zł posłubi pania spokojnego usposobienia. Kurjer zdw 31 704

Piekarz
kawaler inteligentny lat 25, brunet, średniego wzrostu, niedzielszych postaw, bez nalożów, szuka towarzyszy życia do lat 27, bezdzietne wdówki niewykłuczone, dla wspólnego dobra posaż pożądaną. Poważne oferty prosze skierować do Kurjera zdw 31 759

Szatynka
lat 29, inteligentna, muzykalna, posiadająca osobistą wyprawę i umiłowanie na dwa pokoje poszukuje znajomości inteligentnego pana. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 31 760

Kawaler
solidny, lat 35, z własną oszczędnością 6 000 zł zapozna pannę posiadającą własne przedsiębiorstwo lub gotówkę. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Uprasza się o oferty Kurjer zdw 31 815

Blondynka
sympatyczna lat 38, posiadająca 2 pokoje mieszkanie i 7 000 gotówki pozna pana na stanowisku od lat 40-70, cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 31 811

Wdowa
solidna 4 pokojowym mieszkaniem Poznań widzie żanę za starszego inteligentnego pana. Oferty Kurjer zdw 31 610

Urzędnik
emeryt, samotny, szuka inteligentnej samotnej pani od lat 50, która by miała własne mieszkanie w Poznaniu. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 31 734

Obywatel
wyda córke najchętniej na budowniczego, posaż 100 000. Oferty Kurjer zdw 31 985

Kawaler
lat 45, z dobrej rodziny poszukuje starszej panny celem ożenku. Oferty Kurjer zdw 31 982

Z kapitałem 30.000 zł
wstąpię jako czynny spółnik do lukratywnego przedsiębiorstwa, ewentl. przejmę gen. przedstawię. Moje również dać gwarancję hipoteczną 50 000 zł. Szczegółowe oferty do Kurjera zdw 32 119

Mrówka
Piotr, Ostrow (Włp), Kościuszki 2. Poważne partie dla pań i panów. Zgłoszenia tylko piśmienne, gdyż stale jestem w podróży. zdw 31 857

Nauczyciela
celem ożenku pragnie zapoznać panną w średnim wieku, urodzoną z ukończoną szkołą gospodarczą, posiadającą wyprawę i kilka tysięcy złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 892

Panna
inteligentna, sympatyczna, posiadająca czteropokojowe umiłowane mieszkanie i 5 000, - zł. pozna pana w celu matrymonijalnym. Oferty z podaniem wieku Kurjer zdw 31 893

Pan
starszy, przystojny współwłaściciel dużej fabryki Poznań szuka pożyteczny 50-60 tysięcy zł od pań, późniejszy ożenek niewykluczony. Oferty Kurjer zdw 32 039

Szatynka
przystojna inteligentna, muzykalna, uczciwa, lat 23, nie Poznania szuka w celu matrymonijalnym pana do lat 40. Wdowcy niewykluczeni. Oferty pod zdw 32 039

24 NAUKA

English lessons
Leçons de français
M. Dolow, ul. 3 Maja 5, m. adwokata Bemsteina. zdw 30 866

Angielka
udziela lekcji gruntownie. Kurjer zdw 30 872

Niemieckiego
udziela nauczycielka Szczanieckiej 1, mieszkanie 17. zdw 31 784

Nauka
pisania na maszynie metoda nowoczesna. Zapisy codziennie w firmie Block-Brun w Poznaniu. Plac Wolności 8, I piętro. Pw 4 037 32.112

Ucz się języków obcych!
francuskiego, niemieckiego, angielskiego metoda Globus, która jest najłatwiejsza a nauka kosztuje tylko 20 groszy dziennie. Po ukończeniu dyplomu i bezpłatne pośrednictwo pracy. Prospekt darmo. Na odpowiedź znaczki "Studjum" Kraków Karnielka 35. Pw 4876-70.202

Kroju, szycia
krawiecczyni, bielizniarstwa, robót artystycznych, kursy dzienne i wieczorne - tano! Informacje biuro Kursów Gospodarczo-Zawodowych w Poznaniu Sw. Marcina 60. Pw 4908 38.103

Tańców trzeci kurs Malicka - Makowski
rozuczynia 22-go. Dalsze zgłoszenia Sw. Marcina 40. 6-8. zdw 31 588

Poznańskie Kursy Budowlane
przyjmują jeszcze spieszne zgłoszenia. Kraszewskiego 17, III p. prawo. zdw 31 557

Kursy stenografii
pisanie na maszynach Kantaka 1, II, piętro. zdw 31 520

1,50
łacina, greka, polskie, magister filozofii. Kurjer zdw 31 622

Angielskiego
lekcje wieczorem poszukuje. Laskawe zgłoszenia Kurjer zdw 31 951

Kurs
odniedzielnia tano. Oferty Kurjer zdw 31 568

Tańce najmodniejsze wyucza bezkonkurencyjnie Szeurek
dyplomowany profesor w kompletach i osobicie Waly Zygmunt Augusta 15. zdw 31 643

Studentka
IV roku filologii francuskiej udziela lekcji w zakresie 8-klas gimnazjalnych. Wiadomość Mickiewicza 29, II, prawo, od 2-4. zdw 31 727

Student
udziela korepetycji w zakresie VI. kl. gimn. Oferty Kurjer zdw 31 742

Kursy
stenografii, pisanie na maszynach Strzelecka 33. Dla absolwentów półrocznego kursu dalsza stenografia bezpłatnie. zdw 31 784/5

Tańce
modne Stella Kledecka zbiorowe prywatnie. Pocztowa 29. Pw 5420-40.59

Analiza ręki
godziny przyjęć 10-12. Stowarzyszenie. Marcin 47, III. zdw 31 870

Szkoła Języków Marji Romington
Sw. Marcina 47, III. zdw 31 880

Akademja Tańców
Prof. Stefan i Janina Witulski prowadzą po tygodniu zagrań i udzielać lekcji ostatnich nowości kongresu tanecznego. Dalsze wspaniałe przyróżuje się. Dom Rzemieślniczy. Waly Zygmunt Augusta 15 od godziny 4. Pw 5 921-42.196

Francuskiego
lacy tano. Kraszewskiego 24. IV. lewo. zdw 4888

Niemieckiego
udziela tano Oferty Kurjer zdw 12 005

Lekcyj
na majątku udzieli student. Kurjer zdw 32 140

25 MUZYKA

Pianista
z akordjonem i z dużym repertuarem wolny od 1. listopada lub 15. Zgl. Kurjer Poznański n. w 4496

Udziela
lekcji gry fortepianowej. Podgórną 7, I. zdw 30 633

Profesor
przygotowuje do konserwatorium. Oferty Kurjer zdw 31 548

Skrzypek I.
pierwszorzędny wolny zaraz lub później z repertuarem lub bez. Oferty Kurjer zdw 31 604

Lekcyj
gry mandoliny, gitary, udziela. Irena Patschowska, Podgórną 13 zdw 32 002

Jazzbandzista
obligat wolny zaraz Kurjer zdw 31 890

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Buchalter
bilansista długoletnia praktyka poszukuje posady poza domem, godzinowo, zakłada reguluje ksiązkę bilansu. Oferty Kurjer zdw 30 421

Pielegniarka
niemowlat, lubiąca dzieci, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 30 826

Aptekarz
aprobowany dobrze polecony z znajomością języka niemieckiego poszukuje zarządu apteki lub zastępstwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 30 830

Poszukuje
posady jako portier, woźny, stróż lub tem podobne. Oferty do Kurjera zdw 31 168

Krawcowa
rutynowana poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 31 903

Kucharka
i gospodyn z własną kuchnią poszukuje posady w miejscowości obojętnej. Oferty Kurjer zdw 31 788

Panna
inteligentna poszukuje posady do skład, restauracji lub fabryki. Oferty Kurjer zdw 31 641

Ekspedjent
młodszy, branży konfekcyjno-bławatnej poszukuje posady. Miejscowość obojętnej. Oferty Kurjer zdw 31 778

Służąca
z dobrymi świadectwami, samodzielną gotowaniem poszukuje posady do wczelnych prac domowych. zaraz lub 1. II. Oferty Kurjer zdw 31 865

Starsza kucharka
z dobrem gotowaniem i pragnieniem sztywnie bielizny poszukuje posady do 2-3 osób od 1. listopada. Oferty Kurjer zdw 31 882

Dziewczyna
uczciwa i pracowita z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 1. II. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 983

Osoba
średni wiek, zaufana, zajmie się samodzielną całonocną gospodarką - omowem, znajomością dobrej kuchni, szycia, prasowania, wymagania skromne. Świadectwa jak najlepsze. Laskawe oferty Kurjer zdw 31 881

Technik
z ukończoną Państ. Szkołą Budownictwa w Poznaniu oraz złożonym egzaminem maturalnym, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 110

Osoba
inteligentna, lat 34, poszukuje zaraz zajęcia jako pielegniarka lub wyręczyć kielka pani w lepszym domu. Laskawe zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Leszno, Komeniusza 42. n. w 4435

Młodzieniec
lat 23, Polak przebywający zagranicą, biegle w niemieckim i francuskim poszukuje posady tłumacza, kamerdynera lub in. laskawe zgłoszenia "Par" Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.349. Pw 5885-57.349

Stenotypista
pierwszorzędna siła z praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 460

Samodzielny
czeladnik rzemieślniczy asofer poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera n. w 4506

Piekarz
samodzielny poszukuje posady zaraz lub później, miejscowość obojętnej. Oferty Kurjer zdw 31 606

Osoba
młoda, z wyższym wykształceniem, szkoła gospodarcza, obcznana z sztuczną hodowlą drobiu zaprawianiem praniem prawnym przy tem dziełna pracownia poszukuje posady zarządczyni w majątku lub probostwie najpóźniej od 1. II. Zgłoszenia Kurjer zdw 30 741

Panienka
z ładnym charakterem, piana także biegle na maszynę poszukuje posady w biurze. Oferty Kurjer zdw 31 469

Magazynier
branta instalacyjna lub inna, biegle w ekspedycji, obliczeniach, pierwszorzędne referencje poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 705

Pracznia
czysta, rzetelna, szuka prania. Oferty Kurjer zdw 31 859

Kupiec - żelazniak
ksiązkowy, biegle, język polski i niemiecki z kaucją 1000 zł poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 867

Kucharka
wiejska z prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 956

Polowego
gajowego, dozorcę lub innej posady za kaucją szuka były podof. zawodowy kawalerzysta, dobry ujeżdźca koni, znający się na hodowlę bażantów, tressure psów, dobry strzelec, obcznany w pracach biurowych, leczeniu zwierząt. Oferty Kurjer zdw 31 944

Inteligentna
panienka poszukuje posady do dzieci, może przygotowywać do klas wstępnych może być na wieś zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 705

Szofer słusarz
poszukuje posady od 1. lub później. Zgłoszenia W. Głuszak, Guliowy, powiat średzki. zdw 31 723

Panienka
uczciwa z dobrej rodziny szuka posady u samotnej pani lub bezdzietnych małżeństwa. Oferty Kurjer zdw 31 721

Inteligentna
osoba przyjmie zarząd domem z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 31 710

Maszynistka biuralistka
znająca wszelkie prace biurowe poszukuje posady od 1. II 31 r. ewentl. zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 709

Dzielnia
ekspedientka z branży kapeluszy i towarów krótkich poszukuje posady. Zgl. także prace biurowe. Laskawe zgłoszenia Kurjer zdw 31 708

Absolwent
prawa szuka posady. Oferty Kurjer zdw 31 707

Panienka
poszukuje jakiegokolwiek posady od 1. II. Oferty Kurjer zdw 31 697

Ekspedjentka
szuka posady do cukierni lub piekarni. Oferty Kurjer zdw 31 679

Pierwszorzędna
samodzielną krawcowa z dobrym krojem, długoletnia praktyka w salonach warszawskich wykonuje suknie, płaszcze, według najnowszych modeli, szuka posady samodzielną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 31 673

Pracznia
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 671

Fryzjerka
manikurzystka przyjmie posadę zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 654

Inteligentna
skromna panienka gospodarna, cokolwiek muzykalna, pragnie posadę wychowawczyni dzieci przy dobrej rodzinie. Laskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 31 650

Dyrektorka krojeżni
z długoletnią praktyką w pierwszorzędnych salonach wykonuje suknie, płaszcze, kostiumy według najnowszych modeli o csem świadcza świadectwa szuka samodzielną posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 605

Gospodyn - kucharka
z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. II lub później. Zgłoszenia prosze do Kurjera zdw 31 474

Służąca
poszukuje posady do wszelkich prac domowych zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 471

Dziewczyna
wiejska, uczciwa i pracowita szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 645

Dziewczyna
wiejska, uczciwa i czysta szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 644

Dziewczyna
z samodzielną gotowaniem szuka posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 31 735

Panna
z szcziem poszukuje posady do dzieci lub do prac w pokojach. Oferty do Kurjera zdw 31 751

Młodszy
pomocnik fryzjerski poszukuje posady zaraz, najchętniej w Poznaniu. Stanisław Konieczek, Przypustyńska, poczta Zbaszyl. zdw 31 746

Polecam
porządna i uczciwa dziewczyna do dzieci i lżejszych robót domowych. Szczegóły Jasna 5, II piętro, lewa, od 2-3. zdw 31 764

Bufołowa
z prowincji poszukuje posady tylko w Poznaniu. Kurjer zdw 31 757

Uczennica
z prowincji z całonocnym utrzymaniem do skład, rzemieślniczy poszukuje posady. Kurjer zdw 31 756

Malonolanka
gospodyn kucharka, średni wiek, do lepszej kuchni, czysta, pracowita szuka posady 1. II. Laskawe oferty Kurjer zdw 31 942

Elew
gospod. z ukończoną szkołą handlową, obecnie zwolniony z wojska 1 1/2 roku praktyki w intensywnym majątku poszukuje posady od 1. I. 31. Oferty Kurjer zdw 31 754

Krawcowa
poleca się w dom. Oferty Kurjer zdw 31 753

Poszukuje
posady jakiegokolwiek z kaucją, tylko w poważnym i zaufanym przedsiębiorstwie. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 816

Książkowa
samodzielną, pisaćka biegle na maszynę, znająca język polski i niemiecki, poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 97 485

Magazynier
fachowiec z branży blacharsko-instalacyjnej biegle w piśmie i obliczeniach, pierwszorzędne referencje szuka posady w poważnym przedsiębiorstwie. Zgłoszenia do Kurjera pod w 4477

Kresowlanka
z wyższym wykształceniem poszukuje zaraz posady nauczycielki wychowawczyni zarząd domu. Język francuski, gruntowna znajomość gospodarstwa wiejskiego, pierwszorzędne referencje. Laskawe zgłoszenia: Toruń ul. Wysoka 12, I p. dla Z. S. zdw 31 251

Asystentka
dentystyczna dziełna w swym zawodzie poszukuje posady. Laskawe zgłoszenia nadesłać proszę do Kurjera Poznańskiego pod zdw 31 244

Pokojowa
z dobrymi świadectwami szuka posady lub do wszystkiego bez gotowania. Oferty Kurjer zdw 31 475

Kucharka
służąca z dobrem gotowaniem i praniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 494

Dziewczyna
z porządnej rodziny samodzielną gotowaniem przyjmie posadę od 1. II. do mniejszej rodziny. Oferty Kurjer zdw 31 500

Służąca
wiejska w średnim wieku, z dobrymi świadectwami poszukuje posady ze średnim gotowaniem, do wszystkiego od 1. II. Oferty Kurjer zdw 31 525

Początkująca
biuralistka ze szkołą handlową poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 578

Kuchmistrzini
gospodyn samodzielną z bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady 1 1/2 r. w Poznaniu lub na prowincji, była w lepszych domach. Oferty Kurjer zdw 31 586

Ekspedjentka
z branży cukiernej poszukuje posady zaraz lub później, może się wykazać dobrymi świadectwami miejscowości obojętnej. Laskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 31 607

Buchalter korespondent
polsko-niemiecki starszy biegle zawodzie poszukuje wieczorówek. Oferty Kurjer Poznański zdw 31 438

Książkowa
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady od 1. XI lub później. Zgłoszenia prosze do Kurjera zdw 31 474

Służąca
poszukuje posady do wszelkich prac domowych zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 471

GDYNIA - SPRZEDAM

w pełnym biegu bardzo rentowne przedsiębiorstwo spedycyjno-przewozowe. Do przejęcia przedsiębiorstwa potrzeba około 150 000 zł. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 26131

Poszukuje

posługi z praniem. Oferty Kurjer zdw 32 129

Labudówna

Rozalia proszę o podanie świadectwa Kurjer zdw 31 934

Panna

na miarową pracę krawiecką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 932

Krawcowa

szukie wszakże krawcowa tania. — Górna Włda 18, II, lewo. zdw 31 922

Pracznia

bardzo sumienna poleca się. Oferty proszę Kurjer zdw 32 031

Tokarz

z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 063

Kuśnierka

sila samodzielną, na prace mekie i damskie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 060

Inteligentny

robotnik z kaucją poszukuje stałej posady. Oferty do Kurjera zdw 32 052

Inwalida

wojenny palacz poszukuje pracy. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 771/a

Górka

wdowy wojennej z znajomością książkowości stenografii i pisanie na maszynie szuka odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 770/a

BIELIZNA

własnego wyrobu, pościelowa, damska i dziecięca, solidnie wykonana z pierwszorzędnych płócien, po cenach bezkonkurencyjnych zawsze na składzie. Wykonuje bieliznę także z dostarczonych płócien.

WOJTKIEWICZ, Nowa 11. zdw 25 111

Prasowaczka

działa na sztywną i mięką bieliznę szuka posady. Oferty Kurjer zdw 31 875

Ekspedjentka

z prowincji rzetelna poszukuje posady z branży piekarsko-cukierniczej. Kurjer zdw 31 755

Gospodyni - kucharka

uczciwa, pracowita, zna dobre gotowanie, zamilowanie do chowu drobiu, szuka dobrej, stałej posady od 1.11. w majątku, probostwie, lub na wiejskiej. Pościel własna. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 970

Biuralistka

z kilkoletnią praktyką, biegła maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 839

Stenotypistka

pożyczająca znajoma książkowości udzieli także pożyczki. Jacek, zgłoszenia Kurjer zdw 31 930

Inteligentna

z lepszej rodziny, przyjmie posadę do dzieci, zna szycie i może się zająć wszelką domową pracą. Oferty Kurjer zdw 32 068

Lwowianka

specjalność kuchnia, długoletnie świadectwa zajmie się całym gospodarstwem 1.11. Łaskawe oferty Kurjer zdw 31 943

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Iim postrach preri”. Apollo: „Miłość”. Casino: „Studenci flirt”. Colosseum: „Dziewczę z Argentyny”. Corso: „Miłość kozaka”. Edison: „Tańczący Wiedeń”. Haria: „Książęta na wygnaniu”. Kapitol: „Mocny człowiek”. Metropolis: „Katarzyna I.”. Orzeł: „Djabełski pazur”. Odeon: Jej pierwszy całus. Renaissance: „Miasto kłeski”. Słońce: „Wiosna w Praterze”. Stylowe: „Raj dla kobiet”. Wilsona (Lazarz): „Trzy miłości”.

Przedpłata

na listopad 1930, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu z 4,70, z odnośnikiem przez pocztę w Poznaniu miesięcznie z 4,94, kwartalnie z 14,80, pod opaską w Polsce z 5,00, pod opaską w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesyłki w zakładach i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Poszukuje

posługi z praniem. Oferty Kurjer zdw 32 129

Labudówna

Rozalia proszę o podanie świadectwa Kurjer zdw 31 934

Panna

na miarową pracę krawiecką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 932

Krawcowa

szukie wszakże krawcowa tania. — Górna Włda 18, II, lewo. zdw 31 922

Pracznia

bardzo sumienna poleca się. Oferty proszę Kurjer zdw 32 031

Tokarz

z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 063

Kuśnierka

sila samodzielną, na prace mekie i damskie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 060

Inteligentny

robotnik z kaucją poszukuje stałej posady. Oferty do Kurjera zdw 32 052

Inwalida

wojenny palacz poszukuje pracy. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 771/a

Górka

wdowy wojennej z znajomością książkowości stenografii i pisanie na maszynie szuka odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 770/a

BIELIZNA

własnego wyrobu, pościelowa, damska i dziecięca, solidnie wykonana z pierwszorzędnych płócien, po cenach bezkonkurencyjnych zawsze na składzie. Wykonuje bieliznę także z dostarczonych płócien.

WOJTKIEWICZ, Nowa 11. zdw 25 111

Prasowaczka

działa na sztywną i mięką bieliznę szuka posady. Oferty Kurjer zdw 31 875

Ekspedjentka

z prowincji rzetelna poszukuje posady z branży piekarsko-cukierniczej. Kurjer zdw 31 755

Gospodyni - kucharka

uczciwa, pracowita, zna dobre gotowanie, zamilowanie do chowu drobiu, szuka dobrej, stałej posady od 1.11. w majątku, probostwie, lub na wiejskiej. Pościel własna. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 970

Biuralistka

z kilkoletnią praktyką, biegła maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 839

Stenotypistka

pożyczająca znajoma książkowości udzieli także pożyczki. Jacek, zgłoszenia Kurjer zdw 31 930

Inteligentna

z lepszej rodziny, przyjmie posadę do dzieci, zna szycie i może się zająć wszelką domową pracą. Oferty Kurjer zdw 32 068

Lwowianka

specjalność kuchnia, długoletnie świadectwa zajmie się całym gospodarstwem 1.11. Łaskawe oferty Kurjer zdw 31 943

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Iim postrach preri”. Apollo: „Miłość”. Casino: „Studenci flirt”. Colosseum: „Dziewczę z Argentyny”. Corso: „Miłość kozaka”. Edison: „Tańczący Wiedeń”. Haria: „Książęta na wygnaniu”. Kapitol: „Mocny człowiek”. Metropolis: „Katarzyna I.”. Orzeł: „Djabełski pazur”. Odeon: Jej pierwszy całus. Renaissance: „Miasto kłeski”. Słońce: „Wiosna w Praterze”. Stylowe: „Raj dla kobiet”. Wilsona (Lazarz): „Trzy miłości”.

Przedpłata

na listopad 1930, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu z 4,70, z odnośnikiem przez pocztę w Poznaniu miesięcznie z 4,94, kwartalnie z 14,80, pod opaską w Polsce z 5,00, pod opaską w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesyłki w zakładach i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Poszukuje

posługi z praniem. Oferty Kurjer zdw 32 129

Labudówna

Rozalia proszę o podanie świadectwa Kurjer zdw 31 934

Panna

na miarową pracę krawiecką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 932

Krawcowa

szukie wszakże krawcowa tania. — Górna Włda 18, II, lewo. zdw 31 922

Pracznia

bardzo sumienna poleca się. Oferty proszę Kurjer zdw 32 031

Tokarz

z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 063

Kuśnierka

sila samodzielną, na prace mekie i damskie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 060

Inteligentny

robotnik z kaucją poszukuje stałej posady. Oferty do Kurjera zdw 32 052

Inwalida

wojenny palacz poszukuje pracy. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 771/a

Górka

wdowy wojennej z znajomością książkowości stenografii i pisanie na maszynie szuka odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 770/a

BIELIZNA

własnego wyrobu, pościelowa, damska i dziecięca, solidnie wykonana z pierwszorzędnych płócien, po cenach bezkonkurencyjnych zawsze na składzie. Wykonuje bieliznę także z dostarczonych płócien.

WOJTKIEWICZ, Nowa 11. zdw 25 111

Prasowaczka

działa na sztywną i mięką bieliznę szuka posady. Oferty Kurjer zdw 31 875

Ekspedjentka

z prowincji rzetelna poszukuje posady z branży piekarsko-cukierniczej. Kurjer zdw 31 755

Gospodyni - kucharka

uczciwa, pracowita, zna dobre gotowanie, zamilowanie do chowu drobiu, szuka dobrej, stałej posady od 1.11. w majątku, probostwie, lub na wiejskiej. Pościel własna. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 970

Biuralistka

z kilkoletnią praktyką, biegła maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 839

Stenotypistka

pożyczająca znajoma książkowości udzieli także pożyczki. Jacek, zgłoszenia Kurjer zdw 31 930

Inteligentna

z lepszej rodziny, przyjmie posadę do dzieci, zna szycie i może się zająć wszelką domową pracą. Oferty Kurjer zdw 32 068

Lwowianka

specjalność kuchnia, długoletnie świadectwa zajmie się całym gospodarstwem 1.11. Łaskawe oferty Kurjer zdw 31 943

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Iim postrach preri”. Apollo: „Miłość”. Casino: „Studenci flirt”. Colosseum: „Dziewczę z Argentyny”. Corso: „Miłość kozaka”. Edison: „Tańczący Wiedeń”. Haria: „Książęta na wygnaniu”. Kapitol: „Mocny człowiek”. Metropolis: „Katarzyna I.”. Orzeł: „Djabełski pazur”. Odeon: Jej pierwszy całus. Renaissance: „Miasto kłeski”. Słońce: „Wiosna w Praterze”. Stylowe: „Raj dla kobiet”. Wilsona (Lazarz): „Trzy miłości”.

Przedpłata

na listopad 1930, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu z 4,70, z odnośnikiem przez pocztę w Poznaniu miesięcznie z 4,94, kwartalnie z 14,80, pod opaską w Polsce z 5,00, pod opaską w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesyłki w zakładach i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Poszukuje

posługi z praniem. Oferty Kurjer zdw 32 129

Labudówna

Rozalia proszę o podanie świadectwa Kurjer zdw 31 934

Panna

na miarową pracę krawiecką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 932

Krawcowa

szukie wszakże krawcowa tania. — Górna Włda 18, II, lewo. zdw 31 922

Pracznia

bardzo sumienna poleca się. Oferty proszę Kurjer zdw 32 031

Tokarz

z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 063

Kuśnierka

sila samodzielną, na prace mekie i damskie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 060

Inteligentny

robotnik z kaucją poszukuje stałej posady. Oferty do Kurjera zdw 32 052

Inwalida

wojenny palacz poszukuje pracy. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 771/a

Górka

wdowy wojennej z znajomością książkowości stenografii i pisanie na maszynie szuka odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 770/a

BIELIZNA

własnego wyrobu, pościelowa, damska i dziecięca, solidnie wykonana z pierwszorzędnych płócien, po cenach bezkonkurencyjnych zawsze na składzie. Wykonuje bieliznę także z dostarczonych płócien.

WOJTKIEWICZ, Nowa 11. zdw 25 111

Prasowaczka

działa na sztywną i mięką bieliznę szuka posady. Oferty Kurjer zdw 31 875

Ekspedjentka

z prowincji rzetelna poszukuje posady z branży piekarsko-cukierniczej. Kurjer zdw 31 755

Gospodyni - kucharka

uczciwa, pracowita, zna dobre gotowanie, zamilowanie do chowu drobiu, szuka dobrej, stałej posady od 1.11. w majątku, probostwie, lub na wiejskiej. Pościel własna. Zgłoszenia Kurjer zdw 31 970

Biuralistka

z kilkoletnią praktyką, biegła maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 839

Stenotypistka

pożyczająca znajoma książkowości udzieli także pożyczki. Jacek, zgłoszenia Kurjer zdw 31 930

Inteligentna

z lepszej rodziny, przyjmie posadę do dzieci, zna szycie i może się zająć wszelką domową pracą. Oferty Kurjer zdw 32 068

Lwowianka

specjalność kuchnia, długoletnie świadectwa zajmie się całym gospodarstwem 1.11. Łaskawe oferty Kurjer zdw 31 943

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Iim postrach preri”. Apollo: „Miłość”. Casino: „Studenci flirt”. Colosseum: „Dziewczę z Argentyny”. Corso: „Miłość kozaka”. Edison: „Tańczący Wiedeń”. Haria: „Książęta na wygnaniu”. Kapitol: „Mocny człowiek”. Metropolis: „Katarzyna I.”. Orzeł: „Djabełski pazur”. Odeon: Jej pierwszy całus. Renaissance: „Miasto kłeski”. Słońce: „Wiosna w Praterze”. Stylowe: „Raj dla kobiet”. Wilsona (Lazarz): „Trzy miłości”.

Przedpłata

na listopad 1930, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu z 4,70, z odnośnikiem przez pocztę w Poznaniu miesięcznie z 4,94, kwartalnie z 14,80, pod opaską w Polsce z 5,00, pod opaską w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesyłki w zakładach i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Poszukuje

posługi z praniem. Oferty Kurjer zdw 32 129

Labudówna

Rozalia proszę o podanie świadectwa Kurjer zdw 31 934

Panna

na miarową pracę krawiecką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 31 932

Krawcowa

szukie wszakże krawcowa tania. — Górna Włda 18, II, lewo. zdw 31 922

Pracznia

bardzo sumienna poleca się. Oferty proszę Kurjer zdw 32 031

Tokarz

z kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 063

Kuśnierka

sila samodzielną, na prace mekie i damskie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 32 060

Inteligentny

robotnik z kaucją poszukuje stałej posady. Oferty do Kurjera zdw 32 052

Inwalida

wojenny palacz poszukuje pracy. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 771/a

Górka

wdowy wojennej z znajomością książkowości stenografii i pisanie na maszynie szuka odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań Fredry 7, pokój 47 telefon 39-97. zdw 31 770/a